

החל משנת תש"ע פועל בבצלאל בית הספר לתארים מתקדמים, שמאגד את כל התוכנית לתואר שני. אופיו הייחודי של בית הספר לתארים מתקדמים מתבטא בלמידה עצמית ועצמאית, ביכולות ובהתנסות במחקר תיאורטי, רפלקטיבי ומעשי, בהרחבת אופקים, בראייה רב ממדית של תחומי האמנויות והעיצוב, ובעיקר בבגרות מקצועית ועצמאות יצירתית. בית הספר ישאף להיות בית ספר בינלאומי המקיים קשרים הדוקים עם בתי ספר מצטיינים מקבילים בחו"ל, מקיים חלק מהקורסים והפעילויות האקדמיות האחרות באנגלית ומזמין סטודנטים מכל העולם. תוכנית הלימודים העיונית של בית הספר תפעל בימי רביעי ותעניק ייעוץ והכוונה אקדמיים. בית הספר יקיים קורסים משותפים ותוכנית אקס-קוריקולרית משותפת, ובכלל זה סמינר אורחים, כנסים, תערוכות, פסטיבלים, פרזנטציות, והרצאות. יושם דגש על זיקה ללימודי התחומים השונים בתואר הראשון מחד גיסא, ועל בידול התואר השני מאידך, הן בפעילות האקדמית והן בסגל המרצים. בית הספר יעודד קבוצות מחקר ופיתוח של מרצים וסטודנטים, בשיתוף מוסדות אחרים ובצוותים רבת-תחומיים, כחלק אינטגרלי או כתוספת ללימודי התואר.

תואר שני באמנויות M.F.A.

טלפון 03-6824082
פקס 03-5187979
דוא"ל mfa@bezalel.ac.il

ראש התוכנית ד"ר רפאל זגורי-אורלי
מנהלת אדמיניסטרטיבית תמר ארז

תואר
שני
באמנויות
M.F.A
MASTER OF
FINE
ARTS

הבה נאמר, אפוא, נאמנות לסכנה, נאמנות בלתי מוגדרת – או, גם, "נאמנות בלתי נאמנה" לכל הגדרה, לכל מה שמתיימר להחזיק ביכולת או בכוח לומר מה היא ולאן מועדות פניה. "נאמנות בלתי נאמנה" היא גם נאמנות לסיכוי שבסכנה להעז שוב ושוב. כלומר, להעז לגלות תמיד את מה שעדיין ממתין למוצא פיה של האמנות. לא רק לתרגם, אלא לגלות, מעבר לתרגום, מעבר לתקשורת העורפת, את השפע האינסופי של מחוותיה, את שלל תוואיה, את הישנות דרכיה ואת ריבוי קולותיה. היא גם אולי – ודאי כבר הבנתם – דרכי לספר לכם את סיפורה של חברות שטרם נשמע כמותה, חברות-עוד.

סגל ההוראה
ד"ר רפאל זגורי-אורלי – ראש התוכנית
פרופ' דודו מזח – ראש המחלקה לאמנויות המסך
מיקי קרצמן – ראש המחלקה לצילום
אלי פטל – ראש המחלקה לאמנות
יוסי ברגר
פרופ' צבי גולדשטיין
דוד גינתון
מיכל הלפמן
פרופ' נחום טבת
שרון יערי
יצחק ליבנה
פרופ' מיכל נאמן
משה ניניו
גיל מרקו שני
יהודית ספורטס
גלעד רטמן
פרופ' שמחה שירמן

אמנות. הַנְעוּזָ?

הרי לנו שאלה ששבה וחוזרת אלינו ללא הרף, שאלה שאינה יכולה להיענות בקריאה כלשהי להתגייסות פעילה למען האמנות. אין בה רק משום קריאה לנו לייצר עוד יצירות אמנות או לפעול למען האפשרות להציג אמנות במקומות רבים ושונים. מיותר להזכיר זאת כאן: איננו סוכנים בעלמא המונָעים אך ורק בידי הרצון לראות בשגשוג האמנות. שאלה זו מדברת אחרת. היא מדברת אחרת מפני שהיא מצביעה גם על מה שהיינו יכולים לכנות, עוד קודם להתגייסות זו, הכורח להיחשף באורח רדיקלי ככל שאפשר להתגברות על ההווה הנוכח. מפני שהיא תובעת מאתנו תחילה וקודם לכול מְכוּנוּת כלפי העתיד. היא דורשת מאתנו חשיבה המודרכת בידי העתיד ועל כן פוקדת עלינו להתמסר למה שהעתיד עדיין יכול להבטיח לנו.

כביכול, בלב לבה של האמנות מוטלת עלינו אחריות אחת ויחידה: לאלץ את העתיד להיאמר; ומכאן – לאלץ את העתיד להוסיף להבטיח מְעַבֵר למה שההווה הנוכח יכול על פי רוב לבטא. להאמין באותה הבטחה הטמונה בלבה של האמנות – אותה הבטחה שרק היא מסוגלת לשאת אותנו אל מה שעדיין מבקש להיאמר מְעַבֵר לבן-זמניות של עולמנו, יציר הגלובליזציה הכלכלית, שבו הכול חוזר ושב וחוזר אל הוזהה; ובכן, אמונה זו נושקת לדבר מה כמו "שיגעון". שיגעון שצריך אולי ללמוד שוב לשמוע אותו, ואשר ניטשה אמר עליו שאין הוא מעצב את החשיבה אלא שב ומערער אותה, שב ומבצע דה־טריטוריאליזציה שלה, מפני שהוא נובע מהאמנות. "שיגעון מסוים צריך לפקוח עין, להשגיח, על המחשבה", כתב פעם ז'אק דרידה. ובכן, הבה נכנה שיגעון זה – "האמנות".

הבה נכנה שיגעון זה הפוקח עין על המחשבה – "האמנות". עוגן לרעיון זה מצאתי כמה ששפתנו, העברית, אומרת על המילה "אמנות". דומני שהקשר בין "אמנות" ל"נאמנות" לא זכה, אם בכלל, לתשומת לב מספקת. הנאמנות פֵּאִירוּע של האמנות. אך הנאמנות למה? למי? הפיתוי לנסות להגדיר כיוון לנאמנות הוא תמיד הרה סכנה.

האמנות העכשווית נוצרת ומתפתחת בתוך מערכות של הקשרים תרבותיים, אינטלקטואליים, חברתיים וכלכליים מורכבים, סבוכים ודינאמיים; מסגרת ללימודים והכשרת אמנים בשלבים מתקדמים מחייבת אפוא יצירת סביבה שתאפשר דיאלוג וורמת רעיונות בין יוצרים וחוקרים מתחומים מגוונים ושונים.

בבסיס הפעילות האקדמית-חינוכית של תוכנית התואר השני באמנויות (M.F.A.) קיימת אינטגרציה של עבודת סטודיו אישית, לימודים עיוניים, דיונים קבוצתיים ומפגשים עם אמנים, חוקרים, מבקרים ואוצרים מובילים מהארץ ומהעולם, תוך ניסיון לנסח מבנה הולם ודינאמי ללימודי אמנות מתקדמים בסביבה החיה של העשייה והדיון באמנות עכשווית בישראל.

בתוכנית למדו ולומדים אמנים צעירים שעוסקים בציור, פיסול, וידיאו, צילום, קולנוע, ארכיטקטורה ותקשורת חזותית ותחומים אחרים; היא מפעילה מסגרות שונות של שיתופי פעולה וחילופי ידע עם מסגרות מקבילות בעולם.

התוכנית מבקשת להכשיר אמנים יוצרים ברמה גבוהה ולהכינם להשתלב ולתרום בעולם האמנות הישראלי והבינלאומי ולתפקד בו בהצלחה. התוכנית מציעה סביבה מאתגרת ותומכת להתפתחות היצירתית, המקצועית והביקורתית של משתתפיה, במסגרת קהילת אמנים צעירים המעורבת בעיצוב אופי הפעילות ונושאי הדיון המתקיימים בה. התוכנית פועלת כ"חממה" וכמעבדת רעיונות, מטפחת את היצירה האישית ומעודדת דיאלוג בין משתתפיה תוך דגש על מצוינות ומעורבות בשיח ובפרקטיקה של חיי האמנות והתרבות בארץ במובנם הרחב ביותר.

מרכיבי התוכנית

כל משתתף בתוכנית נתפס כציר ייחודי סביבו נעים המרכיבים המנחים של התוכנית: עבודת סטודיו עצמאית, הנחיה אישית, ביקורת סטודיו קבוצתית, תערוכות, לימודים עיוניים, מפגש עם אמנים ומרצים אורחים, תערוכת גמר ועבודה כתובה. התוכנית בנויה סביב שלד בסיסי קבוע של מסגרות אקדמיות וסגל הוראה, אך שואפת לגמישות מקסימלית בהתאם לדינמיקה של הקבוצה כולה ולצרכיו האישיים של כל משתתף. משך הלימודים בתוכנית: שתי שנות לימוד.

עבודת סטודיו עצמאית

העבודה בסטודיו היא מסגרת ההתייחסות הבסיסית של התוכנית, ציר מרכזי של מטלות התואר, וחלק בלתי נפרד מהן. התלמידים לתואר שני נתפשים כבעלי מוטיבציה ויכולת לפתח מהלך עצמאי של מחקר יצירתי אישי בסטודיו, כאשר היצירה האמנותית היא המרכז לדיון ביקורתי, לפעילות בתוכנית ולדיאלוג של הסטודנט עם עמיתיו ועם צוות התוכנית. בצלאל מעמידה לרשות כל תלמיד סטודיו; הפעילות האישית בסטודיו משתלבת בפעילות מכלול המסגרות הלימודיות של התוכנית ומאפשרת לסטודנט ליצור ולפתח דיאלוג, לקבל היוזן חוזר, הערכה מצד עמיתים, מורים, מרצים אורחים ומבקרים מוזמנים.

הנחיה אישית

המפגש בין אמן בוגר ומנוסה לבין סטודנט לאמנות הינו פורמט פדגוגי היסטורי על פיו אמן מלמד אמן. ההנחיה האישית מאפשרת תנאים לדרישה בין סטודנט-מרצה והתייחסות לעבודותיו של הסטודנט היחיד. למפגש כזה תפקיד חשוב בתהליך גיבוש זהותו האמנותית של הסטודנט. במפגשי ההנחיה יושם דגש על חיזוק המרכיבים המקוריים ופיתוח ההיבט האישי ביצירתו, תתקיים "קריאה" של עבודת הסטודנט במטרה לזהות מהלכים בעבודתו ולמקמה בקונטקסט תרבותי-חברתי

רחב ולאפשר למרצה הגשת סיוע והנחייה מתאימים. כל סטודנט יעבוד עם מנחה אישי קבוע ועם מנחים נוספים מצוות התוכנית, לפי בחירתו, שילוו את עבודתו לאורך השנה. ההנחיה נערכת בסטודיו של הסטודנט, תוך התייחסות לעבודתו ומתקיימת על פי תוכנית עבודה מוסכמת בין הצדדים. חברי סגל התוכנית הם מאגר המנחים העומדים לרשות הסטודנטים.

סמינר סטודיו – דיון וביקורת תהליכים

מסגרת סמינריונית קבוצתית המתכנסת לדיון בעבודות המשתתפים בהקשר של הקבוצה כולה. זו מסגרת רחבה שמטרתה לפתח ולגוון את אופני ההתייחסות והדיון בתהליכי העבודה האישית בסטודיו. במרכז הסמינר דיון ביקורתי שוטף בתהליכי העבודה בסטודיו. הסטודנט מפתח בסמינר זה יכולות של התנסחות רהוטה ובטחון עצמי בשיחה על עבודותיו ועבודות סטודנטים אחרים. דגש מיוחד מושם על עידוד ובחינת התהליך האישי וההיגיון הפנימי שלו בהקשר הרחב של ההתרחשות האמנותית העכשווית. במהלך הסמינר יתקיימו מפגשים עם אמנים פעילים ואנשי אמנות בשיחה על עבודתם ועל תהליכים וכיוונים בעולם האמנות המקומי והבינלאומי. בסוף שנת הלימודים הראשונה יציג כל סטודנט תערוכה מסכמת של עבודותיו ויתקיים דיון עומק בנוכחות מנחי התוכנית והסטודנטים. בשנה השנייה ללימודים יתנהל במסגרת הסדנה דיון שעיקרו גיבוש עבודתו האמנותית של התלמיד לקראת תערוכת הגמר. עבודת כל תלמיד תידון בהרחבה במפגשים משותפים לקבוצה כולה ובהשתתפות המנחים האישיים ומורים נוספים. דיון זה יתנהל גם בזיקה להקשרים התיאורטיים היותר רחבים של הרעיונות שהתלמיד מפתח.

סדנאות רבת-חומיות

סדנאות אלה מתמקדות בשאלות של יחסי התיאוריה והמעשה האמנותי; בתיאוריות של האמנות הפלסטית ובתחומים המקיפים אותה – כמו ספרות, ארכיטקטורה, קולנוע, פילוסופיה, כלכלה, סוציולוגיה, עיצוב, מחול

והקשרי תצוגה – מתוך הדגשת הקשרים שונים של ההווה ביחס לאלה. במסגרת הסדנאות יתקיימו סמינרים ויוזמנו באופן שוטף מרצים אורחים לסדרות של הרצאות ומפגשי אמן

לימודים עיוניים

הלימודים העיוניים הם חלק אינטגרלי מהתוכנית ומתקיימים בצלאל, הר הצופים ירושלים במסגרת בית הספר ללימודים מתקדמים. הלימודים מתקיימים בימי רביעי, בסמסטר א' החל משעות הצהריים. במידה וסטודנט נדרש ללימודי השלמה אלה יתקיימו בימי ראשון.

תערוכות

במהלך הלימודים יציג כל משתתף את עבודותיו מספר פעמים במסגרות שונות של התוכנית. תצוגות שיערך בהן דיון המלווה את עבודת הסטודנט במהלך התוכנית. תערוכות במסגרות שמחוץ לתוכנית בתקופת הלימודים יתאפשרו רק באישור ועדת ההוראה של התוכנית.

גלריה

לרשות התוכנית עומדים חללי תצוגה בהם יוצגו עבודותיהם של משתתפי התוכנית. חלק מהתצוגות יהיו תצוגות פנימיות וחלקן ייחשף לקהל. כמו כן, יוצגו, ביוזמת התוכנית, תצוגות רלוונטיות לנושאים הנידונים בתוכנית.

סדנאות אורח – מפגש עם אמנים ומרצים אורחים

במהלך הלימודים ייפגשו הסטודנטים עם אמנים, מבקרים, תיאורטיקנים ואוצרים פעילים מישראל ומחו"ל. במפגשים אלה ייחשפו התלמידים למגוון רחב של נקודות מבט ושפות-שיח בזיקה הדוקה להתנהלותם של שדות הייצור, התצוגה והביקורת של האמנות היום. במסגרת ביקורים אלה יתקיימו סמינרים, הרצאות,

סדנאות וביקורי סטודיו. ביקורי הסטודיו מאפשרים מפגש ודיון של כל סטודנט וסטודנט עם האורחים המבקרים בתוכנית והמהווים חלק מהמהלך הלימודי של התוכנית; תוכנית האורחים אמורה להפגיש את המשתתפים עם מגוון רחב של נקודות מבט של אמנים, מבקרים, תיאורטיקנים ואוצרים פעילים מישראל ומחו"ל. בנוסף לאורחים אשר יוזמנו על-ידי התוכנית ייעשה מאמץ להיענות ליוזמות של משתתפי התוכנית להזמנת אורחים נוספים. התוכנית מעודדת ביקורים חוזרים ויצירת קשרים מתמשכים עם צוות של מרצים מחו"ל שחלקם מגיעים באופן סדיר מספר פעמים בשנה לתוכנית.

מרצים אורחים 2010-2012

ד"ר ג'וזף כהן, פילוסוף, אוניברסיטת דבלין
פטריק הילי, פילוסוף, דבלין/אמסטרדם
וויליאם סטנל, אמן, וורשה
רוד דיקנסון, אמן, לונדון
ירוסלב סוחן, אוצר, לודו'
אהוד מרומי, אמן, ניויורק/תל אביב
פרופ' רות וייסברג, דיקאנית, אוניברסיטת דרום קליפורניה, בית ספר רוסקי לאמנות
רפאל נדג'ארי, קולנוען, תל אביב/פאריס
רפאל בדריה, אוצר, מילאנו
פיטר ויבל, אמן אוצר, מרכז לאמנות ZKM קרלסרואה
אהרון לוי, אוצר קרן סלוט, פלדלפיה
פרופ' אוטולדו רומברג, אמן, אוצר ראשי קרן סלוט, פלדלפיה
דניאל מילר, פילוסוף, לונדון
אורן שגיב, אדריכל וסינוגרף, תל אביב
טום מורטון, אוצר, לונדון
ד"ר פרנסיס מקיי, אוצר ותיאורטיקן, בית הספר לאמנויות גלוגו, מנהל מרכז לאמנות עכשווית גלוגו
צבי אפרת ומאירה קובלסקי, אדריכלים, תל אביב
מיכאל גיטלין, אמן, ניויורק
אורי דסאו, אוצר, תל אביב
ד"ר ערן סבאג, פילוסוף, תל אביב
מעין אמיר, אוצרת, תל אביב
רן סליון, אמן, תל אביב

פרופ' אווה אילו, פילוסופית, ירושלים
סמדר דרייפוס, אמנית, לונדון
קרן רוטו, אמנית, לונדון/תל אביב
קלוד לנצמן, בימאי קולנוע, פריז
אבנר בן-גל, אמן, תל אביב
שרון איל, כוריאוגרפית, תל אביב
יערה שחורי, משוררת ועורכת ספרות, תל אביב
גירה פרג, אמנית, תל אביב
יעל חרסונסקי, בימאית סרטים, תל אביב
ד"ר אריאל שויצר, חוקר קולנוע, תל אביב/פריז
דרורית גור-אריה, אוצרת מוזיאון פתח תקווה לאמנות, פתח תקווה
יונתן ויניצקי, אמן, לונדון
סייד קשוע, סופר ועיתונאי, ירושלים
יאיר עדיאל, ירושלים
שרה ברייטברג-סמל, אוצרת, כפר אהרון
צ'וס מרטינו, אוצרת, ברצלונה
טליה קינן, אמנית, תל אביב
יואב שמואלי, אמן, תל אביב
עמוס גיאתי, בימאי קולנוע, תל אביב
ג'ורג' ברבר, אמן, לונדון
אורס קאנווי, אוצר חלל אמנות <i>Substitut</i> ציריך/ברלין
מרטין ג. שמיט, אמן, ברלין
קאט טאונג נגוין, אמן ציריך
בעז אהרונוביץ', אמן, תל אביב
יהושע נוישטיין, אמן, ניו-יורק
ג'וזף דרון, אמן, אופקים
ד"ר אריאלה אוולאי, תיאורטיקנית, תל אביב
פרופ' עדית רוטל, היסטוריונית, בול/תל אביב
חן שיש, אמנית, תל אביב
ניקולא טרוי, אוצר ועורך Flash Art האמריקאי ניו-יורק/מילנו
איתי טיראן, שחקן, תל אביב
יסמין גודר, כוריאוגרפית, תל אביב
איציק גילי, מנהל אמנותי להקת מחול יסמין גודר, תל אביב
תומס זיפ, אמן, ברלין
דייוויד ליסקה, אמן, ברלין; אוהד מטלון, אמן, תל אביב
ז'אן סילביאן ביאט, אמן ומרצה בבית הספר לאמנות Beaux Arts, ננט
נעמי אביב, אוצרת, תל אביב
סיגל פרימור, אמנית, תל אביב

גדעון עפרת, אוצר וחוקר אמנות, ירושלים
יאיר גרבוז, אמן, תל אביב
ד"ר מיכל בן-נפתלי, פילוסופית, תל אביב
אביב ליכנת, חוקר ספרות, אמנות ומוסיקה, תל אביב
פיטר יעקב מלץ, אמן, תל אביב
שחר יהלום, אמנית, תל אביב
דור גו, אמן, תל אביב
מיקלה רובקי, אמן, מילנו/לונדון
ג'יר אלון, אמן, המבורג/תל אביב
גומנד אג'ופי, אמן, לונדון/קוסובו
מירי סגל, אמנית, תל אביב
דוד עדיקא, אמן, תל אביב
ד"ר יצחק בנימיני, תיאורטיקן ועורך הוצאת 'רסלינג', תל אביב
ד"ר יותם חותם, פילוסוף, חיפה
ד"ר יעקב דיגר, סוציולוג, תל אביב
דוד בהר-פרחיה, אמן, לונדון/תל אביב
גיא בר אמון, אמן, לונדון
נעם סגל, אוצרת, רוטשילד 69, תל אביב
שפי בלייר, אמנית, תל אביב
פרופ' משה צוקרמן, פילוסוף, תל אביב;
פרופ' חביבה פדיה, חוקרת יהדות, תל אביב
איציק בדש, אמן, תל אביב
קלייר וופל, אמנית, ברלין
דרור דאום, אמן, תל אביב
ויטו אקונצ'י, אמן, ניו-יורק
אורי גיר, אמן, תל אביב
ג'רג' דידי הוברמן, פילוסוף, פריז
אלן פליישר, פילוסוף, פריז
ניקולה טרוי, אוצר, עורך מגזין <i>Flash Art</i> , ניו יורק
ג'יימס טריינור, עורך האמריקאי של מגזין האמנות <i>Frieze</i> , ניו יורק
גמה בק, אמנית, ברלין
אנה פאולה כהן, אוצרת, ניו יורק
נורית אביב, קולנוענית, פריז
סטיבן מאדוף, אוצר, ניו יורק
רקס מדיה קולקטיב, אמנים ואוצרים, ניו דלהי
ד"ר מארק גודפרי, אוצר, לונדון
ג'יר הוד, אמן, ניו יורק
אביגיל קולינס, אמנית, ניו יורק

רונה יפמן, אמנית, תל אביב/ניו יורק
ליאור שביל, אמן, תל אביב/ניו יורק
שי צורים, אמן, ניו יורק
פרופ' מרצ'ין ברדיסזאק, אמן ונשיא האוניברסיטה לאמנויות, פוזנן
רפל יקובוביץ', אמן, פוזנן
אדם רבינוביץ, אמן, לוס אנג'לס/תל אביב
מריון ריצמן, אמנית, ציריך
רוני בס, אמן, ניו יורק
מג'ידה קטארי, אמנית, פריז

שיתופי פעולה ופרויקטים בינלאומיים

כחלק מתוכנית הלימודים יוזמת התוכנית פרויקטים של שיתופי פעולה עם בתי ספר ומוזמנת ליטול חלק באירועים וסמינרים בינלאומיים בארץ ובח"ל.

בשנים השנים האחרונות קיימנו את הפרויקטים הבאים:

- סדנה סינגפור 2012 – *Tropical Lab 6*, יולי 2012
- סדנה בינלאומית המתקיימת זו השנה השישית בבית הספר לאמנות Lasalle שבסינגפור בהשתתפות סטודנטים לאמנות מבתי ספר מובילים בעולם ביניהם: קולמוביה, ניו יורק, רויאל אקדמי לונדון, המכון לאמנות של קליפורניה, בית הספר לאמנות לוצרן, אוניברסיטת אקדמיה מרכזית לאמנויות בייג'ין, אוניברסיטת נגויה לאמנות ועוד. נושא הסדנה בשנה זו הוא אדמה *Land*, מושג שתמיד היווה מקור לחקירה ובחינה בפרקטיקות אמנותיות שונות. המפגש בין התרבויות והשפות יומין התייחסות מאתגרת ומעוררת מחשבה. יתקיימו סיורים בסינגפור, מפגשים עם אמנים מקומיים, תצוגות אישיות, סמינרים ועבודה על פרויקטים. הסדנה תסתיים בתערוכה קבוצתית במכון לאמנות עכשווית של סינגפור Institute of Contemporary Art Singapore.

שיתוף פעולה עם בית הספר לתארים מתקדמים באמנות לה פרנאוה *La Fresony*

התוכנית מקדמת שיתוף פעולה עם בית הספר כולל ביקורי מרצים אורחים, סמינרים, הרצאות ופרויקטים אמנותיים משותפים. בית הספר שם דגש על פרויקטים

שמבוססים בעיקר על שפות, טכניקות ומדימים ושפות של קולנוע, צילום, וידאו ושימוש בסאונד ומוסיקה.

סדנה בלגד – ספטמבר 2010 – *Real Presence 10*

סדנה בינלאומית לאמנים צעירים, החוגגת השנה עשור, בהשתתפות כ-100 סטודנטים מ-15 בתי ספר ואקדמיות לאמנות ברחבי העולם. הסדנה שמה לה למטרה ליצור פלטפורמה דינאמית לדורות חדשים של אמנים מרקע תרבותי וחברתי שונה, שיוצרים במדיות ושפות ייצוג מגוונות. במהלך הסדנה יתקיים סימפוזיון בן שבועיים אליו מוזמנים אמנים, אוצרים, מנהלי מוסדות תרבות ופרופסורים המקיימים מפגשי אמן, הרצאות, מיצגים ופאנלים. במרכז הסדנה עומדת עבודה והכנה של תערוכות סטודנטים בחללים שונים בעיר. בנוסף, נפתחת תערוכה קבוצתית בהשתתפות אמנים שהיו מעורבים בסדנה. הסדנה מתקיימת לרוב בכלגרד אך שואפת לקיים יחסי גומלין עם אירועי אמנות מרכזיים, והתקיימה בין השאר במסגרת הביאנלה בונציה 2005 ו-2009 הביאנלה באיסטנבול 2007 וקסטלו דה ריבולי 2008.

סדנה שיקגו יוני – *Bauhaus Labs 2009*

ביוני 2009 כחלק מפרויקט בין-דיסציפלינארי שכותרתו 'המודרני' *The Modern*, לרגל שנת 'המודרניזם' בשיקגו וחגיגות 90 שנה לבאהאוס ושיתוף הפעולה מתמשך עם בית ספר לאמנות בשיקגו, הוזמנו סטודנטים מבצלאל להשתתף בסדנה הבינלאומית 'מעבדות באוהאוס' *Bauhaus Labs*. הסדנה התקיימה בבניין *Crown Hall*, יצירת המופת של האדריכל הגרמני מיס ון דה רואה, הממוקם במכון הטכנולוגי של אילינוי (*Illinois Institute of Technology* (IIT). בסדנה השתתפו סטודנטים משיקגו, ויימר ובצלאל. במרכז הסדנה עמדו ארבע סדנאות אמן (Master Classes): יאן טיכי, (תל אביב/שיקגו); ג'קי בס *Jackie Baas* (מוזיאון לאמנות ברקלי); מייק לינדסטרום *Mike Lindström* + מרטין אבילה *Martin Avila*, שטוקהולם. בנוסף, התקיימו סדנאות עבודה קונספטואליות ברוח הבאוהאוס הגרמני שהובאו לשיקגו בשנת 1937 על ידי לסלו-מוהולי-נגי *Laszlo Moholy-Nagy*, סיורים בעיר והרצאות אורח.

הצלם הצרפתי Patrick Faigenbaum. במרץ 2007 נסעו סטודנטים מבצלאל לפאריס להמשך הסדנה בכוזאר כולל ביקורי סטודיו, שיחות אמן, דיונים ועוד.

סדנה איסטנבול 2005 – Lost in Translation
סטודנטים מבצלאל השתתפו יחד עם 60 סטודנטים לתואר שני באמנויות מכל העולם בסדנה במסגרת אירועי הביאנלה לאמנות באיסטנבול 2005 שכללה הרצאות, דיונים והכנת תערוכה משותפת בנושא העיר איסטנבול שהוצגה בחלל תצוגה של הביאנלה.

MFA International – תערוכה בינלאומית במסגרת 100 שנים לבצלאל

תערוכה בינלאומית מחווה למאה שנות בצלאל התקיימה בטרמינל הישן בשדה התעופה בן-גוריון ובה הציגו בוגרי התוכנית מבצלאל ובוגרי תוכניות תואר שני באמנויות MFA מבתי ספר לאמנות בעולם ביניהם:

Academy of Fine Arts Helsinki — KOVA
CalArts, Los Angeles
Columbia University School of Arts, New York
Ecole Nationale Supérieure des Beaux Arts Paris
Ecole Nationale des Beaux Arts de Lyon
Goldsmith's College, London
Malmö Art Academy
Konstfack, University College of Art, Craft and Design, Stockholm
School of Art Institute Chicago
Staatliche Hochschule für Bildende Kunst —
Städelschule — Frankfurt am Main
The Royal University College of Fine Arts, Stockholm
Glasgow School of Art
The Slade School of Art, London
Yildis Technical University Art and Design Faculty
Istanbul

צאן Flock – ינואר 2008 – בצלאל: Glasgow School of Art
גלריה בצלאל תל אביב
תערוכה בינלאומית של סטודנטים מגלוגו ותל אביב שהתקיימה בגלריה בצלאל תל אביב. אוצרת התערוכה הלן דה מיין, סטודנטית מגלוגו שלמדה בבצלאל במסגרת חילופי סטודנטים. הוחלט לקיים תערוכה בינלאומית בת"א ובהמשך בגלוגו של סטודנטים מתוכניות התואר השני.

A4 – ינואר 2009: תערוכה בינלאומית – Glasgow School of Art – בצלאל
התערוכה המשותפת השנייה של סטודנטים מגלוגו ובצלאל התקיימה בינואר 2009 במסגרת סדנה של שבוע בבית הספר בגלוגו וב-Cove Park. הסדנה כללה מפגשים עם אמנים, ביקורי סטודיו והכנת תערוכה משותפת (שהייתה פתוחה לכל הסטודנטים לתואר שני באמנויות בבצלאל ובגלוגו) סביב הקונספט של עבודות נייר A4; A4 הוא אבן הבניין, יחידת הבסיס. העבודות שהוכנו היו חד ותלת מימדיות והוצגו כהתערבות [Intervention] בחלל משרדי.

סדנה קאסל 2007 – Open Space
סדנה שלישית בסדרה של סדנאות בינלאומיות שהתקיימו באיסטנבול ובהלסינקי, שהתקיימה לצד אירועי הדוקומנטה בקאסל ופרויקט הפיסול במונסטר 2007 בהשתתפות סטודנטים מתוכניות תואר שני באמנויות מאירופה, אסיה וארה"ב.

סדנה הלסינקי 2006 – Collaborations on Site
סדנת בינלאומית של תוכניות תואר שני באמנויות שהתקיימה בהלסינקי במסגרת אירועי ARS 2006 בהשתתפות בתי הספר מאירופה, אסיה וארה"ב וכללה תערוכה במוזיאון Kiasma.

שיתוף פעולה בין בצלאל, בוזאר פריס ומוזיאון עין חרוד
בסתיו 2006 התקיימה סדנה משותפת בהשתתפות קבוצת סטודנטים, תלמידי תואר שני, מהבוזאר ומבצלאל בקיבוץ עין-חרוד סביב הכנת תערוכת דיוקנאות של

אליו הוזמנו תיאורטיקנים, אינטלקטואלים, מבקרי תרבות ואמנות, ואוצרים שהציגו ניירות עמדה וקיימו דיון שאלות של תרבות וגלובליזציה.

סדנה תל אביב – יולי 2008 – Tel Aviv (off)white city
בקיץ 2008 ארחה תוכנית התואר השני באמנויות של בצלאל סדנה בינלאומית לתלמידי תואר שני מבצלאל, שיקגו (School of the Art Institute Chicago), ואקדמיה לאמנות גטבורג (Göteborg). הסדנה התקיימה במסגרת שיתוף פעולה עם בית הספר של המכון לאמנות של שיקגו (School of Art Institute Chicago SAIC). הסדנה שכותרתה Tel Aviv (off)white city היוותה חלק מפרויקט משותף מתמשך שכותרתו 'המודרני' The Modern; פרויקט שבו בתי הספר משתפים פעולה בסדרה של אירועים, דיונים וסדנאות בניסיון לבחון את מידת הרלבנטיות של המודרניזם בתרבות, בחברה ובסביבה העירונית היום.

בתל אביב התמקדה הסדנה במודרניזם בהקשר הייחודי של ישראל, תוך התייחסות למאה שנות תל אביב ומלאת תשעים שנה לבאהאוס. במפגש בתל אביב הושם דגש על מאפייני הייחודיים של הפרויקט המודרניסטי כפי שבאו לידי ביטוי בישראל (תל אביב, הפרויקט הישראלי והקיבוץ).

בפרויקט השתתפו סטודנטים משלוש האקדמיות והוא התנהל סביב שלוש סדנאות אמן (Master Class): אוהד מרומי (תל אביב/ניו-יורק); ארנסטו פוז'ול Ernesto Pujol (שיקגו/ניו-יורק); ד"ר סטפן שמידט Staffan Schmidt גטבורג, שבדיה

שיתופי פעולה – Glasgow School of Art – בצלאל
תוכנית התואר השני של בצלאל מקיימת מזה כמה שנים שיתופי פעולה במסגרות שונות עם בית הספר לאמנות בגלוגו, כולל סדנאות בינלאומיות בגלוגו (2003) בתל אביב (2006); ביקורי מרצים וסמינרים של ד"ר פרנסיס מק'יי, סם איינסלי ותוכנית חילופי סטודנטים. ב-2008 הוחלט לקיים תערוכות קבוצתיות בינלאומיות בהשתתפות סטודנטים/אמנים משני בתי הספר:

סדנה טייפה – ספטמבר 2008 – Taipei Drift – Taipei Biennial
סדנה בינלאומית רביעית בהשתתפות סטודנטים מהתוכנית, בהמשך לסדנאות שהתקיימו בדוקומנטה בקאסל, הלסינקי והביאנלה באיסטנבול. הסדנה בשנה זו התקיימה לצד אירועי הביאנלה לאמנות טייפה 2008 בהשתתפות סטודנטים מ-12 תוכניות תואר שני באמנויות מאירופה, אסיה, ארה"ב, אוסטרליה וניו זילנד. הסדנה עסקה ביחסי הגומלין בין תרבות, אמנות עכשווית והרלבנטיות ללוקאלי, לגלובאלי תוך התייחסות למרחב האורבני ולמימדים סוציו-גיאוגרפיים. במסגרת הסדנה התקיימו סיורים באתרי הביאנלה, סיורים בטייפה ומפגשים פעילים חברתיים ומתכננים. הסטודנטים חולקו לקבוצות עניין ועבדו על פרויקטים משותפים שהוצגו בתערוכה קבוצתית במוזיאון האוניברסיטה לאמנויות בטייפה (Underground Museum Taipei National University).

סמינר וסימפוזיון בינלאומי גוואנג'ו קוריאה – ספטמבר 2008
Biennale Gwangju: Global Institute: Seminar and International Symposium
סמינר וסימפוזיון בינלאומיים שהתקיימו במסגרת אירועי הביאנלה ה-7 בגוואנג'ו שבקוריאה בהשתתפות בתי ספר מסן פרנסיסקו (San Francisco Art Institute); רויאל קולג' לונדון (Royal College of Art London); אוניברסיטה בסיאול (Korean National University of Art Seoul), האוניברסיטה המארכת בצ'ונן (Chonnam National University) ובצלאל אקדמיה לאמנות. במסגרת הסמינר והסימפוזיון נדונו נושאים ותיאוריות הקשורים לשדה האמנות בעידן הגלובליזציה; הפוליטיקה של ריבוי אירועי אמנות ספקטקולריים ותערוכות בינלאומיות והקשריהם לתרבות, כלכלה, חברה ואורבניזם. הסמינר רוכזו ואורגן על ידי פרופ' אקווי אנזו (Okwui Enwezor) אוצר הביאנלה בגוואנג'ו, מבקר אמנות ומשנה לנשיא של המכון לאמנות בסן פרנסיסקו. סטודנטים נבחרים ופרופסורים מבתי הספר המשתתפים נטלו חלק בסמינר שכלל קריאת מאמרים, דיונים, ביקורים וסיורים מודרכים בתערוכות הביאנלה ומפגש עם אמנים. הסמינר לוהה בסימפוזיון בינלאומי

סמינרים וימי עיון

האלבית – הפסיכואנליזה פוגשת את האמנות, אפריל 2012
 סמינר לרגל צאת התרגום החדש למסתו של זיגמונד פרויד בהנחיית ד"ר יצחק בנימיני וד"ר גל ונטורה.

מציאות רבה מדי אמנות המופע/פרפורמנס/מיצג/פעולה
אפריל 2012
 יום העיון לרגל צאתו לאור של הספר "מציאות רבה מדי – על אמנות המופע" מאת הדס עפרת.

המוזיאון העתידי לבוא, יוני 2012
 הרצאות ודיון לכבוד הוצאת אסופת המאמרים.
 עמרי גרינברג, ד"ר אריאלה אזולאי, ד"ר גדעון עפרת, יותם דביר.

אמנות כח וכסף, מוזיאון תל אביב לאמנות, יוני 2012
 כנס בשיתוף תוכנית התואר השני באמנויות עם איגוד האמנים הפסלטיים כחלק משנת האמנות של תל אביב-יפו

פורום דת ודמוקרטיה, תיאטרון הבימה, יוני 2012
 מיצג של סטודנטים לתואר שני באמנויות בצלאל בהנחיית האמנית הצרפתייה מג'ידה קטארי במסגרת מפגשים, דיונים ורבי שיח סביב הנושא של דת ודמוקרטיה. בתמיכת המכון הצרפתי.

פירוט נוסף בנושא תקנות אקדמיות, מלגות, פרסים וחילופים, ראה בפרקים השונים ובתקנון הסטודנטים בשנתון זה.

מבנה תוכנית הלימודים

ימי הלימוד כבצלאל בשנת הלימודים תשע"ב יהיו:

סמסטר א'	יום ראשון	בצלאל תל אביב – סטודיו
	יום רביעי	בצלאל ירושלים – בית הספר ללימודים מתקדמים

סמסטר ב'	ימי ראשון	בצלאל תל אביב – סטודיו
	יום רביעי	סמינרים של מרצים אורחים

בנוסף יתקיימו אירועים מיוחדים כגון: ביקורים ומפגשים בתערוכות, השתתפות בימי עיון והרצאות, ועוד (לא בהכרח בימים ראשון או רביעי)

מבנה תוכנית הלימודים המעשיים

שנה א'	סטודיו עצמאי 1	12 ש"ש, 12 נ"ז
	סטודיו הנחיה אישית 1	4 ש"ש 4 נ"ז
	סמינר סטודיו – א' דיון וביקורת תהליכים	4 ש"ש 4 נ"ז
	סדנה רב-תחומית 1	2 ש"ש 2 נ"ז
	סדנאות אורח 1	2 ש"ש 2 נ"ז
סה"כ		24 ש"ש 24 נ"ז

שנה ב'	סטודיו עצמאי 2	12 ש"ש 12 נ"ז
	סטודיו הנחיה אישית 2	4 ש"ש 4 נ"ז
	סמינר סטודיו ב' – דיון וביקורת תהליכים	4 ש"ש 4 נ"ז
	סדנה רב-תחומית 2	2 ש"ש 2 נ"ז
	סדנאות אורח 2	2 ש"ש 2 נ"ז
סה"כ		24 ש"ש 24 נ"ז

מבנה תוכנית הלימודים העיוניים

שנה א'	בין תיאוריה לפרקטיקה (חובה א')	2 ש"ס 1 נ"ז
	סמינר מתקדם	4 ש"ס 4 נ"ז
	קורס בחירה מתקדם	2 ש"ס 1 נ"ז
סה"כ		6 נ"ז

שנה ב'	ביקורת אמנות: לחשוב דרך אמנות (חובה ב')	2 ש"ס 1 נ"ז
	סמינר מתקדם	2 ש"ס 4 נ"ז
	קורס בחירה מתקדם	2 ש"ס 1 נ"ז
סה"כ		6 נ"ז

הקורסים יינתנו בימי רביעי בהר הצופים במסגרת הלימודים העיוניים של בית הספר לתארים מתקדמים של בצלאל. פרוט הקורסים בפרק היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

02-5632505

טלפון

פרופ' מנחם ברינקר

ראש התוכנית

m.a.prg@bezalel.ac.il

דוא"ל

גב' קרן כהן

מנהלת אדמיניסטרטיבית

תואר שני
במדיניות
ותיאוריה
של האמנויות

M.A.
MASTER IN
POLICY
AND THEORY
OF THE
ARTS

הן במסלול המחקרי והן במסלול הלא מחקר. קבוצות הלימוד הקטנות וההנחיה האישית יבטיחו יחס אישי וקרבה בין הסטודנטים לבין המרצים. וסביבת היצירה הייחודית של בצלאל תאפשר לסטודנטים מגע ישיר עם פרקטיקת האמנות והעיצוב כיום.

תקופת הלימודים

הלימודים יתקיימו בימי רביעי וחמישי. בימי רביעי ביפו 23, בירושלים ובימי חמישי בקמפוס בצלאל, הר הצופים ירושלים.

היקף הלימודים

הדרישות הלימודיות כוללות:

48 נ"מ מתוכן 6 נ"מ לפרויקט גמר ותזה במסלול המחקרי

52 נ"מ מתוכן 6 לפרויקט גמר במסלול הלא מחקר

דרישות התוכנית למעבר משנה לשנה וקבלת תואר מוסמך

מעבר משנה א' לשנה ב' מותנה בנוכחות הסטודנט בכל הקורסים אשר הוגדרו במערכת לימודיו, בעמידה בכל חובותיהם, ובקבלת ציון ממוצע של 75 לפחות בכל קורסי החובה (עבור המשך לימודים במסלול הלא מחקר) או 85 לפחות בכל קורסי החובה (עבור המשך לימודים במסלול המחקרי).

לצורך קבלת תואר M.A, יהא על הסטודנט:

לצבור 48 נ"מ במסלול המחקרי ו-52 נ"מ במסלול הלא מחקר

להגיש פרויקט גמר, כמפורט בהמשך

לעמוד בכל הדרישות המנהליות הנדרשות מסטודנט בצלאל

פרויקט גמר

פרויקט הגמר מתייחס להיבט מעשי של הלימודים. היבט מעשי זה נגזר מתחום ההתמחות אותו בחר הסטודנט. אפיוני פרויקט הגמר ייקבעו באמצעות יועץ ה-M.A.

מרכיבי התכנית

התכנית חותרת לשלב בין חקירה תיאורטית של שדה האמנות, העיצוב והתרבות בישראל והבנה מעמיקה במהות האמנות ותולדותיה לבין התמצאות במתרחש בשדה האמנות והתרבות בישראל כיום, מעורבות בו ופעולה בתוכו.

התכנית מיועדת לבוגרי תואר ראשון שהשלימו את התמחותם בעולמות היצירה השונים הנלמדים בבצלאל, במוסדות אחרים לאמנות ולעיצוב או במדעי הרוח והחברה, המחפשים לעצמם מסגרת ייחודית, באמצעותה יוכלו להמשיך את לימודיהם, או לרכוש את הרקע האינטלקטואלי הנדרש להתמחותם המקצועית.

התכנית, על שתי מגמות ההתמחות שבה: מגמת האוצרות ומגמת הביקורת, תעניק לסטודנטים בסיס תיאורטי נרחב בתחום התיאוריות הביקורתיות והמחקר העכשווי בשדה האמנות והתרבות העולמי והישראלי.

מגמת האוצרות

מיועדת להכשרת דור חדש של אוצרים מקצועיים בעלי רקע היסטורי ותיאורטי נרחב. מתוך הכרה בחשיבות תהליך ההכשרה של אוצרים, כוללת תכנית הלימודים במגמה מכלול של קורסים המשלבים בין התיאוריה לבין הפרקטיקה של משרת האוצר למרכיביה אשר תכליתם להעמיק ולהעשיר את יכולותיו של האוצר כמי שמופקד על תפקיד תיווך מרכזי בין היוצרים לבין הקהל.

מגמת הביקורת

מיועדת להכשרת דור חדש של מבקרי אמנות מקצועיים בעלי רקע היסטורי ותיאורטי נרחב. תכנית הלימודים במגמה כוללת קורסים המשלבים בין התיאוריה של היצירה לבין הפרקטיקה של הכתיבה תוך שכלול יכולות הכתיבה, הניסוח והביקורת של הסטודנטים.

מגוון הקורסים המוצע בשתי מגמות ההתמחות של התכנית יאפשר לסטודנט לגבש כיוון התמחות מעמיק

בשנים האחרונות הולך ומתהווה, בארץ ובעולם, שיח תרבותי חדש שבמוקדו גישה רב-תחומית לתרבות על מרכיביה השונים: האמנות, העיצוב והארכיטקטורה נכחנים לאורן של גישות מחקריות שמוקדן במדעי הרוח והחברה. במסגרת זו מתחזק הצורך בדיון תיאורטי ובהכשרה מקצועית בתחומים הנלווים לעולם האמנות והעיצוב: ניהול מוסדות אמנות ותרבות, אוצרות, מוזיאולוגיה, ביקורת האמנות, ההיסטוריה של העיצוב ומדיניות התרבות. תחומים אלו, שמקצתם מסייעים בתיווך בין היוצר לבין הקהל, הם בעלי חשיבות מכרעת בהתגבשותה של התרבות הישראלית בכלל והמדיניות בנושאי האמנויות בפרט.

העדר מסלולי הכשרה בארץ לאנשי מקצוע בתחומים אלו הביא ליצירת מחסור משמעותי בכותבים, מבקרים, אוצרים ומנהלי מוסדות תרבות המוכשרים לתרום לעולם התרבות והיצירה בחברה הישראלית.

אל מול תכניות מ.א. מחקריות העוסקות בהיסטוריה של האמנות והפועלות באוניברסיטאות השונות בארץ, ניכר חסרונה של תכנית מ.א. בעלת אופי מחקר, הצומחת דווקא בתוך סביבה יוצרת ואשר בוגריה יוכלו לתרום הן להיבטים התיאורטיים והן להיבטים המעשיים של התרבות בישראל.

סגל המרצים
פרופ' מנחם ברינקר
פרופ' משה צוקרמן
פרופ' אווה אילוז
ד"ר איגור ארנוב
ד"ר ברוך בליך
ד"ר אורי ברטל
ד"ר רועי ברנד
ד"ר יעל כדורי
ד"ר שמואליק מאירי
ד"ר אשר סלה
ד"ר דרור פימנטל
ד"ר נעמי מאירי-דן
ד"ר אליעזר מלכיאל
ד"ר אריק גלסנר
ד"ר שירה סתיו
מר יגאל צלמונה

אשר יתאים לסטודנט מנחה. כל סטודנט בתוכנית ייפגש עם המנחה שהותאם לו לשעה שבועית במהלך שנת הלימודים, ובמסגרת זו יידרש להגיש מטלות שיקדמו את תחום התמחותו.

פרויקט הגמר יהווה מעין דואט בין תיאוריה לפרקטיקה. לצורך כך תבחן התוכנית את האפשרות להתאים לסטודנט שני מנחים: מנחה תיאורטי מתוך סגל המרצים של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה ומנחה מעשי מתוך כלל מרצי בצלאל. בבצלאל למעלה מ-400 מרצים, המלמדים במחלקות האקדמיה השונות, ומעורבים בפרקטיקת האמנות והעיצוב הישראלית העכשווית.

דוגמאות לפרויקט גמר: במידה והסטודנט יבחר להתמחות באוצרות, יוכל פרויקט הגמר להתמקד באוצרות של תערוכה, תוך התייחסות ביקורתית לחלל מוזיאלי קיים או תוך בחינת מימד בעבודת האוצר. לחלופין, אם ישאף הסטודנט להתמחות בכתיבת ביקורת באמנות ובעיצוב, יעסוק פרויקט הגמר במנעדים השונים של כתיבת ביקורת ותיאוריה של האמנות והתרבות, תוך התייחסות אל המוסדות הרלוונטיים, בכללם מוזיאונים, גלריות, אוספים ועוד. כאן המקום להדגיש כי לבצלאל מערכת חילופי סטודנטים עשירה הכוללת כמאה מוסדות להשכלה גבוהה ברחבי העולם. מקצת ממוסדות אלו שואפים לקיים תוכנית חילופין לתארים מתקדמים. ניתן לפתח תוכנית ייחודית להתמחות מוזיאלית בחו"ל למספר שבועות, שתוצאותיה ייחשבו כפרויקט הגמר.

על כל פרויקט גמר לכלול טקסט ביקורתי־פרשני ברמה אקדמית, וזאת ע"פ הקריטריונים המקובלים. בצלאל תספק לסטודנטים חללי תצוגה מתאימים לפרויקטים שידרוש זאת.

התזה במסלול המחקרי

סטודנט שהשלים את לימודיו בשנה א' בציון ממוצע של 85 לפחות רשאי להגיש עבודת תזה במסלול המחקרי. סטודנטים המעוניינים להגיש עבודת תזה במסלול המחקרי יגישו הצעת מחקר ראשונית למוכירות התוכנית. ועדת ההוראה של התוכנית תתכנס לרון בהצעה ויועץ ה-M.A של התוכנית יסייע לסטודנט

במציאת מנחה לעבודת התזה. לעבודות התזה שיוגשו במסגרת התוכנית יהיה אף היבט מעשי, אשר יתבטא בפרויקט הגמר של הסטודנט. עבודת התזה תיבחן על ידי לא פחות משלושה בוחנים, כולם בעלי תואר שלישי בדרגת מרצה בכיר ומעלה. לפחות שניים מהם יהיו חברי סגל במוסדות אחרים להשכלה גבוהה הפעילים במחקר, ולפחות אחד מהם חבר סגל באוניברסיטה (כל זאת, בהתאם לנדרש בהחלטת המועצה בדבר לימודים לתואר שני עם תזה במכללות). היקף עבודת התזה יהיה עד 80 עמודים (22,000 סימני דפוס).

תלמיד שנבחר למסלול המחקרי ולא הגיש עבודת תזה יוכל להשלים את הקורסים החסרים לצורך קבלת M.A. לא מחקרי עד שנתיים מיום סיום לימודיו בתוכנית.

מבנה התוכנית

מבנה תכנית הלימודים במסלול המחקרי

שנה א**	
6 קורסי חובה מבואיים	6 ש"ש = 12 נ"ז
4 קורסי בחירה מבואיים	4 ש"ש = 8 נ"ז
2 סמינרים	4 ש"ש = 8 נ"ז
סה"כ	14 ש"ש = 28 נ"ז

* תכנית הלימודים בשנה א' הנה זהה עבור כלל הסטודנטים בתכנית.

שנה ב'	
2 קורסים מתקדמים	2 ש"ש = 4 נ"ז
1 קורס בחירה	1 ש"ש = 2 נ"ז
2 סמינרים	4 ש"ש = 8 נ"ז
פרויקט גמר	1 ש"ש = 6 נ"ז
סה"כ	8 ש"ש = 20 נ"ז

סה"כ לימודי התכנית במסלול המחקרי:
22 ש"ש = 48 נ"ז

עמידה בדרישות פרויקט גמר והתזה מהווה תנאי להשלמת החובות האקדמיים.

מבנה תכנית הלימודים במסלול הלא מחקרי

שנה א**	
6 קורסי חובה מבואיים	6 ש"ש = 12 נ"ז
4 קורסי בחירה מבואיים	4 ש"ש = 8 נ"ז
2 סמינרים	4 ש"ש = 8 נ"ז
סה"כ	14 ש"ש = 28 נ"ז

* תכנית הלימודים בשנה א' הנה זהה עבור כלל הסטודנטים בתכנית

שנה ב'	
2 קורסים מתקדמים	2 ש"ש = 4 נ"ז
3 קורסי בחירה	3 ש"ש = 6 נ"ז
2 סמינרים	4 ש"ש = 8 נ"ז
פרויקט גמר	1 ש"ש = 6 נ"ז
סה"כ	10 ש"ש = 24 נ"ז

סה"כ לימודי התכנית במסלול הלא מחקרי:
24 ש"ש = 52 נ"ז

עמידה בדרישות פרויקט הגמר מהווה תנאי להשלמת החובות האקדמיים.

סיכום החובות לתואר

שנה א'	לימודי חובה
--------	-------------

סמסטר א'	
מילון מונחי הביקורת: תיאורטי והיסטורי א' – פרופ' מנחם ברינקר, ד"ר פימנטל	2 נ"ז
שיטות מחקר באמנות ובתרבות (מתודולוגיה) א' – ד"ר איגור ארונוב	2 נ"ז
אמנות ישראלית בראי ההיסטוריה – מר יגאל צלמונה	2 נ"ז
סוגיות במוזיאולוגיה – ד"ר שמוליק מאירי	2 נ"ז
סמינר: אמנות וזהות – פרופ' משה צוקרמן	4 נ"ז

סמסטר ב'	
מילון מונחי הביקורת: תיאורטי והיסטורי ב' – פרופ' מנחם ברינקר	2 נ"ז
שיטות מחקר באמנות ובתרבות (מתודולוגיה) ב' – ד"ר איגור ארונוב	2 נ"ז
סמינר: שדה האמנות – ד"ר רועי ברנד	4 נ"ז

לימודי בחירה

— על כל סטודנט לבחור 2 קורסי בחירה מתוך 3 קורסים בכל סמסטר

סמסטר א'	
פנומנולוגיה ופרשנות – ד"ר דרור פימנטל	2 נ"ז
כתיבה על אמנות חזותית בת חלוף – ד"ר יעל כדורי	2 נ"ז
סדנה בכתיבה ביקורתית – ד"ר אריק גלסנר	2 נ"ז

סמסטר ב'	
אוצרות בין תיאוריה לפרקטיקה – מר יגאל צלמונה	2 נ"ז
גבולות המדיה באמנויות – ד"ר ברוך בליך	2 נ"ז
הקולנוע בין האומנויות – ד"ר אשר סלה	2 נ"ז
סה"כ	28 נ"ז

שנה ב'	
קורס בכתיבה ביקורתית – דר' שירה סתיו	2 ב'ז
מבוא לסוציולוגיה של האמנות – פרופ' משה צוקרמן	2 ב'ז
סמינר: האם האמנות היא שפה – פרופ' מנחם ברינקר	4 ב'ז
סמינר: חסר (סוציולוגיה של התרבות) – פרופ' אוה אילוז	4 ב'ז
לימודי חובה	
קורס בכתביה ביקורתית – דר' שירה סתיו	2 ב'ז
מבוא לסוציולוגיה של האמנות – פרופ' משה צוקרמן	2 ב'ז
סמינר: האם האמנות היא שפה – פרופ' מנחם ברינקר	4 ב'ז
סמינר: חסר (סוציולוגיה של התרבות) – פרופ' אוה אילוז	4 ב'ז
לימודי בחירה*	
— על כל סטודנט לבחור 1 קורס מתוך 4 (מסלול עם תזה) 3 מתוך 4 (מסלול בלי תזה)	
אמנות: ייצוג וזיכרון – ד"ר דרור פימנטל	2 ב'ז
קטלוגים – ד"ר נעמי מאירי דן	2 ב'ז
הפילוסופיה והפסיכולוגיה של התפיסה – ד"ר אליעזר מלכיאל	2 ב'ז
תרבות וזהות בעידן הגלובלי – ד"ר אשר סלה	2 ב'ז
פרויקט גמר: הנחייה אישית	6 ב'ז
סה"כ	20 ב'ז
מגמת אוצרות	
לימודי חובה	
אוצרות במבט ביקורתי – יגאל צלמונה	2 ב'ז
מבוא לסוציולוגיה של האמנות – פרופ' משה צוקרמן	2 ב'ז
סמינר: המוזיאון בין היסטוריה והתיאוריה – ד"ר ברוך בליך	4 ב'ז
סוציולוגיה של התרבות – פרופ' אוה אילוז	4 ב'ז
לימודי בחירה*	
— על כל סטודנט לבחור 1 קורס מתוך 4 (מסלול עם תזה) 3 מתוך 4 (מסלול בלי תזה)	

פירוט הקורסים

שנה א'

לימודי חובה

מילון מונחי הביקורת: תיאורטי והיסטורי א' + ב'

2 ש"ש, 4 ב'ז

פרופ' מנחם ברינקר, ד"ר דרור פימנטל

הקורס יעקוב אחרי התהליך ההיסטורי של התהוות המונחים העיקריים שבהם אנו משתמשים להערכת יצירות אמנות. ההתחלה היא במונחים שנוצרו בפואטיקה של אריסטו – אחדות, אחדות אורגנית, הסתברות, עקיבות, הכרחיות. ההמשך במושגי הו'אנר והמימוזיס כפי שהובנו בימי הביניים וברנסאנס, המושגים שהוסיפו האסתטיקה וביקורת האמנות של המאה ה־18: מושגי הגאון, ה'טעם', ה'כללים' הניאורקלאסיים והחל מן הפרה־רומנטיקה התפיסה של ה'מקוריות' כערך עליון. לבסוף יהיה דיון בכמה הרעיונות ספקניים וביקורתיים לגבי בסיס ההערכה האסתטית השייכים למאה העשרים.

שיטות מחקר באמנות ותרבות [מתודולוגיה] א' + ב'

2 ש"ש, 4 ב'ז

ד"ר איגור ארונוב

הקורס מתמקד בשיטות מחקר שהתפתחו על־ידי מוסדות אקדמיים וחוקרים אינדיבידואליים באירופה ובארצות הברית בעידן המודרני בתחום של תולדות האמנות והתרבות, ושחוקרים עכשוויים משתמשים בהן בניתוח של יצירות, סגנונות, זרמים ומגמות באמנות, תופעות ותהליכים בתרבות. מתודולוגיה של כל דיסציפלינה היא מכלול של מתודות, כללים, ועקרונות המתייחסים לרציונל שמבסס את השקפות העולם של החוקר. אובייקט אמנותי/תרבותי (artifact) כולל מגוון של רבדים ואספקטים הנוגעים לתחומים של פילוסופיה, היסטוריה, סוציולוגיה, פסיכולוגיה, ומדעי הטבע. לכן שיטות מחקר באמנות/תרבות הן בין־דיסציפלינאריות במהותן.

אמנות ישראלית במבט היסטורי

2 ש"ש, 2 ב'ז

יגאל צלמונה

השיעור יציג את תולדות האמנות הישראלית בהקשר היסטורי, סוציולוגי ופוליטי. בכל שיעור נדון בתקופה היסטורית מסוימת ונקרא טקסטים מכוננים שהתייחסו אליה ולתופעות המאפיינות אותה. ננסה לבדוק אם ניתן להגדיר תאימות מכל סוג שהוא בין אירועים והתרחשויות היסטוריות לבין אפיוני האמנות שנוצרה במקביל להם. הסוגיות העיקריות שנדון בהם במסגרת השיעור קשורות למאבקים על הבניית זהות קולקטיבית באמצעות האמנות, המאבקים במסגרת גיבוש קונון אמנותי ושאלת הזיקה בין האמנות למקום ולמזרח. הקורס יחל בבחינת האמנות כשיווק הרעיון הצינוני הכללי בשלהי המאה ה־19 ובתחילת המאה ה־20 ויסתיים בניסיון להבין את ההקשר הפוליטי־חברתי שבתוכו מתקיימת האמנות בימינו אלה.

סוגיות במוזיאולוגיה

2 ש"ש, 2 ב'ז

ד"ר שמוליק מאירי

מוזיאולוגיה היא תחום דעת חדש באופן יחסי העוסק בחקר המוזיאון על היבטיו השונים. מה הוא מוזיאון? מה היא מוזיאולוגיה? מה המשותף למוזיאונים השונים וכמה מתייחד מוזיאון האמנות מן המוזיאונים למדע, לטבע, להיסטוריה, לאתנוגרפיה וכו'? הקורס מתמקד בפרספקטיבות השונות של חקר המוזיאונים והפרקטיקה המוזיאולית: ההגדרה המשתנה של המוסד ותפקידיו; מוזיאון בין אוסף לתצוגה; מוזיאון בין יוצר לאוצר; מה בין מוזיאון האמנות לגלריית האמנות; מקומם של המוזיאונים בקידום המחקר, בהנחלת מורשת ובשימורה; מוזיאונים ולאומיות; המוזיאון כמכונן של קאנונים תרבותיים; אדריכלות מוזיאונים; מוזיאונים בעידן הפוסט מודרני – בין אותנטיות לווירטואליות; המוזיאון ומבקריו – בין אליטיזם לפופולריות; מוזיאונים כיום – בין מחויבות אתית לאליטיזם כלכליים – גלובליזציה ומקדונלדיזציה.

סמינר: אמנות וזהות

פרופ' משה צוקרמן

סמינר חובה סמסטר א', 4 ש"ס, 2013

הסמינריון יעסוק בעיקרו במשמעויות השונות של זהות בהקשר של שדה האמנות. זהות - כמסד של מאפייני סגנון והתכונות יצירתית של האמן היוצר. זהות - כמנגנוני קבלה והזדהות בקרב הרציפיינטים של יצירת אמנות. זהות - כאידיאולוגיציית האמנות על-דרך הפיכתה לסימן-היכר מעמדי והון סימבולי. זהות - ככלי פוליטי בעידן הלאומיות המודרנית, ועוד. הסמינריון יהיה מושתת על קריאת טקסטים, אך בעיקר על הדיונים בעקבות הקריאה שיפליגו מעבר לטקסטים עצמם.

סמינר: שדה האמנות

ד"ר רועי ברנד

סמינר חובה סמסטר ב', 4 ש"ס, 2013

הסמינר נועד לספק מסגרת תרבותית רחבה לדיונים בשאלות אסתטיות, אתיות ופוליטיות שמגדירות ומאתגרות את העוסקים בשדה האמנות. בתחילת הסמסטר נסקור כמה מהרעיונות והטקסטים המרכזיים על "עולם האמנות", "אופני התבוננות", ו"תרבות וסגנון". בהמשך, הסמינר יעסוק גם בקולוקיום מחלקתי שיארח נציגים חשובים של שדה האמנות המקומי והבינלאומי-מבקרים, אוצרים, אמנים ומנהלי מוסדות אמנות. במפגשים אלו האורח יציע טקסט חשוב אותו נלמד בחצי הראשון של השיעור לפני הביקור.

לימודי בחירה - סמסטר א'

על כל סטודנט לבחור 2 קורסי בחירה מתוך 3 בכל סמסטר

סדנה בכתיבת ביקורתית

ד"ר אריק גלסנר

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2013

ד"ר אריק גלסנר

מטרת הסדנה הנה לחשוף בפני הסטודנטים את מוסד ביקורת הספרות, האמנות והתרבות על מורכבויותו ואילווציו ולסייע בהכשרתם לכתיבה ביקורתית מגובת-

ידע, מעוררת עניין, אחראית ומנומקת. הרציונל העומד מאחורי הסדנה הנו שביקורת הספרות, האמנות והתרבות היא ז'אנר שמצריך היכרות עם הגיונו הפנימי ועם נסיבות כתיבתו, וכן עם העבר וההווה שלו.

אסתטיקה ופנומנולוגיה

ד"ר דרור פימנטל

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2013

מטרת הקורס להאיר את האופן שבו נחשבת האמנות, בין אם החזותית או הלשונית, מאפלטון ועד ימינו. זאת, תוך מעקב אחרי "סיפור-העל" של תורת האסתטיקה והפרשנות, שאינו אלא שחרור האמנות מתלותה באמת והפיכתה לפעילות עצמאית, המכוננת את משמעותה מתוך עצמה. בהקשר זה, ייבחנו ארבע תחנות מפתח: התחנה הראשונה היא אפלטון ואריסטו, כמכונני הפרדיגמה של המיזיס, אשר שלטת במחשבה המערבית, בניואנסים שונים, עד לרומנטיקה. התחנה השנייה היא המחשבה הרומנטית על האמנות. לפי מחשבה זו, הייצור והצריכה של האמנות הן פעולות החורגות ממנגנון המשמוע התבוני. התחנה השלישית היא ניטשה והיידגר, כמחוללי "המפנה האסתטי" של ראשית המאה ה-20. עיקרו של מפנה זה בהצבת האמנות כדרך המלך לאמת במקום המדע והפילוסופיה. התחנה הרביעית היא המחשבה הפורמליסטית-סטרוקטורליסטית על האמנות, בעיקר על האמנויות הלשוניות, כפי שהיא מתנסחת, בין היתר, אצל פול ולרי, רומן יעקובסון ורולאן בארת. עיקר מחשבה זו טמון בניתוק היצירה מפרנס "חיצוני" וחילוץ משמעותה מתוך משחק ההבדלים ה"פנימי" של רכיביה.

הקיים והנמוג:**כתיבה על אמנות חזותית בת חלוף**

ד"ר יעל כדורי

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2013

הלח מהמודרניזם חודרים אל האמנות הפלסטית שני גורמים הקשורים זה בזה: ההתפרסות בזמן והמופע החי. בסיועה של הטכנולוגיה, הכניסה של מימד הזמן ומימד החיים אל שפתה של האמנות החזותית עתיד לשנות

הקולנוע בין האומנויות

ד"ר אשר סלה

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2013

ד"ר אשר סלה

הקולנוע הוגדר כבר בראשיתו כאומנות השביעית. כאומנות החדשה ביותר, הקולנוע מיישם בהרבה מובנים את השאיפה של הרומנטיקה המאוחרת לאומנות כוללת (Gesamtkunstwerk). בקורס נתמודד אם השאלה: מהי יחודיותו של הקולנוע ביחס לשאר האומנויות במאה ה-19 וה-20. סוגיות תאורטיות כגון ההגדרה של האומנויות השונות, והשפעת המדיום על הסיגנון ועל התוכן, תעמודנה במרכז הדיון בכיתה בעזרת שלל דוגמאות מתקופות ומסורות קולנועיות שונות בעולם. לאחר בדיקת המשותף והשונה בין הקולנוע לבין הצילום והציור מחד לבין התיאטרון והמחול מאידך - אומנויות מהן צמח הקולנוע בצעדיו הראשונים - נעסוק בתפקיד השמע והמוסיקה בקולנוע ובהשפעת התפתחות אמצעים טכנולוגיים חדשים על המבע הקולנועי, כגון המעבר בין קולנוע אילם לקולנוע מדבר והמעבר מקולנוע בשחור לבן לקולנוע בצבע. בשל היותו הקולנוע אומנות הנעה על פני הזמן והמרחב ומציגה תפיסות שונות ומגוונות של אלה, נדון ביחסי הגומלין בין אדריכלות, עיצוב פנים ואורבניזם לבין הקולנוע. לבסוף נבחן את תפקידן של אמנויות משנה כגון עיצוב תאורה, עיצוב סט, עיצוב תלבושות, עריכה ועוד על התוצר הסופי: הסרט. דרך מעקב אחר שלבי התפתחות הקולנוע, על רקע היבדלותו משאר האומנויות מחד והתמוזגותו איתן מאידך, ניתן יהיה להבין את מעמדו האונטולוגי החדש של הקולנוע בעידן הדיגיטלי והפוסטמודרני.

(במהלך הסמסטר יוזמנו הרצאות אורח על הבטים מסויימים שהקורס מתייחס אליהם)

גבולות המדיה באמנויות

ד"ר ברוך בליך

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2013

מטרת הקורס לדון בשאלת גבולות המדיה באמנויות (אמנות, עיצוב, ארכיטקטורה, קולנוע וכו'), כלומר - בשאלה העתיקה האם המדיום הוא האמצעי החומרי, צינור ההולכה של האמנות ותו לא, האדיש למסרים

את הווייתה לעד, עם צמיחתן של צורות אמנות נוספות המשלבות בין הקיים - הוא ה'רגע' הוויזואלי, ובין הנמוג - הוא רצף הדימויים הנגלים לעין הצופה בזה אחר זה. הקורס יעסוק באתגר ובעניין אשר עומדים בפני מבקר האמנות או התיאורטיקן המבקשים לכתוב על יצירות אמנות כמו פרפורמנס ארט, סאונד ארט, אנימציה, מיצבי אודיו-ויזואל ותיאטרון רב-תחומי. מתוך עיון בטקסטים הלקוחים מקטלוגים, עיתונים וספרות מדעית נבחן מגוון פתרונות לאתגר זה, בהם כתיבה יצירתית או אף אקספרימנטאלית, התבססות על 'תקדימים' היסטוריים, שילוב קטעי ראיונות, התמקדות בתהליך היצירה, ושימוש יצירתי בדימויים, צילומים, טיפוגרפיה ועיצוב גרפי. על בסיס כל זאת, יתנסו הסטודנטים עצמם בכתיבה על יצירות אמנות עכשוויות ברוח זו.

לימודי בחירה - סמסטר ב'**אוצרות: בין תיאוריה לפרקטיקה**

ד"ר יגאל צלמונה

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2013

הקורס יאפשר לסטודנטים להכיר את אחורי הקלעים של עולם המוזיאונים, שדות אחריות שונים בתחום הזה ותהליכי קבלת החלטות בתחומים כמו אוצרות תערוכות, רכישת יצירות, עיצוב תערוכות ושימור יצירות אמנות. בקורס יילמדו גם סוגיות בתחומים המשיקים למעשה האוצרות: שאלות הנוגעות לתחום האתיקה המקצועית והרקע המשפטי של העשייה האוצרית במה שנוגע לזכויות האמן ולנושא הקניין הרוחני והשלכותיו הפרקטיות. הקורס יתבסס על הרצאות פרונטאליות ומפגשים עם מומחים והשיעורים יתקיימו במוזיאון ישראל, ירושלים. הקורס יאפשר הכרות אינטימית של דרך הפעולה המגוונת של אוצרים והשאלות הניצבות בפניהם במהלך פעילותם המקצועית.

מיוחד של לשון. האם האמנות החזותית – ציור, פיסול, עיצוב, ועד ארכיטקטורה, ניתנים להעמדה על עקרונות כלשניים. הצגתם של מושגים ובעיות הקשורות להגדרת האמנות כמערכת לשונית. דיון פתוח על היותה של האמנות שפה ומערכת של מסמנים בעלת כללי ייצוג חד־משמעיים וברורים. מה משתמע מהיות האמנות שפה – האם נראה אותה כבעלת עקרונות הדומים לשפה הטבעית? האם התייחסותה לממשות מושתתת על קונבנציות? האם עקרון הדומות (similarity) הוא עקרון על בייצוג המציאות באמנות? שאלות אלו התחדדו עם פרסום חיבורו המשפיע של נלסון גודמן Languages of Art: an approach to the study of symbols (1976). חיבור זה העלה את השאלה האם נכון להתייחס אל האמנות כאל עוד אמצעי להכרת הממשות, כמו המדע. האם האמנות היא מערכת של מסמנים קונבנטיבי, או שיש להתיחס אל האמנות כאל מערכת אמוטיבית. שאלות אלו ואחרות יועלו במהלך הסמינר.

סוציולוגיה של התרבות

סמינר סמסטריאלי 4 ש"ס, 2014
פרופ' אווה אילח

יפורסם בהמשך.

מבוא לסוציולוגיה של האמנות

פרופ' משה צוקרמן

קורס חובה

2 ש"ס, 2014

הקורס יהיה מורכב ממערכת הרצאות פרונטאליות בשילוב השתתפות פעילה של הסטודנטים. ההרצאות תעסוקנה בעיקרן במעבר ההדרגתי מעיסוק באוטונומיית האמנות אל עבר הדיון ברצפציית האמנות על-ידי הקהל, כפי שהוא משתקף בהגות ובמחקר של המאה ה-20. בתוך כך תתקדנה ההרצאות בהגותם של תיאודור אדורנו, ואלטר בנימין, אומברטו אקו ופייר בורדייה.

קורס בכתובה ביקורתית

קורס חובה, 2 ש"ס, 2014
ד"ר שירה סתיו

ההיסטוריה הארוכה של מושג הביקורת מראה על תהפוכות גדולות בתפיסתו של התחום. מהבנתה כסמכות מדעית או ככישרון ורגישות של יחידי סגולה, עבור בתפיסתה כנחלתם של חסרי ההשראה ועד לראייתה כפעילות לא פחות יצירתית מאשר ספרות ואמנות. בימים אלה של תקשורת רבי־ערוצית ונחה לכל משתמש, ניכרת ירידה בקרנה של הביקורת, כמרחב שבו 'הכל הולך', ובו אין עוד דמויות סמכות קובעות טעם, ולכאורה כל אחד יכול לבקר. מיהו המבקר? האם כתיבת ביקורת היא עניין למומחים או לבעלי דעה? מה בין טעם להערכה, בין שיפוט לפרשנות, בין עמדה לבין ביקורת? בסדנה נדון בנושאים אלה וננסה לגבש עקרונות לכתיבת ביקורת איכותית ומשמעותית. דרישות הסדנה – קריאת מאמרים וכתיבת תרגילים באופן שוטף, משיעור לשיעור.

לימודי בחירה

על כל סטודנט לבחור 1 קורס מתוך 4, סטודנטים במסלול ללא תזה יבחרו 3 קורסים

תרבות וזהות בעידן הגלובלי

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2014
ד"ר אשר סלה

פוסט מודרניזם, מהפכת המידע, הם נושאים שנכנסו לשיח הציבורי העכשווי בתחומים כגון: פילוסופיה, גלובליזציה, אדריכלות, כלכלה ואנתרופולוגיה. בקורס זה נביא הסברים ופרשנויות של מושגים אלה בהקשר של סוגיית הזהות והרבי־תרבותיות, בהתבסס על מספר מקרי מבחן בהקשרים תרבותיים ובמסורות היסטוריות שונות. ננסה להראות הן את החשיבות התיאורטית של השיח הפילוסופי אודות הגדרות הזמן והמרחב בהם אנו חיים והן את השפעת ההקשר החדש הסוציו־אקונומי בייצור ובתכון מוצרי צריכה. כמו כן יעסוק הקורס ביחסי הגומלין בי הנהגות הגלובליים והלוקליים בעולם העכשווי. במסגרת הקורס ייתארחו מרצים מובלים בתחום הפרקטיקה והתיאוריה בארץ.

אמנות: ייצוג וזיכרון

קורס בחירה סמסטריאלי, 2 ש"ס, 2014
ד"ר דרור פימנטל

מטרת הקורס לפרוס את המחשבה על הזיכרון בפילוסופיה ובספרות, מאפלטון עד דרידה, ולקשור אותה לאפשרויות הייצוג של העבר בהווה, בין אם בהקשר של ההיסטוריה האישית או בהקשר של ההיסטוריה הכללית. בהקשר זה, נתייחס לזיקות הקיימות בין אמת וזיכרון וזמן וזיכרון. השאלות שתבוררנה במהלך הקורס הן, למשל, מהו בדיק הקשר בין מה שהיה באמת לבין הייצוג של מה שהיה באמת, מהו מעמדה האפיסטמולוגי של השכחה וההדחקה, מהו אופן ההופעה האפשרי של העבר בהווה, באלו אמצעים, אם בכלל, ניתן להעמיד ייצוג הולם לעבר, והאם כדאי וראוי בכלל לחתור להעמדת ייצוג שכזה.

קטלוגים

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2014
ד"ר נעמי מאירי דן

מעצם מהותו נוגע קורס המוקדש לקטלוגים הן באוצרות הן בביקורת - שני מוקדיו של התואר השני במדיניות ותיאוריה של האמנויות.

ככל שהדבר נוגע באוצרות, חייבת הדעת להינתן להבדל המהותי בין קטלוגים של אוספי קבע לקטלוגים של תערוכות מתחלפות, בין קטלוגים של מוזיאוני אמנות לקטלוגים של מוזיאונים מטיפוסים אחרים (מוזיאונים היסטוריים, מוזיאוני מורשת, מוזיאוני מדע וכו'), בין קטלוגים של מוזיאונים באשר הם לקטלוגים של גלריות ובין קטלוגים מודפסים לקטלוגים מקוונים. ככל שהדבר נוגע בביקורת, יש להידרש למתח המובנה בין תיעוד (של המוצגים ו/או של התצוגה [installation]), ניתוח היסטורי והעמדה של תזה פרשנית המבקשת להציג קריאה חדשה, ביקורתית ואף חתרנית של גוף עבודות מסוים.

זאת ועוד; לא רק בגוף היצירות עצמן כרוך הקטלוג, אלא גם בטקסטים המלווים את התצוגה עצמה, בדפדפות (שארוך חיייהן מוגבל), בהדרכות (חיות כמו גם באמצעות מערך "אודיו"), במפגשים עם היוצרים ו/או האוצרים (במסגרת "שיח גלרייה"), בכתבות עיתונאיות ובתגובות

סוציולוגיה של התרבות

סמינר סמטריאלי 4 ש"ס, 2014
פרופ' אווה אילוז

יפורסם בהמשך.

המוזיאון בין ההיסטוריה והתיאוריה

ד"ר ברוך בליך

סמינר סמטריאלי, 4 ש"ס, 2014

מטרת הסמינר לעמוד על לידתו של המוזיאון בתרבות המערב, על תפקידיו המגוונים בשימור וייצוג התרבות ובתוך כך לבדוק את שלל המובנים שיש למוזיאון בימנו. נרצה לשאול האם מוזיאון הוא מקום תצוגה (display) של התרבות, ובתור שכזה מוטלת עליו החובה להכיל את כל 'מוצרי' התרבות ללא משוא פנים או הבחנה וסיווג, כפי שהיה מקובל בתחילת דרכו של המוזיאון, ובהרבה מוזיאונים מקומיים כיום, שנוסדו בידי הקהילה ובתור שכאלה הם מחוייבים להציג הכול. או – על המוזיאון להיות מוסד 'אליטיסטי', ברנזי, אשר מתפקידו לבחור מתוך סך כל הנתונים את אותם פריטי תרבות שנתפסים כמרכזיים ועקרוניים, אשר לדעת מנהליו (וכאן עולה השאלה - מי מנהל את המוזיאון ומכריע לגבי תצוגותיו) מייצג (representation), מבטא ומדגים כראוי את נכסי החברה שבלעדיהם לא תבוא התרבות לידי ייצוג מלא. בהקשר זה תעלה שאלה נוספת – מי קובע מה וכיצד יכלל במסגרת מוזיאלית, מהי 'הפוליטיקה' המסתתרת מאחורי התצוגות של המוזיאון באמנות, במדע, בהיסטוריה, או בכל תחום דעת אחר שמוצא את עצמו מוצג במסגרת זו.

לשם השגת מטרה זו נעמוד על התפתחות המוזיאון לאורך ההיסטוריה ובמקביל לכך נבדוק את המצע התיאורטי של המרחב המוזיאלי וכן את הצהרת הכוונות של המוזיאונים באשר הם. בתוך כך נתייחס לסוגי המוזיאונים: אמנות, טבע, היסטוריה, פולקלור וכו', נצביע על ההבדלים ביניהם ועל אופני התצוגה האופייניים לכל אחד מהם.

ועד מדע וטכנולוגיה, לחישול האתוס הלאומי? איזה תפקיד ממלאים המוזיאונים בעיתות של לאומיות משתנה/מתחדשת, כמו למשל באיטליה הפאשיסטית, ברפובליקות של ברית המועצות המתפרקת או במדינות רב אתניות כמו מדינות אמריקה (הצפונית והדרומית)? דגש מיוחד יושם בבחינת מקומם של מוזיאונים בלאומיות הישראלית תוך התמקדות בנושאי מפתח דוגמת הניסיונות (הכושלים?) לייצר קונצנזוס/קאנון רחב ככל שניתן, הפוליטיזציה של המוזיאונים, ההגמוניה אל מול ריבוי נרטיבים היסטוריים/חברתיים, קבוצות שוליים וחתרנות "אנטי לאומית" בשיח המוזיאלי. הקורס מלווה בסיוורים לימודיים.

עיצוב עכשווי בתערוכות המאה ה־21

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2014

ד"ר אורי ברטל

הקורס "עיצוב עכשווי בתערוכות המאה ה־21" יסקור מגמות ונושאי שיח עכשוויים כפי באו לידי ביטוי בתערוכות המובילות בשדה העיצוב העכשווי במוזיאונים שונים בעולם (Moma NY, V&A London, 21_21 Design site Tokyo, Triennale di Milano, מוזיאון העיצוב חולון ועוד). הקורס יציג את הנושאים השונים שבחרו האוצרים כבסיס לתערוכות הגדולות המציגות את הקשר בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות במאה ה־21. בכך יציע הקורס מעט של המאה ה־21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. הקורס יציג גם מעצבים שונים הפועלים כיום ואת יחסם לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות האקולוגית, העיין הדיגיטלי, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב. כמו כן יציג הקורס את הסוגות האסתטיות השונות הרווחות כיום בעולם העיצוב. השיח החדש שיוצג בקורס יעורר דיון באשר למקומו של העיצוב במאה ה־21, לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאלוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו.

אוצרות במבט ביקורתי

2 ש"ס, 2014

יגאל צלמונה

הקורס יעסוק בסוגיות שונות הנוגעות באוצרות עכשוויות בתחומים שונים. לשם כך ניפגש עם אוצרים וממלאי תפקידים בעולם המוזיאונים ומוסדות התצוגה השונים. ננתח יחד תצוגות שונות ונעמוד על ההבדלים הרעיוניים ביניהן. נסייר ברחבי העיר ירושלים ובערים אחרות וניפגש עם אוצרים ומנהלי מוסדות על־מנת לבחון מוזיאונים מסוגים שונים: אנציקלופדיים (כדוגמת מוזיאון ישראל); מוזיאונים היסטוריים (כדוגמת מוזיאון מגדל דוד); מוזיאונים לאמנות (כמו מוזיאון תל אביב) ומוזיאונים המוקדשים לתחומים ונושאים ספציפיים (כמו מוזיאון המדע או מוזיאון הרצל). במהלך הסיוורים נדון במכנים עצמם – צורתם, ארגונם, עיצובם ותפקידם, במכלול ההחלטות האוצרותיות הנוגעות לנושאי התערוכות המוצגת לקהל, איסוף החומרים, הבניית רעיון, עיצוב התערוכות והקטלוגים המלווים אותן. בנוסף, נדון בשיטות תצוגה שונות (גרפיות ואודיו-ויזואליות) ובקונספט העכשווי של אוצר־יוצר. כמו כן נעסוק בהרחבה בסוגיית המוזיאון כמחנך וכמעצב זהות והאוצר כסוכן תרבות.

לימודי בחירה

על כל סטודנט לבחור 1 קורס מתוך 4, סטודנטים במסלול ללא תזה יבחרו 3 קורסים

מוזיאונים, לאומיות וזהות

קורס בחירה סמטריאלי, 2 ש"ס, 2014

ד"ר שמוליק מאירי

מוזיאון, מפה ומפקד. אלו הם שלושת הסמנים העיקריים בהבניית מדינת הלאום, לשיטתו של בנדיקט אנדרסון (קהילות מדומיינות, 1983). בקורס זה נבקש להתמקד במוזיאונים ולהידרש לסוגיית מקומם בהבניית הלאומיות, בחיזוקה ובהנחלתה.

במוקד הדיון תעמודנה הסוגיות הבאות: כיצד נתרמים/מגויסים כל תחומי הדעת, מאמנות והיסטוריה

ראש התוכנית	פרופ' זאב דרוקמן
מרכז התוכנית	פרופ' מייק טרנר
הקתדרה של אונסק"ו ללימודי עיצוב אורבני ושימור	

טלפונים	02-5631584; 052-5348629
פקס	02-5631584

תואר שני בעיצוב אורבני URB.DES. MASTER IN URBAN DESIGN

של עולם האמנות-גלריסטים מרכזיים, אוצרים ומנהלי מוזיאונים, אנשי בתי-מכירות פומביות, ונציגי מפעל הפיס ומשרד התרבות. נחקר את הסוציולוגיה של שדה האמנות המקומי ונוסיף גם מקרי בוחן בינלאומיים של מדיניות כלכלית-תרבותית וכיצד אלו קשורים לשינויים כלכליים, דמוגרפיים ופוליטיים.

קטלוגים

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2 נ"ז

ד"ר נעמי מאירי דן

מעצם מהותו נוגע קורס המוקדש לקטלוגים הן באוצרות הן בביקורת - שני מוקדיו של התואר השני במדיניות ותיאוריה של האמנויות.

ככל שהדבר נוגע באוצרות, חייבת הדעת להינתן להבדל המהותי בין קטלוגים של אוספי קבע לקטלוגים של תערוכות מתחלפות, בין קטלוגים של מוזיאונים אמנות לקטלוגים של מוזיאונים מטיפוסים אחרים (מוזיאונים היסטוריים, מוזיאוני מורשת, מוזיאוני מדע וכו'), בין קטלוגים של מוזיאונים באשר הם לקטלוגים של גלריות ובין קטלוגים מודפסים לקטלוגים מקוונים. ככל שהדבר נוגע בביקורת, יש להידרש למתח המובנה בין תיעוד (של המוצגים ו/או של התצוגה [installation]), ניתוח היסטורי והעמדה של תזה פרשנית המבקשת להציג קריאה חדשה, ביקורתית ואף חתרנית של גוף עבודות מסוים.

זאת ועוד; לא רק בגוף היצירות עצמן כרוך הקטלוג, אלא גם בטקסטים המלווים את התצוגה עצמה, בדפדפות (שאורך חיהן מוגבל), בהדרכות (חיות כמו גם באמצעות מערך "אודיו"), במפגשים עם היוצרים ו/או האוצרים (במסגרת "שיח גלריה"), בכתבות עיתונאיות ובתגובות אינטרנטיות.

קורס זה יהיה מושתת על הרצאות של ד"ר נעמי מאירי-דן ושל מרצים אורחים, שיבקשו להאיר את שדה הקטלוגים בתחומים הבאים: כתיבה (בין תיעוד, ניתוח וביקורת), עריכה תכנית ועריכה גראפית.

אמנות והשוק

2 ש"ס, 2 נ"ז

ד"ר רועי ברנד

כשיעור זה נעסוק ביחסים המורכבים בין האמנות לשוק האמנות. כיצד נקבע הערך של היצירה או האמן, מה הם מעגלי החיים השונים של היצירה בשוק הראשוני והמשני? כיצד מתפקדים מוסדות האמנות, ובאילו אופנים המימון הציבורי קובע את המדיניות התרבותית ואמנותית? במסגרת השיעור נכיר גם נציגים חשובים

התוכנית תבחן את המצב הערכי של סוגיות פוליטיות, חברתיות, וכלכליות הנובעות מיצירה וצבירה של שכבות אורבניות נוספות בתוך הערים הקיימות מצב השונה, כתכלית השינוי, מהמצב הערכי באזורי הפריפריה הגדלה. בין השאר יעלו שאלות אתיות של ניצול משאבי קרקע או שמירת המשאבים לדורות הבאים.

חקרי-ארוע (case studies) מן התחומים שנמנו לעיל, יפותחו בזיקה למוסדות וארגונים שיש להם עניין בנושא והנוגעים בדבר.

רציונאל התוכנית מצוי בקיום האינטגרטיבי שלה, או ליתר דיוק במימד האינטגרטיבי של הסטודיו, שהוא המרכיב המרכזי של תוכנית הלימודים. תוקפו האקדמי של הסטודיו יתקיים מתוך התובנות של עצמו, אך בעיקר מתוך העברה ופרשנות של הדיון העיוני בקורסים ובסמינרים ובמהות הסוגיות שיידונו בו.

תפישת התוכנית היא שכל עשייה בחטיבת לימוד אחת, היא מקור השראה לחטיבת לימוד אחרת. באמצעות התוכנית, אנו מבקשים להקנות לסטודנטים את היכולת להטמיע שיח תיאורטי ומחקרי לתוך החשיבה התכנונית – עיצובית שלהם ולהגיע על ידי כך לתוצאות שיש בהן קצה פתוח להמשך הדיון והמחקר.

התוכנית מבוססת על פרויקט מבוסס ידע (knowledge based design project) ומטרתה להעשיר את איכות הסביבה בערים על ידי עיצוב חדשי על בסיס המחקר התיאורטי של מבנה המרחב וצורת העיר. לדוגמא: העיר ירושלים וסביבתה רבת הפנים יוצרת מעבדה חיה לנושאים אורבניים מגוונים: ממרכיבי השימור ברמה העולמית, התחדשות ושיקום העיר ובנייה חדשה בשולי העיר. תופעות ירושלמיות אלו מתרחשות במגוון יוצא דופן שדומה שאין שני לו, של אוכלוסיות אתניות, דתיות ותרבותיות שונות. הסטודיו יעסוק כמובן גם בסביבות עירוניות אחרות בעלות מורכבויות שונות.

התוכנית כולה עוסקת, ברמה תיאורטית ויישומית כאחד, בנושאים העומדים על סדר היום הציבורי, בהיבטים רבת-חזומיים. התוכנית יוצרת זיקה בין לימודי הסטודיו לבין לימודי הסמינר ודנה בין היתר בסוגיות כגון:

- ערים חדשות והתחדשות עירונית
- מטרופוליס ומגלופוליס, דמות ותדמית ערים ויישובים בגדלים שונים
- ציפוף ושיקום
- שימור אורבני ומורשת: הקשרי עבר והווה
- שטחים פתוחים ופנאי עירוני
- הפריפריה העירונית והישוב הכפרי
- תבניות חדשניות בארגון העיר
- שינויים במאפייני המע"ר – תזוזת מרכזי ערים
- שינויים בקני המידה והאפשרות להכלתם

סגל ההוראה

אדר' יאיר אביגדור	yair@yairavigdor.co.il
ד"ר יונתן גנטורה	jonven@post.bezalel.ac.il
מר יעקב אודיש, שמאי מקרקעין	yakov.odish@mail.huji.ac.il
ד"ר דורון בר	dorbar@mscc.huji.ac.il
עו"ד יורם בר סלע	glassofi@netvision.net.il
פרופ' דוד גוגנהיים	david@guggenheimarc.com
גב' תמר גנאור	tamarbutah@yahoo.com
אדר' נוף ג'ודי גרין	judithdianegreen@yahoo.com
ד"ר ענת דוד ארטמן	anatd28@gmail.com
פרופ' זאב דרוקמן, ראש התוכנית	zdruckman@walla.com
ד"ר נועה היילר רובין	noah.rubin@mail.huji.ac.il
ד"ר משה הירש	mhirsh@rom-transport.com
פרופ' מייק טרנר, מרכז התוכנית	mike@bezalel.ac.il
ד"ר חיים יעקבי (בשבתון תשע"ג)	yacobih@bgu.ac.il
ד"ר רון לשם	shl@shl.co.il
ד"ר נעמי מאיריידן	namimair@post.bezalel.ac.il
ד"ר נתי מרום (בשבתון תשע"ג)	natmarom@gmail.com
ד"ר אשר סלה (בשבתון תשע"ג)	oriash@o13.net
אדר' יוסי קליין	yossiklein@yahoo.com
ד"ר רעיה שני	shaniray@zahav.net.il

מבנה התוכנית

התוכנית מבוססת על שתי חטיבות לימוד ודיון עיקריות:

חטיבה 1 – לימודי עיצוב**א. הסטודיו ופרויקט גמר:**

בחטיבה זו עוסקים הסטודנטים במשך ארבעה סמסטרים בעיצוב ותכנון סוגיות אורבניות שונות. לימוד זה נעשה מתוך הבנה שלצד המימד הפרופסיונאלי של העשייה, יש משמעות אקדמית הנובעת מתוך עשייה זו.

ב. תשתיות בעיצוב אורבני:

אל לימודי הסטודיו מצורפים מקצועות התמך של תשתית עירונית, שמאות, G.I.S ומערכות מחשוב תלת – ממדיות, תיאוריות ומודלים בארגון העיר, כנושאים המזינים את עבודת הסטודיו באופן שוטף.

חטיבה 2 – תיאוריה והיסטוריה של תבנית עיר**א. לימודים עיוניים**

קורסי ליבה (חובה) ובחירה: הקורסים נבחרו בשל הרצון לדון בעיר כתופעה היסטורית תרבותית, חברתית וכלכלית ולעסוק בפרדיגמות התכנוניות שנהגו במאתיים השנים האחרונות ובתיאום עם הקתדרה של אונסק"ו ללימודי עיצוב אורבני ושימור.

ב. סמינרים:

מאפשרים התעמקות בנושאים ספציפיים המהווים חלק מהפן העיוני של הלימוד המעשי בסטודיו כמו: ירושלים: כתופעה היסטורית, אוניברסלית, קונפליקטואלית וכעיר שאיננה שייכת רק לתושביה. שימור, שיקום והחייאת העיר: מהנושאים המרכזיים והמשמעותיים שהחברה אמורה לעסוק בהם היום.

גנים בעיר: דיון היסטורי ופילוסופי על מהותו של הגן והשטח הפתוח, שהוא מקום ציבורי אך נתפש כהרחבה למושג הבית.

סיכום מבנה התוכנית

חטיבה 1 – לימודי עיצוב:	
סטודיו ופרויקט גמר	24 נ"ב
תשתיות בעיצוב אורבני (Impact & Implementation) –	
ניהול וממשק העיר	4 נ"ב
חטיבה 2 – תיאוריה והיסטוריה של תבנית עיר	
לימודים עיוניים	6 נ"ב
סמינרים	12 נ"ב
סה"כ	46 נ"ב

התכנית שהורחבה מיועדת לאדריכלים ולאדריכלי נוף וכן לבוגרי תואר ראשון בתחומים קשורים כגון: ארכיאולוגיה, תולדות האמנות, עיצוב, גיאוגרפיה, פילוסופיה, היסטוריה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, ככלה, משפט, לימודי הסביבה וקיימות בכפוף לעמידה בתנאי סף ובלמודי השלמה.

תהליך בחינות הכניסה

ראיון אישי בוועדת הקבלה. בראיון זה ייבחנו ניסיון אקדמי ו/או מקצועי, הבנה עיצובית ויכולת אינטלקטואלית בהתמודדות עם בעיות מורכבות; הכרת הכלים הבסיסיים ומחשוב התכנון. מועמדים שאינם אדריכלים יעברו בחינת כניסה לתפישת מרחב

ערוער על החלטות ועדת הקבלה

ועדת הקבלה קובעת את תנאי הקבלה. החלטותיה סופיות ואין מאפשרות לערער עליהן. מועמד שמילא אחר כל התנאים הדרושים לקבלתו וסבור שהמטפלים בבקשתו טעו או שגו בטיפול בעניינו מבחינה מנהלית, רשאי להגיש קבילה בכתב למוכירות האקדמית בצלאל.

הוראות ונוהלי לימודים

תקופת הלימודים

משך הלימודים, כולל פרויקט גמר או עבודת גמר הינו ארבעה סמסטרים. הלימודים מתקיימים בירושלים, בבניין הדואר המרכזי, רחוב יפו 23, בקמפוס ההיסטורי במרכז ירושלים בו ממוקמת הספרייה לארכיטקטורה ולעתים בקמפוס בצלאל בהר הצופים. הלימודים יתקיימו בימים רביעי ושישי.

פריסת לימודים

תוכנית הלימודים לתואר שני ניתנת לפריסה של עד 4 שנות לימוד. עבור תוכנית חלקית ישלם הסטודנט לפי נקודות זיכוי. סטודנט שבחר בפריסת לימודים החל מהשנה הראשונה לתואר יחויב להצטרף במהלך שנה זו לשיעורי הסטודיו.

היקף הלימודים

הדרישות הלימודיות כוללות 46 נ"ב מתוכן 6 נ"ב לפרויקט גמר או עבודת גמר.

סטודיו/סמינר	1 ש"ש, 2 נ"ב
הרצאה/תרגיל	1 ש"ש, 1 נ"ב

מפתח זה נקבע באקדמיה באישור הסנאט

- דרישות התוכנית לקבלת תואר מוסמך בעיצוב אורבני:
- צבירת 46 נקודות זיכוי אקדמיות במסגרת קורסי התוכנית.
 - מילוי סך החובות האקדמיות כפי שנקבעו בקורסי התוכנית.
 - עמידה בכל מטלות הקורסים שפורטו לעיל, על פי לוח הזמנים הנדרש על ידי המרצים. דרישות אלה כוללות הכנת ביבליוגרפיה, הגשת עבודות ביניים ועבודות מסכמות בכתב.

בכלל מטלות אלה נמנים:

- שני פרויקטים בנושאי העוסקים בתכנון של מרחב אורבני על כל מסמכיהם בסטודיו עיצוב.
- שתי עבודות בהיקף סמינר על יסוד תשתית ביבליוגרפית מבוקרת ובהיקף אקדמי מלא כמקובל בלימודים לתואר מוסמך.
- עבודת רפרט במסגרת לימודי הסמינר.
- שני פרויקטים בשנה ב' הקשורים זה בזה לגיבוש פרויקט גמר:
- פרויקט הגמר צמוד ללימודי עיצוב אורבני לאחר השלמת כל חובות התוכנית.
- פרויקט עיצובי מלווה דו"ח עיוני בהיקף ממוצע של 6,000 מילים, וכן חומרים חזותיים נלווים לפי המתבקש. הפרויקט ייתמך ברפרט ביבליוגרפי מבוקר ויוכיח יכולת הבנה, ניתוח וביקורת של גוף הידע הרלוונטי לפרויקט.
- קבלת ציון 75 לפחות בשיעורי הסטודיו וציון 70 לפחות בשאר קורסי התוכנית.
- קבלת ציון ממוצע של 75 לפחות בכלל קורסי התוכנית.
- תשלום מלוא שכר הלימוד ותשלומי החובה האחרים כפי שנקבעו על ידי האקדמיה.
- החזרת כל הציוד והספרים הנמצאים ברשות הסטודנט והשייכים לאקדמיה.

הצטיינות בלימודים

ממוצע הציונים יכלול את כל הקורסים שנלמדו במהלך התואר השני. הצטיינות יתרה – תינתן לסטודנט שממוצע ציוניו הנו 95 ומעלה. הצטיינות – תינתן לסטודנט שממוצע ציוניו הנו 90 ומעלה. במידה ולא יהיה סטודנט כזה תינתן הצטיינות לחלק העליון של 5% מהסטודנטים הראשונים בתנאי שממוצע ציוניהם יהיה מעל 85.

תנאי מעבר משנה א' לשנה ב'

בסוף שנה א' תבדוק ועדת הציונים את מצבם הלימודי של הסטודנטים. לצורך מעבר משנה א' לשנה ב'

ציוני סטודיו

נכשל	64-0
ממשיך על תנאי	74-65
עובר	94-75

מועד הגשה מיוחד

השלמת חובות בקורס/סטודיו (שלא הושלמו מסיבות כגון מילואים או מחלה) תאושר לאחר הגשת מכתב לוועדת הוראה. בקשה זו חייבת לכלול המלצת המרצה האחראי על הקורס/סטודיו, ויש להגישה מיד עם שובו של הסטודנט ללימודים.

פרסים ומלגות

מלגות הצטיינות בלימודים לשנה ב'

מדי שנה יוענקו מספר מלגות לסטודנטים מצטיינים במיוחד על סמך הישגיהם בלימודים בשנת הלימודים הקודמת. גובה המלגה יקבע בהתאם לאפשרויות התקציביות בכל שנה.

מלגות דקנאט הסטודנטים

קבלת מלגות על רקע התנדבות חברתית ועל רקע סוציו-אקונומי פתוחה בפני סטודנטים בתוכנית התואר השני באמצעות דיקנאט הסטודנטים:

- מלגות על בסיס זכאות כלכלית: הזכאות נבדקת על בסיס הכנסה לנפש ומאושרת על ידי ועדת המלגות. לאחר בדיקת הזכאות מוענקות המלגות בדרגות שונות של חלקיות שכר הלימוד.
- הלוואה מקרן בצלאל: האקדמיה מאפשרת מתן הלוואות בגובה של מחצית משכר הלימוד.
- קרן מלגות אייסיף: קרן אייסיף הבינלאומית תומכת בסטודנטים הנבחרים על בסיס הישגים אקדמיים, מעורבות חברתית ומצב כלכלי. חברי התוכנית נדרשים לפעילות חברתית בהיקף של 4 שעות שבועיות ובנוסף, עליהם להשתתף במפגשי הכשרה ותוכנית עיונית שנועדה לפתח מנהיגות חברתית. על פי דרישות הקרן, זכאים לפעול במסגרת הקרן רק סטודנטים אשר הגישו בקשה לקבלת מלגת סיוע מבצלאל ונמצאו זכאים למלגה.
- פר"ח: פעילויות פר"ח כוללות מספר רב של תוכניות באזורים שונים בארץ.

קריטריונים: המלגה תינתן על סמך הישגים לימודיים בלבד. זכאים למלגה סטודנטים מן המניין אשר עמדו בכל הקריטריונים למעבר משנה א' ל-ב' ללא חובות אקדמיים בלימודים העיוניים והמעשיים.

המלגה יכולה להינתן בנוסף למלגת סיוע בשכר לימוד על בסיס סוציו אקונומי.

הרכב הוועדה: הסטודנטים יאתרו, ימלצו וידורגו ע"י ועדת ההוראה של התוכנית בתיאום עם ועדת המלגות של האקדמיה.

מלגות TA:

מדי שנה יוענקו מלגות TA לתלמידים מתכניות התואר השני על פי האפשרויות התקציביות לאחר שנת לימוד ראשונה. המלגות תינתנה תמורת 90 שעות עזרה בהוראה בקורסים נבחרים מהתואר הראשון.

קריטריונים: המלגה תינתן לסטודנטים מצטיינים. הסטודנטים יבחרו בהתאם לצרכי מחלקות התואר הראשון הרלוונטיות. זכאים למלגה סטודנטים מן המניין אשר עמדו בכל הקריטריונים למעבר משנה א' ל-ב' ללא חובות אקדמיים בלימודים העיוניים והמעשיים. המלגה יכולה להינתן בנוסף למלגת סיוע בשכר לימוד על בסיס סוציו אקונומי.

הרכב הוועדה: ראש תוכנית התואר השני, ראש המחלקה בתואר הראשון, דקאן הסטודנטים.

מלגת קיום מלאה לעידוד יצירה ומחקר לכישרונות בולטים:

האקדמיה תעניק בכל שנה מלגת קיום מלאה אחת בכל אחת מהתכניות, לבוגר/ת התואר הראשון בעל/ת כישורים יוצאי דופן. המלגה תאפשר לסטודנטים הנבחרים להיות משוחררים מתשלום שכר הלימוד והקיום.

קריטריונים: הגשת תיק עבודות, המלצות ממרכז התוכנית בתואר הראשון

הרכב הוועדה: ראש התוכנית, שני מרצים מצוות התוכנית, איש מקצוע בכיר בישראל (מעצב/אמן/ארכיטקט), דקאן הסטודנטים.

פירוט הקורסים

חטיבה 1 – לימודי עיצוב**סטודיו א: מבוא בסוגיות יסוד**

1016-730, סמסטר א', 3 ש"ש ז"א

פרופ' דוד גוגנהיים, פרופ' זאב דרוקמן

סטודיו א (מבוא) יעסוק בהיבטים הבסיסיים של העיצוב האורבני. במסגרתו יוצגו סוגיות יסוד הקשורות במכלול נושאי העיצוב האורבני. הסטודיו חותר להעמיד את הלומדים מול מצבים נתונים והיפותטיים, להכשירם לזהות את שדות הידע הנחוצים להם ואת מקורותיהם הזמינים, להכשירם לעבודת צוות לקראת תכניות החקר והפעולה האופטימליות במצבים תכנוניים אלה. הלומדים יידרשו להציג הצעות לתכנית היישוב והעיר כעבודה אישית. הצגת העבודה תהיה מלווה ברקע מחקר – ביבליוגרפי וברו"ח כתוב.

סטודיו ב: ירושלים – חקר מקרה

1026-730, סמסטר ב', 3 ש"ש ז"א

פרופ' זאב דרוקמן, פרופ' מייק טרנר, ד"ר נועה הייזלר רובין

הסטודיו יהיה רב-תחומי ויחותר לחבר את המידע הרחב יותר בעיצוב, עם היבטים של ביצוע והשפעה, ולהבין לעומקם נושאים חברתיים לא רק באמצעות סיכומי מחקר נגשים, אלא גם באמצעות משחקי תפקיד וסימולציות. בסטודיו ישולבו כיתות אמן וחקרי-אירוע בהנחיית מרצים אורחים.

יושם דגש על ירושלים המאפשרת דיון אורבני וארכיטקטוני על העיר האוניברסאלית שאינה שייכת רק לתושביה ועם זאת מנהלת חיי יום ברחובותיה ובשכונותיה. ההבנה כי ירושלים מתקיימת מתוך קיום הקונפליקט ולא מפתרונו הינה מדרגה אינטלקטואלית עקרונית שיש לעמוד עליה.

סטודיו ג: סוגיות בעיצוב אורבני

1036-730, סמסטר א', 3 ש"ש ז"א

פרופ' נוף ג'ודי גרין, פרופ' מייק טרנר, דר' יאיר אביגדור, גב' תמר גנאור

סטודיו ג' יעסוק בתהליכים הסביבתיים, כלכליים ותרבותיים הגורמים לשינויים בסביבה הבנויה ובדרכי ההתערבות בתהליכים אלה. התהליכים נלמדים ביחס לתפישות שונות של תכנון ועיצוב עירוני, כל תפישה תכנונית מחוללת שינויים והתערבויות ספציפיות. כמו כן יעברו הסטודנטים סדנא בשימושי תוכנת ה-GIS במסגרת לימודי הסטודיו ולשם הדגמת הפרויקט בעזרת התוכנה ויישום הנלמד בקורס ניהול וממשק העיר.

בסמסטר זה נדרש הסטודנט להכיר ולרע את תקדימי העבר ובעיקר נדרש לחלץ השקפה תיאורטית על עתיד העיר מתוך נקודת מבט של ארכיטקט ומעצב אורבני, כלומר, השקפה תיאורטית המתורגמת לטיפולוגיות מרחביות וחלליות ברמת כלליות גבוהה.

בידי הסטודנט האפשרות לבחור בהתמקדות מסוימת העשויה להוות בסיס לפרויקט/עבודת הגמר.

פרויקט גמר

1056-730, 3 ש"ש ז"א

פרופ' זאב דרוקמן, פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר נועה הייזלר רובין

בסמסטר זה יגיע הסטודנט לפתוח עבודה תכנונית ברזולוציה גבוהה (עד לקנה מידה של 1:500, 1:250) בעבודה זו יוכל הסטודנט להבחין ולראות כי השקפה תיאורטית אשר תורגמה לטיפולוגיה כללית ורעיונית, הופכת למקום קונקרטי כשכבה נוספת ברצף ההיסטורי של העיר. בסמסטר זה, כמו בשלושת הסמסטרים הקודמים לו, ישולבו "כתות אמן" וחקרי אירוע בהנחיית מרצים אורחים.

אלעד פרטוב	מרכז התמחות 'ניהול עיצוב'
גלית שבו	מרכזות התמחות 'אודות עיצוב'
02-5893311	טלפון
mdes@bezalel.ac.il	דוא"ל

ראש התוכנית	מיכל איתן
מרכזות התוכנית	נטע עירן-כהן

תואר שני בעיצוב תעשייתי M.Des. MASTER OF DESIGN

ניהול וממשק העיר

1064-730, שנת 1, 4 ש"ש

מרכז: פרופ' מייק טרנר

ד"ר משה הירש, ד"ר רון לשם, יעקב אודיש, עו"ד יורם בריטלע

כלים להבנת פיתוח העיר, תקשורת, תשתיות ואיכות הסביבה הינם מנגנוני תמיכה בסיסיים בויקה לסטודיו העיצוב ולעבודות הלומד.

הקורס ניתן על פי ארבעה מודולים ומרוכז ע"י פרופ' מייק טרנר. כל ארבע מודולים יהיו בני שבעה מפגשים. ארבעת המרצים: ד"ר משה הירש – תנועה, ד"ר רון לשם – איכות הסביבה, מר יעקב אודיש, השמאי הממשלתי לשעבר, כלכלה ושמאות ועו"ד יורם בריטלע – חקיקה, יעבירו קורס בן 14 שעות הרצאה (שעותי כפול שבעה מפגשים) ושעות תרגול שיעשו במסגרת עבודת הסטודיו של הסטודנט בנוסף לשעות אלה.

GIS

1070-730, סמסטר ב', 1 ש"ש, ללא נ"ז

תמר גנאור

הכנת הסטודנטים לשימוש בכלי GIS במערכת ESRI. הכרת ArcMap, ArcCatalog ויישום מידע גיאוגרפי במערכות אלו ושילובו בכלים תלת-ממדיים ולהכילם בנוהלי מבא"ת.

חטיבה 2 – תיאוריה והיסטוריה של תבנית

הלימודים העיוניים של בית הספר ללימודים מתקדמים של בצ'אל. פרוט הקורסים בפרק היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים

שינויים בידיעון התוכנית

הנהלת התוכנית והאקדמיה רשאים לערוך שינויים ותיקונים בתכנים המופיעים בידיעון זה, להוסיף עליהם, לגרוע מהם או לבטלם בכל עת במהלך שנת הלימודים. הודעה על כל שינוי כאמור, תפורסם במודעות בלוחות המחלקה ו/או בדרך ראויה אחרת. השינויים מחייבים את כלל הסטודנטים, גם אם נקבעו או נכנסו לתוקף לאחר שהחלו את לימודיהם.

והיוצרת. התוכנית עוסקת בנושאים הרווחים בשיח הבינלאומי של עולם העיצוב מתוך כוונה ליצור גוף עבודה תיאורטי ומעשי, ולחשוף אותו לזירת העיצוב. עבודת הסטודיו משלבת היכטים פילוסופיים, תרבותיים, חומריים טכנולוגיים וחברתיים של הנושא, וההקשרים הרחבים שלו. אחת לשנתיים ייבחר נושא תימטי אחר שסביבו יערך פיתוח קונספטואלי. להתמחות באודות עיצוב' מתקבלים בעלי תואר ראשון מתחומי העיצוב והאמנות ובוגריה משתלבים כמעצבים יוצרים בשיח התרבותי המקומי, והבינלאומי.

ניהול העיצוב' (Design Management)

ניהול העיצוב מהווה גורם אסטרטגי משמעותי בתחרות הגלובלית בין פירמות בתחומי המוצר והשירות. חברות רבות מודעות כיום לצורך בשילוב ניהול העיצוב בבסיס האסטרטגיה העסקית, וזקוקות לשם כך לייצור מתמיד ועקבי בניהול העיצוב והסביבה המקיפה אותו. תפקיד מנהל העיצוב, כיועץ חיצוני או כמנהל מחלקת עיצוב, דורש ידע והבנה עמוקה בתחום התרבותי, החברתי והמעשי של העיצוב כמו גם משרעת ידע רחבה בנושאים כמו אסטרטגיה עסקית, שיווק, כלכלה, מיתוג, ייצור, ניהול תהליכי פיתוח, כישורי ניהול, מנהיגות ועוד. עובדה זו מעלה את חשיבות הכשרת מנהל עיצוב המופקד על העיצוב התעשייתי והחדשנות בחברה. תפקיד מנהל העיצוב כולל הנעת תהליכי גיבוש חזון וערכים, פיתוח זהות ארגונית וקידום מושכל של פרויקטי פיתוח עיצובי הנשען על טכנולוגיות קיימות ומתפתחות מתוך הבנת צרכי השוק, והיכולת להגיב במהירות וביעילות לשינויים הדינמיים המתרחשים בשווקים בקצב הולך וגובר. להתמחות בניהול עיצוב מתקבלים מעצבים בעלי תואר ראשון מתחומי עיצוב ופיתוח שונים ובוגריה משתלבים כמנהלי עיצוב בחברות המובילות במשק.

התכנית לתואר שני בעיצוב תעשייתי בצלאל מהווה מרכז אקדמי מחקרי מתקדם בתחום זה בישראל. התכנית מכשירה יוצרים ומעצבים בתחומי העיצוב וחקר העיצוב ומהווה מוקד מידע וצומת למרכזי התרבות והתעשייה בישראל ובעולם. בראש יעדיה מציבה התכנית פיתוח חשיבה ותובנה רחבה של המעצב, תוך הדגשת חשיבות ההקשרים הטכנולוגיים והחברתיים, התיאורטיים והיישומיים של פעולתו העתידית. התכנית חותרת לטיפול המעצב כיוצר וכמחדש במקביל להבלטת תפקידו כאיש צוות, וכמנהיג וזום שתפקידו לזהות ידע נדרש ברמות מתקדמות, להטמיעו בהקשריו הרחבים, ולקיים במעשה העיצוב את ההיגד האישי התואם. תמונת העולם המורכבת של העתיד דורשת יכולות אישיות גמישות ומגוונות, וכושר התמצאות ונקיטת עמדה כחלק מהמחויבות הגבוהה של המעצב כלפי החברה והסביבה. מתכונת הלימודים מתבססת על 'מנוע חיפוש' אישי שקיים בסטודנט במטרה לאפשר דינאמיקה איכותית של "החלפת חסורות" אינטלקטואליות ואידיאולוגיות. התכנית מעודדת פרויקטים עם חברות, מפעלים וארגונים, ומקיימת מסגרת של פיתוח ועיצוב רעיונות חדשניים ויוזמות. בתוכנית מתארחים תיאורטיקנים ומנהלי עיצוב בולטים ממיטב האוניברסיטאות והחברות המובילות בעולם. באמצעות טיפוח דור מעצבים בעלי יכולות אינטגרטיביות, המשלבים ידע רב-תחומי וראיה כוללת, מועשרת התרבות העיצובית המקומית, והתעשייה הישראלית משפרת את מינוף העיצוב ככלי תחרותי ומעצימה אסטרטגיה של חדשנות.

התכנית מציעה שני ערוצי התמחות:

'אודות עיצוב' (Experimental Design)

ההתמחות 'אודות עיצוב' מסייעת למעצבים-יוצרים לגבש גישה ביקורתית ושפה אישית בתחום מתפתח והולך של עיצוב אקספרימנטאלי, מתוך תפיסה פלורליסטית של עולם העיצוב. במרכז ההתמחות עומדת הדינמיקה בין הסטודנטים והמרצים הרואים את תפקידם כמאפשרים שיח, המעשיר את הדיון והחקירה העיונית

סגל ההוראה	
מיכל איתן	miklaitni@post.bezalel.ac.il
אייל אליאב	aiilalia@post.bezalel.ac.il
עידו ברונגו	aidobroni@post.bezalel.ac.il
פרופ' חנן דה לנגה	cnndhln@post.bezalel.ac.il
שרון דנציג	srondnzi@post.bezalel.ac.il
ד"ר יונה וייץ	yonaweitz@post.bezalel.ac.il
פרופ' עזרי טרוי	ezri@post.bezalel.ac.il
ד"ר יחזקאל כסיף	iczkaksi@post.bezalel.ac.il
ד"ר ערן מנס	armmns@post.bezalel.ac.il
אלעד פרסוב	dm@post.bezalel.ac.il
פרופ' יעקב קאופמן	iakbkaop@post.bezalel.ac.il
פרופ' שמואל קפלן	smaalkpl@post.bezalel.ac.il
רן רבן	rnrbn@post.bezalel.ac.il
אוהד רף	aohdrp@post.bezalel.ac.il
גלית שבו	galitshab@post.bezalel.ac.il
נטי שמיע-עופר	ntilsmi@post.bezalel.ac.il
יובל קדר	ioblkdr1@post.bezalel.ac.il
ד"ר מיכאל ססלר	Sessler@post.bezalel.ac.il
יובל סער	ioblsar@post.bezalel.ac.il
ד"ר אורי בר טל	brtlaori@post.bezalel.ac.il
להב גיל	gillhbt1@post.bezalel.ac.il
הוד פליישמן	hodpliis@post.bezalel.ac.il
נטליה גיטלסון	GitelsonNa@post.bezalel.ac.il
גלית גאון	galitgh@post.bezalel.ac.il
ד"ר ברוך בליך	brokblik@post.bezalel.ac.il
יובל פיורוקו	yuval.piuoro@post.bezalel.ac.il
ליאורה רוזין	liaorrozi@post.bezalel.ac.il
אייל פריד	eyal.fried@Post.bezalel.ac.il
ד"ר טל פרנקל	tal.alroy@post.bezalel.ac.il
שרה אוסלנדר	srhaosl1@post.bezalel.ac.il
אלי זהב	elizahav@post.bezalel.ac.il
ד"ר ינתן ונטורה	jonven@post.bezalel.ac.il
מאיה בן דוד	manocki@post.bezalel.ac.il
רועי ביגר	roebigger@post.bezalel.ac.il
דניס וייל	

100

תוכנית הלימודים

חטיבות תוכנית הלימודים

תכנית הלימודים מורכבת מ־6 חטיבות.

על כל סטודנט בתכנית לצבור 60 נ"ז סה"כ לצורך קבלת תואר מוסמך: 48 נ"ז בלימודי סטודיו ו־12 נ"ז בקורסי היסטוריה ותיאוריה:

טבלת תוכנית הלימודים*

א. מעבדות עיצוב	
סמסטר א'	4 נ"ז
סמסטר ב'	4 נ"ז
סמסטר ג'	4 נ"ז
סמסטר ד'	4 נ"ז
סה"כ	16 נ"ז

ב. סדנאות רעיוניות

סמסטר א'/ב'	4 נ"ז
סמסטר ג'/ד'	4 נ"ז
סה"כ	8 נ"ז

ג. פרויקט מסכם

סמסטר ג'/ד'	12 נ"ז
סה"כ	12 נ"ז

ד. סדנאות אורח

סמסטר א'/ב'	1 נ"ז
סמסטר ג'/ד'	1 נ"ז
סה"כ	2 נ"ז

ה. קורסי בחירה

קורסי בחירה	10 נ"ז
-------------	--------

סה"כ לימודי סטודיו

סה"כ לימודי סטודיו	48 נ"ז
--------------------	--------

ו. קורסי היסטוריה ותיאוריה

קורסי היסטוריה ותיאוריה	12 נ"ז
-------------------------	--------

סה"כ נ"ז לתואר

סה"כ נ"ז לתואר	60 נ"ז
----------------	--------

א. מעבדות עיצוב

מטרת מעבדות העיצוב הנה לבחון שאלות רלוונטיות בתחום העיצוב המסורתי, עיצוב העכשווי, העיצוב האקספרימנטלי, ניהול העיצוב ועוד. המעבדות מועברות על ידי מעצבים בכירים ומשלבות כתיבה תיאורטית עם עשייה עיצובית. במסגרתן מתנהלים דיונים פתוחים, הרצאות אורח, הגשות וסדורים, מפגש עם אוצרים, תיאורטיקנים, מנהלי עיצוב, אנשי תעשייה ומעצבים בכירים מהארץ ומהעולם. המעבדות נערכות במתכונת סמסטריאלית.

על כל סטודנט להשתתף במהלך לימודיו ב־4 מעבדות עיצוב בהיקף כולל של 16 נ"ז.

ב. סדנאות רעיוניות

הסדנאות מהוות מרכז של דיון ועשייה עיצובית. במסגרת הסדנאות מתנהלים דיונים פתוחים, הרצאות, הגשות וסדורים. הסדנאות משלבות כתיבה תיאורטית עם עשייה עיצובית. הסדנאות נערכות במתכונת סמסטריאלית.

← על כל סטודנט להשתתף במהלך לימודיו ב־2 סדנאות רעיוניות בהיקף כולל של 8 נ"ז.

ג. פרויקט מסכם

הפרויקט המסכם מהווה מסגרת אקדמית המנחה את הסטודנטים למחקר ופיתוח משמעותיים. במסגרת הפרויקט יידרשו הסטודנטים להטמיע את הידע ואת תהליכי היצירה והניהול הנרכשים בתכנית תוך כדי נקיטת עמדה ואמירה אישית. הפרויקט עוסק בנושא אותו בוחרים הסטודנטים לפתח ומלווה במפגשי הנחייה אישיים עם המנחה האישי ומפגשי הנחיה והעשרה דו־שבועיים עם מרכזי הפרויקט ומרצים אורחים. במסגרת מפגשי ההעשרה נידונים נושאים של מחקר, ביקורת,

101

עיצוב וניהול ומתקיימים מפגשי הנחיה וביקורת בהשתתפות כל מנחי הפרויקט.

רישום לפרויקט המסכם מתנהג כסיום חובות הסדנאות הרעיוניות ומעבדות העיצוב של שנה א'. וכן כסיום שני שליש מהנ"ז הנדרש בשנה א' מקורסי היסטוריה ותיאוריה.

הפרויקט המסכם נחלק לשני חלקים:

חלק א': הגשת מחקר	בהיקף של 6 נ"ז
חלק ב': הצגת תערוכה/פרויקט פיתוח	בהיקף של 6 נ"ז
סה"כ היקף הפרויקט המסכם	12 נ"ז

ד. סדנאות אורח

סדנאות האורח מתקיימות אחת לשנה למשך שבוע ימים. לסדנאות מוזמנות דמויות מפתח מן העולם האקדמי ומעולם העיצוב בארץ או בחו"ל. לאורך השנים האחרונות התארחו בתוכנית לתואר שני בצלאל:

סימונה מטאר, ארכיטקטית, מעצבת גרפית ומעצבת מוזן, סאו פאולו, ברזיל	Brigitte Borja de Mozota, מנהלת מחקר אוניברסיטת פרטנס, פריז.
סקוט תומלינסון, מנהל עיצוב, חברת אדיס ביל פריץ, Owner, Solidcore Design	דני רם, מעצב בכיר Better Place
הילל קופרמן, לשעבר מנהל עיצוב בחברת Microsoft סיאטל	פרופ' מרי מקבריד, ראש החוג לניהול עיצוב Pratt Institute, ניו יורק
ריצ'רד גרין, מרצה בכיר לניהול עיצוב Pratt Institute, ניו יורק	רמי בורגל, מנהל עיצוב Nokia Design, לונדון
גיישה ג'וסט, מנהלת מחקר עיצובי בחברת Deutsche Telekom, גרמניה	פרופ' אלפי אר, ראש התוכנית לעיצוב תעשייתי באוניברסיטת ITU, איטנבול
פרופ' אולם אר, מרצה בכירה בתוכנית לעיצוב תעשייתי באוניברסיטת ITU איטנבול	

עומר קוצר, מנהל העיצוב בחברת Cinco Design, פורטלנד אורגון	פרופ' בארי כץ, IDO, Stanford University, ארה"ב
שי אלקלעי ויעל מר, Raw Edge	פייר גורגיו רובינו, Art director milla shcon, chief designer, Nucleo, Italy
ג'ף מילר, ניו יורק	סבסטיאן נוהל, אווה רוקי, פראיאיר קוני – קבוצת טרויקה
אסא אשוח, לונדון	פרופ' ויקטור מרגולין (Prof. Victor Margolin), עורך העיתון לתיאוריה של העיצוב ה"Design Issues" וחוקר ומפרסם בתחום תולדות העיצוב
פרופ' אלברטו מדה (Prof. Alberto Meda), מהנדס ומעצב תעשייתי מהמובילים באירופה בוגר ה־Royal Collage of Art	מלמד באקדמיה דמוס ובפוליטכניקום של מילאנו, זכה בפרסים ופרסומים בינלאומיים רבים
פרופ' דויד דארלינג (Prof. David Darling), בוגר ה־Royal Collage of Art	בניצוב ריהוט ובעל תואר שלישי בחינוך לעיצוב; עורך ויו"ר הארגון הבינלאומי DRS – "מחקר בעיצוב", ויוזם כנסים וימי עיון בתחום המחקר בעיצוב. מלמד באוניברסיטת אסקט באנגליה שם הוא מנהל את חטיבת המחקר בעיצוב
פרופ' הראלד לשקה (Prof. Harald Laschke), מעצב תעשייתי, ראש חטיבת העיצוב המתקדם של מרצדס־בנץ בחברת DaimlerChrysler	פרופ' וני פסקה (Prof. Vanni Pasca), אוצר תערוכות ותיאורטיקן של עיצוב, ראש התוכנית לתואר שני בעיצוב באוניברסיטת פלרמו, איטליה
פרופ' רוחאן סומרסון (Prof. Rosanne Somerson), מעצבת ריהוט, מרצה וחוקרת בתחום עיצוב ריהוט; מכהנת כראש הסקטור האקדמי בבית הספר Rhode Island School of Design	פרופ' שואר קוסטה (Prof. Xavier Costa), ארכיטקט, בעל תואר מאוניברסיטת פנסילבניה, מלמד בבתי ספר לאדריכלות בלונדון ובאוניברסיטאות קולומביה ופנסילבניה; משמש כמנהל בית הספר הגבוה לעיצוב ואוצר האדריכלות של ברצלונה
פרופ' קרלו ניקולה (Prof. Carlo Vannicola), המחלקה לעיצוב תעשייתי, אוניברסיטת ג'נובה, איטליה	ד"ר ברברה בלומינק (Barbara Bloemink P.Hd), לשעבר אוצרת ראשית, מוזיאון ה־Cooper-Hewitt לעיצוב, ניו יורק

1. חטיבת ההיסטוריה והתיאוריה של בית הספר לתארים מתקדמים

חטיבת קורסי ההיסטוריה והתיאוריה של בית הספר לתארים מתקדמים גובשה במטרה להעניק לסטודנט כלים לפיתוח כישוריו בתחום הכתיבה והמחקר, הניהול והשיווק, כל זאת במטרה להרחיב את אופקיו כיוצר וכמעצב ולתרום לבנייה ופיתוח של גוף ידע מחקרי בתחום העיצוב בארץ. קורסי החטיבה ניתנים במשולב על ידי תכנית התואר השני בעיצוב תעשייתי ועל ידי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בצלאל.

← על כל סטודנט לצבור במהלך לימודיו 12 נ"ז במסגרת חטיבה זו ולהשתתף בסמינר אחד לפחות בהיקף של 4 נ"ז

התמחות 'אודות עיצוב'

שנה א' – חובה	פרו סמינר – הפואטיקה של העיצוב: מחקר יוצר	2 נ"ז
סמינר – מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב	4 נ"ז	
סמינר – עיצוב עכשווי	4 נ"ז	
סה"כ	10 נ"ז	
השלמת 2 נ"ז מתוך קורסי ההיסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים		

התמחות 'ניהול עיצוב'

שנה א' – חובה	פרו סמינר – מתודות מחקר משולבות בסביבת עיצוב	2 נ"ז
סמינר – מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב	4 נ"ז	
דילמות ניהוליות בפרקטיקה של ניהול עיצוב	2 נ"ז	
מושגי יסוד בשיווק	1 נ"ז	
כלכלה למעצבים, שנתי	2 נ"ז	
אסטרטגיה בינלאומית	1 נ"ז	
סה"כ	12 נ"ז	

הקורסים בחטיבה זו יינתנו בימי רביעי בהר הצופים במסגרת הלימודים העיוניים של בית הספר לתארים מתקדמים של בצלאל. פרוט הקורסים בפרק ההיסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

בחירת התמחות

הסטודנט יבחר את התמחותו בטופס הקבלה, החלטה סופית על התמחותו תתקבל על ידי ועדת הקבלה. מעבר בין ההתמחויות יעשה במקרים חריגים בלבד, לאחר הגשה של בקשה לוועדת הוראה. סטודנט שירצה לעבור התמחות בסוף השנה הראשונה ללימודיו יגיש בקשה לוועדת הוראה לצורך דיון בנושא. מעבר התמחות, בשלב זה, ידרוש מן הסטודנט להשלים את קורסי שנה א' בהתמחות אליה ברצונו לעבור.

על הסטודנט לציין בהצהרת הכוונות בעת הגשת הבקשה להתקבל לתוכנית איזה התמחות הינו מעדיף. ועדת ההוראה של התוכנית רשאית להעביר סטודנט התמחות במידת הצורך.

תקופת הלימודים

לימודי התכנית לתואר שני בעיצוב תעשייתי נפרשים על פני 2 שנות לימוד: 4 סמסטרים ומתקיימים בקמפוס בצלאל הר הצופים, ירושלים.

מסגרת הלימודים

תכנית הלימודים נבנתה מתוך רצון לאפשר לסטודנטים לשלב את לימודיהם עם פעילותם כיוצרים וכמעצבים. אי לכך, רוכזו לימודי התכנית ביומיים בשבוע בכל שנה:

יום רביעי – קורסי ההיסטוריה ותיאוריה וקורסי בחירה
יום חמישי סטודיו עיצוב/ניהול עיצוב וקורסי בחירה.

הלימודים בתכנית דורשים מהסטודנט לפנות זמן לאירועים שונים המתרחשים במהלך שנת הלימודים: השתתפות בסמינרי אורח הנמשכים חמישה ימים ברציפות, ימי עיון והרצאות, ארגון והפקת תערוכות ועוד. הנוכחות בכל קורסי התכנית הינה חובה.

פריסת לימודים

תכנית הלימודים לתואר שני ניתנת לפריסה של עד 4 שנות לימוד בלבד. סטודנט המעוניין לפרוס את לימודיו מעבר לשנתיים נדרש להגיש בקשה לוועדת הוראה לאישורה. בכל מקרה, סטודנט אשר קיבל אישור לפרוס את לימודיו ירשם בשנה א' ללימודים המתקיימים ביום חמישי. עבור תכנית חלקית ישלם הסטודנט לפי נקודות זיכוי.

תנאי מעבר משנה א' לשנה ב'

בסוף שנה א' תבדוק ועדת הציונים את מצבם הלימודי של הסטודנטים. לצורך מעבר משנה א' לשנה ב' בתכנית על כל סטודנט לעמוד בדרישות הבאות:

- ציון 70 לפחות במעבדות העיצוב ובסדנאות הרעיוניות.
- קבלת ציון ממוצע של 70 לפחות בקורסי שנה א'.
- צבירת שני שליש מהנ"ז הנדרש בשנה א' מקורסי ההיסטוריה ותיאוריה.

לאור גיליון ציוניו של הסטודנט ועמידתו בדרישות הנ"ל תקבע הועדה את המשך לימודיו. כמו כן בסמכות הועדה, במידת הצורך, להמליץ בפני ועדת ההוראה של התכנית להעביר סטודנט לסטאטוס "על תנאי" למשך סמסטר אחד בלבד בשנה"ל הבאה ולקבוע תנאי פרטני להמשך לימודיו כמו: דרישה לחזרה על קורסים, הגשת תיק עבודות או קביעת דרישות אקדמיות נוספות מעבר לתכנית הלימודים הרגילה. בתום סמסטר אחד במעמד "על תנאי" תתכנס הועדה מחדש לדון במצב לימודיו של הסטודנט. הועדה תוכל להחליט להסיר את סטאטוס "על תנאי", להאריכו לסמסטר אחד נוסף או להודיע לסטודנט על הפסקת לימודיו.

פירוט הקורסים

התמחות 'אודות עיצוב'

תוכנית לימודי הסטודיו בהתמחות 'אודות עיצוב' עוברת תהליכים של שינוי מתמיד כתוכנית ששמה לעצמה מטרה לעסוק בנושאים שהינם בחזית השיח הבינלאומי בעולם העיצוב. אחת לשנתיים נבחר נושא תימטי אחד שסביבו נעים כל לימודי הסטודיו המשותפים לשנים א' וב' (פרט לפרויקט המסכם).

הנושא לשנה זו תשע"ג: Up (to) date, "דהיום". התמה הנבחרת מבקשת לעסוק באופן ביקורתי, דרך יצירה אישית חוקרת, בתכנים של חברה ותרבות בשנה בה מופעלת תוכנית נושא מרכזי זו כל קורסי הסטודיו בתוכנית, (3 במספר) יעסקו בנושא. כל קורס יבחן את הנושא במבט שונה מתוך המרכיבים של עולם העיצוב. המהלך כולו נתמך תאורטית ופילוסופית ע"י צוות בראשותו של ד"ר ברוך בליך מהיחידה להיסטוריה ותיאוריה. בסוף השנה יסוכמו העבודות לכדי גוף ידע ויצירה אחד, היוצר קובץ תרבותי אקדמי של יצירה עיצובית ועיונית המאוגדים לידי ספר ותערוכה.

א. מעבדות העיצוב

מעבדת עיצוב 1:

Up(to)date — inside out

שנה א'+ב', סמסטר א', 4 נ"ז, יום חמישי, 13:00-14:00
פרופ' חנן דה לנגה ונטי שמיע עופר

אדם מהלך כשכבישו מכשיר המחבר אותו בכל רגע נתון, 24 שעות ביממה, לעולם כולו. כל זאת באמצעות קול, תמונה ווידאו, מיילים, ספרים, סרטים, פרסומות, משחקים, רטט, אור... לפני שנים מעטות טכנולוגיה זו היתה בגדר פנטזיה. (ובקרוב: צ"פ תת עורי ותלת-ממד הולוגראפי...)

קלישאת "הגולם הקם על יוצרו", כפי שבאה לידי ביטוי בסרטי מדע בדיוני של ראשית הז'אנר, מוטמרת בעולמנו כמציאות, כחלק בלתי נפרד ממרחף חסר סיכוי בין האדם לטכנולוגיה.

דרישות הסיום לצורך קבלת תואר מוסמך

על כל סטודנט בתכנית התואר השני בעיצוב תעשייתי לעמוד בדרישות הבאות לצורך קבלת תואר מוסמך:

- צבירת 60 נקודות זיכוי אקדמיות: 48 נקודות זיכוי אקדמיות בלימודי סטודיו ו-12 נקודות זיכוי אקדמיות בהיסטוריה ותאוריה.
- קבלת ציון 70 לפחות במעבדות העיצוב, בסדנאות הרעיוניות ובפרויקט המסכם.
- קבלת ציון 55 לפחות בשאר קורסי התכנית.
- קבלת ציון ממוצע של 70 לפחות בכלל קורסי התכנית.
- מילוי סך החובות האקדמיות כפי שנקבעו בקורסי התכנית.
- תשלום מלוא שכר הלימוד ותשלומי החובה האחרים כפי שנקבעו על ידי האקדמיה.
- החזרת כל הציוד והספרים הנמצאים ברשות הסטודנט והשייכים לאקדמיה.

הצטיינות בלימודים

ממוצע הציונים יכלול את כל הקורסים שנלמדו במהלך התואר השני.

- הצטיינות יתרה – תינתן לסטודנט שממוצע ציוניו הנו 95 ומעלה.
- הצטיינות – תינתן לסטודנט שממוצע ציוניו הנו 90 ומעלה. במידה ולא יהיה סטודנט כזה תינתן הצטיינות לחלק העליון של 5% מהסטודנטים הראשונים בתנאי שממוצע ציוניהם יהיה מעל 85.

פירוט נוסף בנושא תקנות אקדמיות, מלגות, פרסים וחילופים, ראה בפרקים השונים ובתקנון הסטודנטים בשנתון זה.

עכשוויות וכיצד היא מאפשרת חשיבה עיצובית חדשה, כמו האפשרות לבנות יחד, לשנות, לשתף ולהתערב בעשייה של מעצב אחר, מקרוב או מרחוק. נבדוק את המעבר בין העולם הוירטואלי לממשי ואת המתח ביניהם, בתהליך עבודה מתמשך לאורך כל הסמסטר. בסדנא יתארחו יוצרים וחוקרים מתחומי האמנות, העיצוב והמדע.

ג. פרויקט מסכם

פרויקט מסכם – מחקר

שנה ב', סמסטר א', 6 נ"ז, יום חמישי, 20:00-17:00
מרכז: אייל אליאב

הפרויקט המסכם מהווה מסגרת אקדמית המנחה את הסטודנטים למצוינות וחדשנות. שיטת ההוראה מתוכננת לסייע לסטודנטים לאתגר את החשיבה המקובלת, לזהות פרדיגמות קיימות ולערערן ובכך להובילם לפריצת דרך בתחומם. במסגרת הפרויקט יידרשו הסטודנטים להטמיע את הידע ותהליכי היצירה שנרכשו במהלך הלימודים, תוך כדי נקיטת עמדה ואמירה אישית. סמסטר א' יוקדש לתחקיר עיצובי, ניסוי ותהיה בתחומי הפרויקטים. ביסוס תחום הפרויקט לכדי תוצרים, מסקנות ונפח מספק שיהוו בסיס משמעותי ויוכיחו היתכנות לפיתוח ויישום בסמסטר ב. במהלך הסמסטר יתקיימו הרצאות אורח מתקדמות מתחומים מחקריים מגוונים. כל סטודנט ילווה על ידי מנחה אישי. באישור ניתן לקבל הנחייה גם ממרצה מהמחלקה להיסטוריה ותאוריה מותנה בקבלת אישור. בסוף הסמסטר יערכו הגשות במהלכן יציגו הסטודנטים את מחקריהם.

פרויקט מסכם – תערוכה

שנה ב', סמסטר ב', 6 נ"ז, יום חמישי, 20:00-17:00
מרכז: אייל אליאב

סמסטר ב' של הפרויקט המסכם יהיה המשך ישיר של סמסטר א'. הסטודנטים יבססו את עבודתם על מסקנות מחקרם מהסמסטר הראשון ויבחרו אחד משני מסלולים: מתחקיר למחקר – תוצרים בעלי צביון אמפירי או תיאורטי יפותחו לכדי מחקר כתוב במתכונת התואמת

איך מתמודד אדם עם שינויי הקצב הללו? מהם האמצעים, הנדרשים להכינו לעתיד הקרוב והאם חשוב לרונ במצב הנפשי הכרוך בשינויים תכופים ומהירים כל כך של האדם והחברה?

הקורס יבקש לבחון שינויי טונוס ואפשרויות עדכון מרחב הנפש דרך הפילטר האישי של כל אחד מהסטודנטים המשתתפים בו.

אמת מידה – Up(to)date

שנה א'+ב', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום חמישי, 13:00-10:00
פרופ' עמי דרך וליאורה רוזין

מפיסת העץ השמורה בלובר ומשמרת את אורך המטר המקורי, דרך מוני הקרינה הרדיאקטיבית ועד הספרה הקטנה שמייצגת את כמות ה"לייקים" שנצברו, פיתחו בני האדם כלים שונים לאומדן. הרצון, היכולות ואופן המדידה השתנו ברבות השנים, כפועל יוצא של השתנות מושא המדידה, החומר והטכנולוגיה.

בקורס נחקור את ההיסטוריה של כלי המדידה, דרך מקרי מבחן שונים וננסה לעמוד את רמת עדכניותם היום, כמו גם לסמן אומדנים חדשים להם אנו זקוקים.

ב. סדנאות רעיוניות

סדנא רעיונית 1: רמיקס – ReMix

Up (to) Date

שנה א'+ב', סמסטר א', 4 נ"ז, יום חמישי, 13:00-10:00
גלית שבו ומאיה בן דוד

תפיסות קוד פתוח וטכנולוגיות מתהוות של הדפסה תלת-ממדית בחומרים מגוונים, מאפשרות גמישות ונוילות של יצירה, ומגלמות בתוכן פוטנציאל תגובה לתופעות העולם המרושת: התאמה, הסתגלות וחשיבה מחודשת על תהליך הפיתוח.

לכל אלה השפעה מכרעת על מנגנוני ייצור והפצה ועל דפוסי הצריכה. יוצרי מחול ומוזיקה, כמו גם יוצרים מתחומי העיצוב, נדרשים לשאלות, הקשורות בבעלות על יצירה, הפצה וייצור, לצד הצגת כישורים חדשים כמו איסוף, עריכה מחדש, הצגה, ואוצרות.

בסדנא נבחן כיצד התנהלות זו משפיעה על יצירה

אוצרות לעיצוב

קורס בחירה, קורס ייעודי לסטודנטים של M.Des. סמסטר ב', ימי שלישי אה"צ, מחזיאון העיצוב בחולון, 3 ש"ש, 2 נ"ז

גלית גאון

פתיחתו של מוזיאון העיצוב בחולון, מאפשרת לנו, אוצרים לעיצוב, הזדמנות לבחון מחדש את תפקידו של האוצר. מהו מקומו במוזיאון צעיר, עבודתו בהקשרים של אוסף, בניית תוכנית תערוכות וכמובן מהי תערוכה עדכנית בעיצוב, מהו תפקידה, מיהו קהל היעד וכיצד נקבעת מערכת היחסים בינה ובין המוזיאון עצמו. תערוכה מוזיאלית, חדשה זמנית או קבועה, תאפשר לנו דרך לבחון ולבטא תפיסות מוזיאליות חדשות ודיאלוג עם קהל המבקרים דרך תרגילים במרחב, זמן וחלל.

במהלך הקורס נבחן תערוכות במוזיאונים שונים, אלה שנמצאות בתהליכי תכנון ראשוני, תכנון מפורט, תערוכות הנמצאות בתהליכי הפקה וכאלה שהסתיימו ואנו עוסקים בנייתוח שלהן. עבודת הסטודנטים תמקד בגיבוש מתווה לתערוכה של המיועדת להיות מוצגת במוזיאון כאשר זה כולל התייחסות לשלבי העבודה השונים: השונים: קונספט אוצרי, מחקר רחבי, בריף עיצוב לתערוכה, בריף להכנת תוכנית הדרכה ופעילות, ניירות שיווק ופעילויות מקצועיות גלויות.

הקורס ילווה בסידורים ומפגשים עם אוצרים.

הקורס מיועד למסלול 'אודות עיצוב'. מס' מקומות מוגבל מוקנה לניהול עיצוב ומותנה כראיון אישי עם המרצה.

עיצוב, שינוי ומה שביניהם

סמסטר ב', 1 נ"ז, יום רביעי, 16:00-14:30
מיכל איתן

העולם, כפי שהכרנו אותו, משתנה דרמטית לנגד עיננו. מבנים כלכליים וחברתיים שנחשבו "נכונים" ו"יציבים" שוב לא נראים כך. העליה בכוחן של הודו וסין, הזדקנות האוכלוסיה בעולם, עיור מואץ, התמעטות משאבים ועוד, מאיצים תהליכים המשנים את מאזן הכוחות העולמי ואת הדרך שבה נמשך ונחיה כאן. הקורס יציג את תהליכים ומגמות עכשיות ויבחן את הדרכים שבהם

מאמר לפרסום ויוגשו כהרצאה פרונטאלית.

מתחקיר לעיצוב – פיתוח התחקיר לכדי תוצר הגשה במתכונת של תערוכה אישית.

ד. סדנאות אורח

פרטים על סדנאות האורח בשנה"ל תשע"ג יועברו במהלך שנת הלימודים.

ה. קורסי בחירה

כל סטודנט יכול להשתתף בקורסים שניתנים על ידי התוכנית וכן קורסים מהיסטוריה ותאוריה, מבית הספר לתארים מתקדמים.

Future lab: מעבדת מחקר עתיד, ניסויים עיצוביים בכיו רפואה

שנה, א'+ב', סמסטר ב', 2 נ"ז, יום חמישי, 17:00-14:00
אייל פריד ואייל אליאב

הנדסה גנטית, תותבים, השתלות אברים, ניתוחים בשלט רחוק, דימות רפואיות, הזרקת אלקטרודות למוח, סטנטים. רשימה הולכת ותופחת של יישומים הבאים אל קירבנו וטכנולוגיות המאפשרות את חיינו.

קורס מחקרי יישומי המציב כטענה את אחריות המעצבים לבחון את הצורך והשימוש בטכנולוגיות אלו ולאבחן את השפעתן על חיינו מנקודת מבט ביקורתית. במהלך הקורס הסטודנטים יחקרו פיתוחים עכשוויים בשדה הביורפואה מהיבטים מדעיים, טכנולוגיים, חברתיים ותרבותיים, ידרשו להביע עמדה אישית ולהציע תרחישים אפשריים ויישומים חלופיים תוך שימוש בכלים עיצוביים.

את הקורס ילוו הרצאות מאת מדענים ויוזמים שיציגו את חזית העשייה בתחומם וכן ייערכו ביקורים במעבדות מחקר ופיתוח.

1. קורסי היסטוריה ותאוריה

הקורסים בחטיבה זו יינתנו בימי רביעי בהר הצופים במסגרת הלימודים העיוניים של בית הספר לתארים מתקדמים של בצלאל. פרוט הקורסים בפרק היסטוריה ותאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

התמחות 'ניהול עיצוב'

א. מעבדות ניהול עיצוב

מעבדת ניהול עיצוב 1: אסטרטגיה ועיצוב

שנה א', סמסטר א', 4 נ"ז, יום חמישי, 13:30-10:30
אלעד פרסוב, מרצה אורח להב גיל

המעבדה תעניק לסטודנטים אוצר מילים רחב וסט בסיסי של כלים מעשיים לניתוח אסטרטגיה עסקית קיימת ולהתוויית אסטרטגיה חדשה. נבחן את תפקיד העיצוב ככלי אסטרטגי עסקי וכמנוף ארגוני למצוינות. נסקור את גוף הידע המרכזי בתחום האסטרטגיה, נלמד את משנתם של הוגי הדעות המרכזיים, נתנסה בשימוש בכלי האבחון האסטרטגיים המקובלים ונפתח אסטרטגיה עיצובית לארגון חי. המעבדה תהווה בסיס לקורסי המשך מתקדמים בשנה ב'. במהלכה נקשור את הידע הנלמד לכדי ניסוח אסטרטגיה אישית לניהול עיצוב. שיטת ההוראה תתבסס על שלושה מרכיבים: הרצאות אורח, הכרת מושגי יסוד באסטרטגיה עסקית ותרגיל סימסטריאלי לניתוח ופיתוח אסטרטגיה לניהול עיצוב של עסק קיים.

מעבדת ניהול עיצוב 2: מבוא לניהול עיצוב ומותג

שנה א', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום חמישי, 17:00-14:00
רן רבן ואלעד פרסוב

שדה ניהול העיצוב מכוון למינוף והעצמת העיצוב ככוח אסטרטגי שמטרותיו יצירת ערך כלכלי ובניית יתרון תחרותי בר קיימא. המעבדה תחקור את תרומת מנהל העיצוב לארגון כמוביל תהליכים וכמקשר בין העיצוב

מעצבים וחשיבה עיצובית משתלבים בדרכים לפתרונות ושינוי. בין הנושאים שילמדו: עיצוב לעולם השלישי, ביומימיקרי, Cradle to Cradle, אדריכלות חדשה ועיצוב אורבני, עיצוב לקשישים ועוד.

הזדמנויות בתעשייה הישראלית

סמסטר א', 2 נ"ז, יום שני, בשעות אחר הצהריים
מיכל איתן

מבנה התעשייה והתעסוקה בכלכלה הישראלית השתנה מאוד בשנים האחרונות. ממשק מוטה חקלאות ותעשייה מסורתית הפך המשק הישראלי למשק טכנולוגי מתוחכם ומורכב הקורס יציג את הסגמנטים השונים של התעשייה הישראלית (תוכנה, ביוטק, תעשייה בטחונית, מים, תעשיית החלל, קלינטק ועוד), במפגשים עם נציגים בכירים של כל סגמנט במקומות העבודה שלהם.

כל מפגש ילווה בשיחה קצרה של מעצב/מנהל עיצוב העוסק בתחום ויציג את האפשרויות השונות המצפות למעצבים באותו התחום. מותנה ברישום של לפחות 15 סטודנטים.

פרויקט אישי

סמסטר א', 2 נ"ז

הפרויקט מהווה הזדמנות ייחודית לסטודנט בתכנית התואר השני לחקור, לפתח ולהעמיק בתחומי העניין האישיים שלו כמעצב.

פורמט ההגשה: ניתן להגיש פרויקטים מחקריים או מעשיים או שילוב של שניהם יחד.

הגשת הבקשה לאישור ועדת ההוראה של התכנית. על הבקשה להיות מוגשת תוך חודש מתחילת הסמסטר. הועדה יכולה לאשר/ לא לאשר את הנושא ולבקש מהסטודנט לבחור נושא חלופי.

מנחה אישי: על הסטודנט חובה לציין את שם המנחה האישי שלו לאחר ששוחח עמו לאישור ועדת ההוראה במקרה והמנחה אינו נראה מתאים ונכון לפי החלטת חברי הועדה, הועדה תנחה את הסטודנט למציאת מנחה אישי הרלוונטי לתחום בו בחר לעסוק.

הפרויקט בסיום הקורס הוא ליצור ביטוי קונפגורטיבי וויזואלי של ההודמנות שנבחרה, בקונטקסט הייחודי של המותג. הקורס יכלול הרצאות דיונים, עבודת צוות מונחה, מחקר והגשות.

מעבדת ניהול עיצוב 4: זימות בעיצוב

שנה ב', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום חמישי, 10:00-13:00
מיכל איתן ורועי ביגר

מעבדת העיצוב עוסקת בבחינת המאפיינים הייחודיים לזימות של סטארט־אפ מוטה עיצוב בר־קיימא וחדשנות עיצובית. המעבדה תלווה את תהליך יצירת סטארט־אפ מבוסס עיצוב בר־קיימא על ידי הבנת תפקיד היום בהגדרת ההזדמנויות, גיוס כספים ומשאבים נוספים, המעבר מפיתוח ליצור, ניהול צמיחה ובניה נכונה של סטארט־אפ במציאות גלובלית שבסיסה בישראל.

ב. סדנאות רעיוניות:

סדנא רעיונית ניהול עיצוב 1: הפרקטיקה של ניהול העיצוב

שנה א', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום חמישי, 10:00-13:00
פרופ' שמוליק קפלן

הסדנא תעסוק בעיצוב אובייקטים ומערכות תוך זיקה לסוגיות ניהוליות בעיצוב, התייחסות לבעיות ומגמות בשיווק ובמיתוג בהתייחס לדרישות צרכנים ולסוגיות החשובות של ניהול העיצוב בימנו: אקולוגיה, תקנים, אחריות וחדשנות. כל סטודנט ייעצב מוצר/מערכת מייצגת. הפיתוח והעיצוב יוגשו כולם בפורמט דרימימד ממוחשב.

סדנא רעיונית ניהול עיצוב 2: פרקים בניהול עיצוב מתקדם

שנה ב', סמסטר א', 4 נ"ז, יום חמישי, 17:00-20:00
ד"ר מיכאל ססלר, יובל קדר

מעבדת ניהול עיצוב זו מורכבת משלשה פרקים בניהול עיצוב מתקדם המועברים על ידי מנכ"לים ומנהלי עיצוב בכירים. הפרקים הם: כלים לחדשנות ואסטרטגיה; ניהול

ד. סדנאות אורח

פרטים על סדנאות האורח בשנה"ל תשע"ג יועברו במהלך שנת הלימודים.

ה. קורסי בחירה

עיצוב, שינוי ומה שכניהם

סמסטר ב', 1 נ"ז, יום רביעי, 14:30-16:00
מיכל איתן

העולם, כפי שהכרנו אותו, משתנה דרמטית לנגד עינינו. מבנים כלכליים וחברתיים שנחשבו "נכונים" ו"יציבים" שוב לא נראים כך. העליה בכוחן של הודו וסין, הזדקנות האוכלוסיה בעולם, עיור מואץ, התמעטות משאבים ועוד, מאיצים תהליכים המשנים את מאזן הכוחות העולמי ואת הדרך שבה נמשיך ונחיה כאן. הקורס יציג את תהליכים ומגמות עכשיות ויבחן את הדרכים שבהם מעצבים וחשיבה עיצובית משתלבים בדרכים לפתרונות ושינוי. בין הנושאים שילמדו: עיצוב לעולם השלישי, ביומימיקרי, Cradle to Cradle, אדריכלות חדשה ועיצוב אורבני, עיצוב לקשישים ועוד.

נושאים נבחרים בתעשייה וניהול למעצבים

שנה א', סמסטר ב', 1 נ"ז, יום רביעי, 14:30-16:00
אלי זהב

הקורס עוסק בתפר שבין תחום התעשייה והניהול ועולם העיצוב ופיתוח המוצרים. במסגרת הקורס יוצגו נושאים נבחרים בתחום הנדסת תעשייה וניהול הכוללים הכרות עם פונקציות התכנון, הניהול והבקרה בארגונים, הבנת תהליכים ארגונים, מערכות מידע ומושגים בסיסיים נוספים.

הטמעת החומר הנלמד בקורס, יקנה למנהל העיצוב יכולת ראיה כוללת ומערכתית של ארגונים, הבנת תפקידי הפונקציות הפועלות בתחום ויכולת להשתלב בתהליכים תפעוליים חוצי ארגון, במטרה לשפר ולייעל את יכולות פיתוח וניהול המוצרים והמשק של שדה העיצוב עם ארגונים תעשייתיים.

מוצר וקמעונאות; ושיווק אסטרטגי. מטרת הקורס: לעגן את הלימוד העיוני עם אתגרים מעשיים בשדה ניהול העיצוב. שלושת הפרקים יעניקו לסטודנטים כלים פרקטיים להתמודדות עם מגוון אתגרי המקצוע. הקורס יתקיים כסדנה רעיונית בה הלימוד העיוני הוא חלק מהתנסות מעשית.

ג. פרויקט מסכם

פרויקט מסכם – מחקר

שנה ב', סמסטר א', 6 נ"ז, יום חמישי, 14:00-17:00
מרכז: אלעד פרטוב

הפרויקט המסכם מהווה מסגרת אקדמית המנחה את הסטודנטים למצוינות וחדשנות. שיטת ההוראה מתוכננת לסייע לסטודנטים לאתגר את החשיבה המקובלת, לזהות פרדיגמות קיימות ולערערן ובכך להובילם לפריצת דרך. במסגרת הפרויקט יידרשו הסטודנטים להטמיע את הידע ותהליכי היצירה והניהול שנרכשו במהלך הלימודים, תוך כדי נקיטת עמדה ואמירה אישית. סמסטר א' יוקדש למחקר על פי שיטות מחקר כגון: Case Study ו־Design Audit, מחקר איכותני, ויזואלי או אחר. במהלך הסמסטר יתקיימו הרצאות אורח מתחומים מחקריים מגוונים. כל סטודנט ילווה על ידי מנחה אישי שנתי. בסוף הסמסטר יערכו הגשות במהלכן ירצו הסטודנטים על מחקריהם.

פרויקט מסכם – פיתוח

שנה ב', סמסטר ב', 6 נ"ז, יום חמישי, 17:00-20:00
מרכז: אלעד פרטוב

סמסטר ב' של הפרויקט המסכם יהיה המשך ישיר של סמסטר א' ויתקיים בהנחיה אישית. הסטודנטים יבחרו במסלול מחקר או מסלול יזמות, תוך שהם מבססים את עבודתם על מסקנות מהסמסטר הראשון. סטודנטים במסלול מחקר יפעלו לקראת פרסום מחקרם במגזין. סטודנטים במסלול יזמות יפתחו וינתחו מודלים ניהוליים בשדה העיצוב או יפעלו לקראת מימוש יזמות עיצובית.

עיצוב שירות

שנה א', סמסטר א', 2'נ **יום חמישי, 14:00–16:00**
 דניס וויל ומיכל איתן

חשיבה עיצובית ועיצוב מערכות הם מהכלים החשובים כיום בעולם העסקי. לאחרונה, נכנסו גם ארגונים ללא כוונות רווח לתהליכים של עיצוב שירות וחשיבה עיצובית לצורך ההתמודדות עם נושאים מערכתיים בצורות חשיבה חדשות. לצורך כך, מעצבים ובמיוחד מנהלי עיצוב נדרשים לספק תוצרים שהם לא עיצובים חזותיים או תורות חדשות אלא צורות חדשות של חשיבה ובנייה של מערכות ופתרונות. בישראל, כמו בעולם כולו, קיימות בעיות חברתיות ותרבותיות מורכבות שיכולות ליהנות מדרך חשיבה חדשה, במקום התמודדות צרה עם החסרונות במערכות הקיימות. בין השאר, נדרש פיתוח מסגרות שחושפות וממחישות את ההיקף והגורמים של בעיות חברתיות וכן עיצוב ובניית אבי טיפוס של גישות חדשות.במסגרת הקורס יבחרו המשתתפים בעיה אחת ויעבדו עם ארגון ללא כוונות רווח בתחומים של לכידות חברתית (למשל פלורליות דתי וסובלנות, קליטת עליה, נכים וכו').

הסטודיו ייתן לסטודנט אפשרות ללמוד על עיצוב חדשנות חברתית ועיצוב מערכות. הקורס ילווה את תהליך העיצוב של מערכת חדשה, על ידי:

- א. עריכת תצפיות לניתוח הצרכים, הבנת המגבלות וההזדמנויות בהתאם למסגרת הצרכים ואמות המידה לעיצוב המערכת
 - ב. יישום חשיבה עיצובית ועיצוב שירות כדי למוג גישה חדשה עם המערכת הקיימת כדי לענות על הצרכים
 - ג. בנייה של אבטיפוס התנהגותי/ שירותי. יצירת מערך שירות המבוסס על עקרונות ניהול עיצוב ושירות
- בסיום הקורס, יוכלו הסטודנטים להבין ולהכיר את המאפיינים היחודיים של ארגונים ללא כוונות רווח והיכולת של מנהלי עיצוב להשתלב ולהשפיע על ארגונים כאלו.

מעבר לחומר

שנה א', סמסטר א', 2'נ **יום חמישי, 09:00–10:30**
 הוד פליישמן

אנו חיים בתקופה שופעת פיתוחים והתפתחויות. מוצרים ושירותים רבים נודדים ממצב קשיח של אובייקט מוחשי לכדי מוצרים רכים אשר מסך מגע, קול או מחשבה הם נקודות המגע היחידות בין המשתמש והמוצר. מה תפקידו ותרומתו של מעצב המוצר בעולם ללא מוצרים כאובייקטים? בקורס נחקור את התהליך המרתק של מעבר מהפץ מוחשי למוצר אוורירי, נוהה מוצרים שעדיין לא דלגו אל ה"אווריריות" וניצור את הדילוג עבורם.

הזדמנויות בתעשייה הישראלית

סמסטר א', 2'נ **יום שני, בשעות אחר הצהריים**
 מיכל איתן

מבנה התעשייה והתעסוקה בכלכלה הישראלית השתנה מאוד בשנים האחרונות. ממשק מוטה חקלאות ותעשייה מסורתית הפך המשק הישראלי למשק טכנולוגי מתוחכם ומורכב הקורס יציג את הסגמנטים השונים של התעשייה הישראלית (תוכנה, ביוטק, תעשייה בטחונית, מים, תעשיית החלל, קלינטק ועוד), במפגשים עם נציגים בכירים של כל סגמנט במקומות העבודה שלהם. כל מפגש ילווה בשיחה קצרה של מעצב/מנהל עיצוב העוסק בתחום ויציג את האפשרויות השונות המצפות למעצבים באותו התחום. מותנה ברישום של לפחות 15 סטודנטים.

ניהול כספים

שנה א', סמסטר ב', 1'נ **יום חמישי, 17:30–19:30**
 נטליה גיטלסון

הקורס נועד להקנות בסיס לשימוש בדוחות הכספיים למשתמשים חיצוניים. אי לכך, הדגש בקורס יושם על הבנת הליכי הדיווח הכספי ומשמעות המידע המוכל בדוחות הכספיים. כמו כן, הקורס מעניק כלים לניתוח חברות עסקיות, באמצעות שימוש אינטגרטיבי במידע אודות החברה. הקורס ישים דגש על הדוחות הכספיים כמקור מידע בסיסי לניתוח כאמור.

110

אתיקה למעצבים

שנה ב', סמסטר ב', 2'נ **יום חמישי, 14:00–17:00**
 מנחה: עידו ברונו

עיצוב נוגע כמעט בכל מאפיין של חיי האדם כסכיבה עתירת מוצרים. לעיצוב השפעה על האופן בו אנו חיים, על הדרכים בהן אנו מייצרים מוצרים, והשפעות מרחיקות לכת על איכות חיינו. יש לעיצוב השלכות כלכליות, חברתיות, פוליטיות, ובריאותיות, ובאופן טבעי, עיסוק בעיצוב מעלה שאלות אתיות רבות. הקורס יעסוק במקומם של שיקולים אתיים בעשייה העיצובית, ויבחן אותן מנקודת מבט עקרונית ומנקודות מבט אישיות. במסגרת זו ידון במיוחד "המתח האתי" (ethical stress) ככלי עבודה למעצבים ומתכננים. במהלך הקורס תשאלנה שאלות כמו: מה מקומו של המעצב בבחירת מושא העיצוב? האם ניתן לקבוע כללים אתיים בעיצוב? האם רצוי לקבוע כללים כאלה? האם כל מוצר ראוי (מבחינה אתית) לעיצוב? ההוראה תתבסס על הרצאות, פרונטציות ודיונים בכיתה. הסטודנטים ידרשו למטלות בית הכוללות קריאה, חקר, כתיבה ופרויקט מסכם.

ניהול סטודיו

קורס בחירה רב־מחלקתי, סמסטר ב', 2'נ
יום רביעי, 14:30–17:30
 אלעד פרטוב

קורס זה המיועד לסטודנטים מתואר ראשון בשנים ג' ד', יסייע לסטודנטים להתמודד עם הקמה וניהול של סטודיו, תוך שימוש בכלי ניהול בסיסיים לגישור הפער בין ההכשרה העיצובית או האומנותית ובין אתגרי הקיום העסקי העצמאי בשוק תחרותי. הקורס יעניק לסטודנטים כלים תכליתיים בסיסיים תוך שימת דגש על בניית זהות עסקית ייחודית המבוססת על ערכים ומנהיגות בתחום הפעילות היצירתית. הלימוד יעשה דרך ביצוע תרגיל מעשי בו הסטודנטים יתמודדו אתגרי העולם התחרותי. במהלך הקורס נחקור שלושה תחומי ידע: בניית תשתית רעיונית וערכית; ניהול פרויקט עיצוב או אומנות ומחקר שדה. הגשה סופית: תוכנית עבודה להקמת סטודיו עיצוב – על ידי מצגת או על ידי אתר אינטרנט ו/או

111

הצגת פרויקט ללקוח – הגשה דו ממדית הכוללת את האובייקט עצמו ואת אפיון המותג, תהליכי ניהול, חקר שוק.

פרויקט אישי

קורס בחירה, סמסטר א', 2'נ

הפרויקט מהווה הזדמנות ייחודית לסטודנט בתכנית התואר השני לחקור, לפתח ולהעמיק בתחומי העניין האישיים שלו כמעצב.

פורמט ההגשה: ניתן להגיש פרויקטים מחקריים או מעשיים או שילוב של שניהם יחד.

הגשת הבקשה לאישור ועדת ההוראה של התכנית. על הבקשה להיות מוגשת תוך חודש מתחילת הסמסטר. הועדה יכולה לאשר/לא לאשר את הנושא ולבקש מהסטודנט לבחור נושא חלופי.

מנחה אישי: על הסטודנט חובה לציין את שם המנחה האישי שלו לאחר ששוחח עמו לאישור ועדת ההוראה במקרה והמנחה אינו נראה מתאים ונכון לפי החלטת חברי הועדה, הועדה תנחה את הסטודנט למציאת מנחה אישי הרלוונטי לתחום בו בחר לעסוק.

* פרט לקורסים המוצעים על ידי התוכנית ניתן לבחור קורסים נוספים מקורסי היסטוריה ותאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

היסטוריה
ותיאוריה

לתארים

מתקדמים

HISTORY

AND

THEORY

FOR

MASTER

PROGRAMS

תואר שני בעיצוב תעשייתי M.Des

התמחות ניהול עיצוב – קורסי חובה – שנה א':

מתודות מחקר משולבות בסביבת עיצוב

6300103, פרו"ם חובה לשנה א', תואר שני בעיצוב

תעשייתי, סמסטר א', 2 נ"ז, יום רביעי, 9:00-11:00

ד"ר יונה וייץ

מטרת הקורס להקנות מערך ידע מורחב של אסטרטגיות מתודולוגיות המתרימות את פעולתו של המעצב בסביבת עיצוב.

מתודות מחקר משולבות מפגישות בין המחקר האיכותני למחקר הכמותי במטרה לזהות ולפענח מהלכים ותהליכים חברתיים תרבותיים, כלכליים, ופוליטיים מתוך התבוננות ביחידים ובקבוצות. המחקר האיכותני נשען על מתודולוגית שדה העושה שימוש בתצפית ובראיון ככלי עבודה מרכזיים. המערך המחקרי כולל ארבעה שלבים עיקריים: תכנון ראשוני (סקירת ספרות מקצועית, מחקר גישוש), מיפוי שדה המחקר, איסוף נתונים, (כולל שימוש בתיעוד חזותי), פענוח וניתוח מידע והסקת מסקנות. במתודות מחקר משולבות משמש המחקר האיכותני בסיס לניסוחו והפעלתו של המחקר הכמותי (שאלונים וסקר). כמו כן יעסוק הקורס בבחינת היתרונות והחסרונות של יישום המתודות השונות בסביבת עיצוב ובשיקולים לבחירת מערכי המחקר השונים. השימוש המקצועי באסטרטגיות פענוח אלו כאסטרטגיות עבודה בסביבת עיצוב מקנה למעצב כלי מקצועי המזהה ומפענח את המרחב בו פועלים המעצבים, לקוחותיהם וקהילת המשתמשים.

תכני הקורס יבחנו באמצעות תרגיל אמפירי העוסק בשדה העיצוב התעשייתי ויכללו שני מוקדי עבודה:

1. ניתוח מערכות בסביבת העיצוב של המקרה הנבחר.
2. הצעה לעיצוב מוצרים עבור המקרה הנבחר.

דילמות ניהוליות בפרקטיקה של ניהול העיצוב

שנה א', סמסטר א', 2 נ"ז, יום רביעי, 11:30-14:00

יובל פיורקו

מנהל העיצוב נדרש להנהיג קבוצות פיתוח הטרונגניות בעולם ארגוני מורכב ודינאמי, תוך התמודדות על נחיצותו ושילובו של תחום ניהול העיצוב בארגונים שונים. ידע בפסיכולוגיה ארגונית נועד להעשיר את ההבנה התיאורטית והמעשית של מנהל העיצוב בארבעת התחומים הבאים: ניהול צוות עובדים, קבלת החלטות ומשא ומתן. הקורס ילבן הרצאות אורחים, תרגילי אמצע ומבחן מסכם.

מושגי יסוד בשיווק

שנה א', סמסטר א', 1 נ"ז, יום רביעי, 14:30-16:00

ד"ר יחזקאל כסיף

מטרת הקורס: לחשוף את הסטודנטים לחשיבה שיווקית ולהפגישם עם עולם השיווק המודרני. להקנות לסטודנטים ידע וגישה לנושאי השיווק. להציג לסטודנטים שיטות שיווק חדשניות, דרישות שוק, צרכי לקוחות ועמידה מול אתגרי התחרות. הצגת השיקולים בקבלת החלטות לפיתוח ולעיצוב מוצרים. בניית תכנית שיווקית לפירמה. העמדת כלים מעשיים לניהול השיווק של העסק וכיצד לשווק שירותי עיצוב תעשייתי. נושאי הקורס: מהות השיווק, התפיסה השיווקית המודרנית, שביעות רצון לקוחות, המעבר מלקוח מרוצה ללקוח מוקסם. ההבדל בין שיווק למכירות, מכוונות העסק לשוק, שימור לקוחות וחשיבותו, בניית מערכות CRM. תמהיל השיווק ומרכיביו, עקרונות בניית תכנית שיווקית. תכנון אסטרטגיה שיווקית, בידול המוצר, פילוח השוק וזיהוי שוקי מטרה, עוצמות וחולשות אסטרטגיות, SWOT. התנהגות לקוחות וניתוח צרכנים, תהליך החלטת הקניה והפסיכולוגיה של הלקוח. מערכות מידע שיווקי. מדיניות מוצרים, חדשנות מוצרים, מחזור חיי המוצר. שיטות להמחרת מוצרים. מדיניות הפצה וניהול ערוצי שיווק וגורמי ביניים. מדיניות קידום מכירות, תקשורת שיווקית, פרסום, יחסי ציבור, פעילות קד"מ. ניהול השיווק של שירותים, שיווק באינטרנט.

סטודנט בתוכניות התואר השני נדרש במסגרת חובותיו לתואר ללמוד קורסים עיוניים במסגרת בית הספר לתארים מתקדמים. תוכנית הלימודים לתארים המתקדמים מותאמת לכל אחת מן מתוכנית התואר השני ומשתנה בהתאם לצרכי התואר. התוכנית מורכבת מקורסי חובה ובחירה המפורטים להלן. במסגרת קורסי הבחירה פתוחים בפני הסטודנטים קורסים מתכנון אחרות, בכפוף לאישור אותה תוכנית. הרישום לקורסים אלו יתבצע במזכירות התוכנית בה לומד הסטודנט. בנוסף, ועדת הוראה ו/או יועץ המ.א. של התוכנית יכולים לאשר באופן פרטני וחרגי השתתפות בקורס בחירה מתקדם מתוכנית התואר הראשון של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בימי א' וד' המועברים על-ידי מרצה בעל תואר שלישי לפחות.

תנאי מעבר משנה א' לב'

על הסטודנט לצבור לפחות שני שלישים ממסדת הנקודות בשנה א' בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה וזאת כתנאי מעבר לשנה ב'.

תנאי להגשת פרוייקט גמר

על הסטודנט לצבור לפחות שני שלישים ממסדת הנקודות הנדרשות לתואר בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה וזאת כתנאי להגשת פרוייקט הגמר.

כלכלה למעצבים

שנה א', שנתי, 2 נ"ז, יום רביעי, 16:30–18:30

ד"ר ערן מנס

קורס זה מוקדש לכלכלת העיצוב ומועבר בדרך של הרצאות פרונטאליות, תרגילי כיתה ותרגילי בית. מטרתו העיקרית של הקורס הנה לחשוף את התלמיד לתרבות חשיבה כלכלית, וכן להעניק לו כלים להבין תהליכים כלכליים, ולקבל החלטות כלכליות. הקורס יתחיל מהצגת המושגים הכלכליים היסודיים ביותר, כגון מחסור, ערך, עלות אלטרנטיבית, יתרון יחסי, התמחות, יעבור לדיון במושג השוק התחרותי כמנגנון להקצאת מקורות, יעסוק בבדיקות כדאיות והערכת פרויקטים ויעמיק במושגים הקשורים בממון הפירמה. חלקו השני של הקורס יתמקד בעיקר במקרו-כלכלה, הבנת השווקים המקרו-כלכליים, אופן פעולתם וקשרי הגומלין ביניהם, המערכת הקיינסיאנית ועיקרי תפיסותיה, וכן אסכולות נוספות בחשיבה המקרו כלכלית. דגש מיוחד יינתן למשבר הכלכלי של ימינו, ולהבנת משברים כלכליים בכלל.

מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב

סמינר, שנה א', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום רביעי, 09:00–12:00

ד"ר יונתן ונטורה ושרון דנציג

לקורס זה שלוש מטרות עיקריות: הראשונה, לאפשר לסטודנטים, באמצעות תהליך מובנה, ללמוד ולתרגל מחקר, תיעוד, וכתיבה אקדמית איכותית על כל מרכיבי התהליך. השנייה, להבין טוב יותר את ההקשר החברתי של התרבות החומרית ואת המציאות הישראלית בכללה, ושלישית, לקדם יחד עם הסטודנטים, באמצעות חקירה וכתיבה את גוף הידע האקדמי בהקשר של תרבות חומרית ויוזאלית בישראל. בכל שנה אנו בוחרים קבוצת-אוכלוסיה, מובהקת במאפייניה, בחברה הישראלית ובוחנים את השינויים, התמורות והמהפכות שעברו עליה מבחינה חומרית ועיצובית, תוך לימוד ההקשר החברתי, התרבותי והפוליטי הרחב שגרם לכך. בשנת תשס"ה עסקנו בחברה הבדואית בנגב. בשנת תשס"ו בחברה הקיבוצית, בתשס"ו במהגרי עבודה, בתשס"ח בקהילה האתיופית ובתשס"ט בקהילה החרדית. בשנים הבאות

116

עסקנו בקהילות שוליים ובקבוצות המבקשות להבחין את עצמן מהכלל באמצעות אידיאולוגיה, מרחב וטקסי יום יום.

אסטרטגיה בינלאומית

שנה א',סמסטר ב', 1 נ"ז, יום רביעי, 12:30–14:00

אוהד רף

מטרת הקורס הנה להקנות לסטודנטים כלים להבנה וניתוח של הפעילות הבינלאומית של חברות עסקיות. במהלכו ירכשו הסטודנטים כלים אנליטיים שיאפשרו להם להבין את השפעת הסביבה העסקית הבינלאומית, האסטרטגיה של החברה על סיכויי ההצלחה והכישלון בפעילות עסקית בזירה הבינלאומית. במהלך הקורס נדון גם בנושאים: סחר בינלאומי, השקעות זרות, חברות רב-לאומיות, הערכות עסקית לפעילות בינלאומית, אסטרטגיות ומבנים ארגוניים בינלאומיים, היבטים פונקציונאליים והשגת תחרותיות בינלאומית. הקורס ישלב הרצאות, דיונים, מצגות ותרגול מעשי. כמטלת סיום יידרשו הסטודנטים לנתח היבטים עסקיים רלבנטיים לחברה העוסקת בפעילות בינלאומית.

התמחות אודות עיצוב – קורסי חובה – שנה א'

הפואטיקה של העיצוב: מחקר יוצר

פרו"ס, שנה א', סמסטר א', 2 נ"ז, יום רביעי, 09:00–10:30

ד"ר טל פרנקל ושרה אוסלנדר

הפצים הם טקסטים, אובייקטים שמספרים סיפור. איזה סיפור הם מספרים? מהי החוויה שהם מעוררים? מהם העקרונות שמפעילים אותם, ועד כמה הם ברשות המעצב? מטרת הקורס לספק כלים למחקר השראתי יוצר, דרך קריאה, ניתוח, פירוש וניסוח של עיצוב, ומתוך עמדה של התבוננות, זיהוי תופעות ותרגומן למסד של חוויה וידע. באמצעות התודעות לשיטות חשיבה תיאורטיות ויישומיות, מתחומי הפואטיקה, הפילוסופיה, הפסיכואנליזה והאנתרופולוגיה, והעמדת גוף ידע טקסטואלי משותף, יבקש הקורס לייצר מעבדה אקטיבית למישמוע אובייקטים בתוך הקשר תרבותי רחב.

היסטוריה ותיאוריה לתארים מתקדמים

מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב

סמינר, שנה א', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום רביעי, 09:00–12:00

ד"ר יונתן ונטורה ושרון דנציג

דרישת קדם: פרו"ס "הפואטיקה של העיצוב: מחקר יוצר"

לקורס זה שני יעדים עיקריים: הראשון, לאפשר לסטודנטים, באמצעות תהליך מובנה, ללמוד ולתרגל מחקר, תיעוד, וכתיבה אקדמית איכותית על כל מרכיבי התהליך. השני, לקדם יחד עם הסטודנטים, באמצעות חקירה וכתיבה את גוף הידע האקדמי של שדה העיצוב בישראל. בכל שנה נבחרת קבוצת-אוכלוסיה, מובהקת במאפייניה בחברה הישראלית, ונבחנים השינויים, התמורות והמהפכות שעברו עליה מבחינה חומרית ועיצובית, תוך לימוד ההקשר החברתי, התרבותי והפוליטי הרחב שגרם לכך. בשנה"ל תשס"ט יתמקד הקורס בקהילה החרדית בישראל. הקורס ישלב סיורים, הרצאות אורח, תרגילי בית, רפרט כיתתי והגשת עבודה מסכמת.

עיצוב עכשווי

סמינר, שנתי, שנה א', 4 נ"ז, ימי רביעי

סמסטר א', 10:30–12:00, סמסטר ב' 12:30–14:00

ד"ר אורי בר טל ויובל סער

הקורס ״עיצוב עכשווי״ יסקור מגמות, תיאוריות, מוסדות ומעצבים מובילים בשדה העיצוב של זמננו. הקורס יציג את השיח העכשווי אודות העיצוב ואת ההקשר הרחב בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים את תרבות העיצוב במאה ה־ 21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. תוך כדי הצגת השיח החדש יעורר הקורס דיון בנוגע למקומו של העיצוב במאה ה- 21, לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו. במהלך הקורס נקרא מאמרים, פרסומים וביקורות אודות עיצוב עכשווי, ונתבונן בעבודות של חברות עיצוב ומעצבים בינלאומיים מרכזיים. כמו כן, נבחן את יחסם של אלה לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות

117

האקולוגית, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב וכדומה. בנוסף יינתן דגש על היכרות עם השחקנים השונים בשדה העיצוב הבינלאומי, ובהם חנויות וגלריות לעיצוב, מגזינים, בלוגים ואתרי אינטרנט הבונים את השיח העכשווי.

השלמת 2 נ"ז נוספות מתוך קורסי הבחירה היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

תואר שני באמנויות M.F.A		
שנה א'		
על הסטודנטים לצבור 6 נ"ז בלימודיהם על־פי הפרוט הבא:		
קורס חובה – בין תיאוריה לפרקטיקה:		
האמנות של היות נמשל קצת פחות	1 נ"ז	
סמינר	4 נ"ז	
קורס בחירה מתקדם	1 נ"ז (ראו רשימה מפורטת בהמשך)	

שנה ב'		
על הסטודנטים לצבור 6 נ"ז בלימודיהם על־פי הפרוט הבא:		
קורס חובה – ביקורת אמנות	1 נ"ז	
סמינר מתקדם (כתיבת עבודת גמר)	4 נ"ז	
קורס בחירה מתקדם	1 נ"ז (ראו רשימה מפורטת בהמשך)	

קורס חובה שנה א'

האמנות של היות נמשל קצת פחות

9301644, 2 ש"ס, 1 נ"ז, סמסטר א', יום ד', 17:30–19:00

מעין אמיר

השעור יציע לחשוב על אמנות עכשווית דרך נקודות מפגש בין משטר דימויים אחד באחר, בין אידיאולוגיות סותרות, כמו גם ניסה להתחקות אחר האופנים בהם מפגשים אלו מייצרים סביבות משתנות בהן אובייקטים, רעיונות, ודימויים, מקיימים בינהם משא ומתן תמידי, משנים צורה. דרך שורה של שאלות על מושגים מרכזיים כגון: העכשווי, הפוליטי, ההווה הקולוניאלי, קהילות סגורות של ידע וההפרטה של ההון הסימבולי, נתבונן במהלך השעור בתערוכות אמנות בינלאומיות מרכזיות,

118

אל חוסר האפשרות להחזירה אל מסלולה ה"תקין", אל חוסר האפשרות "להדק את הקצוות" שלה, לקבע אותה לטריטוריה כלשהי ולהעניק לה כיוון מוגדר. בה במידה, "לחשוב את האסון", אין פירושו להגביל את טווח המשמעות של הקטסטרופלי ללא יותר מאשר מאורע חיצוני (טבעי, היסטורי, פוליטי וכיו"ב). נהפוך הוא, פירוש הדבר הוא לחשוב את האירוע הקטסטרופלי כאירוע בתוך המחשבה.

שום שאלה אינה יכולה להיחסך בעניין זה: מהו האסון בעבור המחשבה? מה מאפשר למתוח קו בעל משמעות בין בנייה להרס? עיון בשאלות אלה כרוך לבלתי הפרד בשאלות אחרות שעמן נידרש להתמודד: מהו המובן החדש שהאסון מאפשר להעניק לעדות, לאבל, למחילה, לטראומה? וכיצד, מתוך האסון, אפשר לחשוב מחדש את הכתיבה, את השפה, את היצירה האמנותית ואת הפרשנות ההיסטורית? כיצד, ובהתבסס על איזה חוק, אפשר לכונן את הפוליטי על יסודות חדשים ולרענן את התייחסותנו אל הסוגיות העכשוויות הקשורות בייצור הטכני, בהישגי המדע ובהתפשטות הגלובליזציה הכלכלית והחברתית?

מלנכוליה

14:30-17:30 ד' יום ד' סמטטר א', יום ד' 4, ש"ס, 1 נ"ז, 9301646

ד"ר מיכל בן־נפתלי

הקורס יעסוק בניסיון לאפיין את המלנכוליה מזוויות שונות, כפתולוגיה המתארת "אבל לא־תקין" מחד גיסא, או כדרך להגדיר סובייקטיביות באשר היא מאידך גיסא: סובייקטיביות המגדירה את עצמה דרך בליעה של האחר הנותר אחר. המלנכוליה היא אפוא דרך לתאר רגישות אינדיווידואלית או קולקטיבית, רגישות דורית בת־זמננו, או שמה כזאת הקיימת מאז ומעולם.

במהלך הקורס נקרא בהוגים וביוצרים שהפכו את המלנכוליה לסוגיה מרכזית ביצירתם, אך עשו כן באופנים שונים ומפתיעים, מפרויד ומלני קליין, ולטר בנימין, ז'וליה קריסטבה, ז'אק דרידה ורולאן בארת ועד לחנה ארנדט שמרגע מסוים ואילך מבקשת לחרוג מעוגג המלנכוליה.

119

"מייסטרים דגולים" של תומס ברנהרד", ו"מצבי רוח" של יואל הופמן". בחצי השני נתמקד בתירגול של קריאה או כתיבה בעקבות או אודות אמנות. ככל שיעור מספר תלמידים יתבקשו להציג טקסט משלהם או כזה שהם מעריכים במיוחד לדיון בכתה. נשמור מקום גם לביקור בתערוכות וכתיבה משותפת עליהן.

פרקטיקות אוצרותיות

2 ש"ס, 1 נ"ז, סמטטר א', יום ד' 14:00-12:30

נירית נלסון/נועם סגל

הקורס יבחן סוגיות עכשוויות באוצרות, ויציע לסטודנטים הן תשתית טקסטואלית והן תשתית פרקטית. במהלך הקורס ננתח את התיאוריות השונות על מקרי מבחן של תערוכות שונות מהארץ ומהעולם. חלק ראשון: מבוא הסטורי – חיבור כלכלי וטכנולוגי שמסביר את ההלימה בין פיתוחים טכנולוגיים, שגשוג כלכלי ועמדות פוליטיות בעולם ביחס לפיתוחו של מעשה האוצרות. הדוקומנטות השונות והתמורות בשוק האמנות מסוף שנות ה־80, התערוכה "סנסציה" כסמן דרך, ה־yba's, האספן והמבקר, אסתטיקת היחסים של שנות ה־90, המעבר מצפייה להשתתפות ועד רנסייר של היום.

חלק שני: הגדרה של תפקיד האוצר כיום, תפקיד המבקר וחשיבותה העצומה של הביקורת ופיתוחם של כלים תיאורטיים (ולא תיאוריים) לדיון על אמנות. נדון ונסביר כמה זרמים של אוצרים כיום, למשל – הפרקטיקות של האנס אולריך אובריסט מול קלאוס ביסנבאוך, מול דניאל בירנבאום ומול צ'וס מרטינו או קרוליין כריסטוף בלייקוב. כל אחד מהם מאפיין בצורות עבודה שונות ובפרוימות ביקורתיות אחרות ונוכל לאפיין כ"א מהם כסוגים שונים של שימושים. האוצר האקטיביסט וחשיבותה של מלאכת האוצרות – הטקסטים של מריה לינד, עיסוק בשאלות של היררכיה בחלל, מי הוא הצופה ואיך מתייחסים אליו, מהי התייחסות לצופה מול משתתף, סוגסטיביות דרך הבנייה מרחבית וכן שאלות של ביקורת חברתיות ושל גבולות השיח, גבולות החלל, אוצרות בחלל ציבורי, יוזמות חתרניות, ויוזמות חוצות מדיומים (אוצרות פרפומנס לבימוי תאטרון) ויבשות (אוצרות ללא גבולות). נקרא קטלוגים של הדוקומנטות

אסתטיקה ואמנות עכשווית

14:30-17:30 ד' יום ד' סמטטר א', יום ד' 4, ש"ס, 1 נ"ז, 9301643

ד"ר רועי ברנד

אסתטיקה היא התחום שדן באופני החוויה החושית, לרוב בהקשר של הטבע או דרך יצירות אמנות (כולל ספרות, קולנוע, מוזיקה וריקוד). האסתטי הוא כל מה שהוא לא סטטי, כלומר, כל מה שמוזיז אותנו לתחושה, מחשבה או פעולה. בתחילת הסמסטר נכיר כמה מהטקסטים, השיטות והמושגים החשובים באסתטיקה עכשווית. לאחר ארבע פגישות משותפת, נעבור למסגרת של פגישות דו־שבועיות אישיות. כל תלמיד יעבוד לפי תוכנית מותאמת אישית שכוללת קריאה, כתיבה, ביקור בתערוכות או יצירה עצמאית. בשבועיים האחרונים נתכנס שוב במסגרת משותפת על מנת להציג את הפרויקטים המסכמים.

קורסי בחירה מתקדמים (שנים א' ו'ב')

ספרות ואמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז, סמטטר א', יום ד' 14:00-12:30

ד"ר רועי ברנד

אמנים, כמו מזכירות או חנוונים, מופיעים לעיתים מזדמנות בספרות. אך ישנו תת־ז'אנר מיוחד בספרות המודרנית ששם את האמנות במרכז ומשלב כתיבה פיקטיבית וביקורתית. פול אוסטר, אלדוס האקסלי, תומס מאן, סוזאן סונטג, ג'ון אפדייק, אוסקר ווילד וורגיניה וולף – סופרים שכתבו על אמנים פיקטיביים, עסקו גם בביקורת אמנות אמיתית. לעיתים אמנות חדשה נחזתה קודם בספרות, כמו בסיפור של באלזק – "המסטרפיס הלא יודע" – שמתרחש ב־1612 ומתאר צייר אבסטרקטי ששורף את ציוריו ומתאבד. ויש שהאמנות מולידה ספרות, כמו במקרה המוזר של סופי קאל שהיתה להשראה עבור "לויתן" של פול אוסטר.

מטרת השיעור לקרב בין הספרות והכתיבה התיאורטית אודות ובעקבות האמנות לבין פרקטיקות עכשוויות של חוויה ויצירה. בחצי הראשון של הסמסטר, נתמקד בקריאה של ספרות שבמרכזה אמן או יצירה בספרים כמו "המפה והטריטוריה" של מישל וולבק,

עבודות אמנות ונקרא בתיאוריות מתחומים שונים כגון: פילוסופיה פוליטית, גאוגרפיה אנושית, ביקורת תרבות, פילוסופיה מכוונת אובייקט ועוד .

קורס חובה שנה ב'

ביקורת אמנות: לחשוב דרך האמנות

2, 270613 ש"ס, 1 נ"ז, סמטטר א', יום ד' 19:00-17:30

ד"ר רפאל זגורי אורלי

מטרת הסמינר לפרוש, תוך התייחסות ליצירות אמנות ספציפיות, באיזה אופנים חיפשו אמנים, מאז ומעולם, להעתיק ולשבש את הניגודים המושגיים בהיסטוריה של המחשבה. באופן הזה נראה כיצד עולים כל העת מתוך האמנות ניסוחים מחודשים של עמדות פילוסופיות מסורתיות, ויותר מכך, ניסוחים מחודשים של "אתרים" שמתוכם המחשבה מאפשרת את עצמה. כאילו שהאמנות מתווה את "המבנה" שבו הפילוסופיה נקראת לבחון מחדש את היסודות שלה, את הגבולות שלה ואת הכיוונים שלה. משימתנו תהא אם כן להראות את האופן שבו האמנות דוחקת במחשבה ומאלצת אותה לבטא את עצמה אחרת.

סמינרים (שנים א' ו'ב')

לחשוב את האסון 2

14:30-17:30 ד' יום ד' סמטטר א', יום ד' 4, ש"ס, 1 נ"ז, 9301646

ד"ר רפאל זגורי אורלי

הפילוסופיה, האמנות, הקולנוע – היכולים הם, היודעים הם, המצליחים הם לבטא את האסון? אך מה פירוש לחשוב את האסון, או, ליתר דיוק, לחשוב מתוך האסון? אם המחשבה, בהעמידה את עצמה כתבונה, ביקשה מאז ומעולם להתרומם אל מעל לאיום של התהום, הרי שהאסון מייצג בעבור אותה תבונה אירוע שהייחודיות שלו גוררת אותה להתפרקות מן היסוד – כזו שמטילה אותה אל ניכור הרה מבוכה, אל אובדן מתמיד של המקומות הרבים מספור שבהם היא מתאפשרת. "לחשוב את האסון", פירושו, אפוא, לחבר את כוליות המחשבה

תואר שני בעיצוב אורבני M.Urb.Des

רשימת הקורסים המוצעים במסגרת חטיבה 2 בתוכנית – תיאוריה והיסטוריה של תכנית העיר:

א. לימודים עיוניים

אנתרופוליס: האדם במרחב העירוני

ד"ר יונתן גנטורה

1730772166, 1 נ"1 סמסטר ב', ימי רביעי 14:00-12:30

כבר אלפי שנים האדם נמצא באינטראקציה מורכבת עם המרחב הגיאוגרפי-עירוני בו הוא מתקיים. פילוסופים, הוגים ותיאורטיקנים בחנו ותיארו את הישות העירונית המורכבת והמגוונת ואת השפעותיה על חיי התושבים. לאנתרופולוגיה, כדיסציפלינה המתמקדת באדם בסביבתו החברתית-תרבותית כלים מתודולוגיים ותיאורטיים ייחודיים המאפשרים לעמוד על קשר מורכב זה על מימדיו השונים, מנקודת מבטו של האדם.

בקורס זה נבחן באופן מעמיק, תוך שימוש במתודולוגיה וחשיבה אנתרופולוגית את מערכת היחסים המורכבת בין האדם, התרבות, החברה והמרחב האורבאני-ארכיטקטוני. דרך מספר תרגילים פרקטיים ותיאורטיים נלמד על מקומו של האדריכל במרחב העירוני, דרך עיניהם של התושבים, בני הקבוצות החברתיות השונות, והאינטראקציות האפשריות ביניהם.

הדילמות המרכזיות הניצבות בפני התיאורטיקנים של התכנון היום.

במסגרת הקורס יערכו התלמידים הכרות מקיפה עם התפתחות המחשבה התכנונית מראשיתה ועד ימינו ובעיקר ירכשו כלים לשיפוט ביקורתי של הדיסציפלינה, תיאוריה ומעשה.

עיר ותעשייה

1 נ"1 סמסטר א', ימי רביעי 14:00-12:30

פרופ' דידי לין

יפורסם בהמשך.

קבוצות אתניות ותכנון ערים

סמסטר א', ימי רביעי 14:30-16:00, 1 נ"1

ד"ר נועה רובין

הקורס יעסוק בהתמודדויות התכנוניות והעיצוביות עם אינטרסים וצרכים של קבוצות שונות, ותיקות וחדשות, בעיר הישראלית. נעסוק בקונפליקטים העירוניים שיוצרים יחסים מרחביים בין חרדיים וחילוניים, ערבים ויהודים, אוכלוסיות זרות והאוכלוסייה המקומית, ונבחן דילמות העולות מתכנון חדש באזורים קיימים, ובדרישה העכשווית ל'צדק מרחבי'. הקורס יורכב מששה צמדי שיעורים, כשבראשון נקרא יחד טקסטים תיאורטיים המתמודדים עם הסוגיה הרלוונטית, ובשני נארח איש מקצוע שעוסק בתכנון לאוכלוסיה הנדונה. מטרת הקורס היא כפולה: לבחון את הפרקטיקה התכנונית אל מול הדיון התיאורטי הרלוונטי, ולהתמודד ביחד עם טקסטים באמצעות קריאה מונחית, הצגת סטודנטים וכתובה מסכמת.

עיר ומיתוס

סמסטר ב', 1 שש"ש, 4 נ"1, הקורס לא יתקיים בתשע"ג

ד"ר ענת ארטמן דוד

לערים מסוימות קיים מיתוס המספר את התהוותן (לדוגמה מיתוס הזאבה של רומא) ובתוך ערים רבות קיימים מקומות המכילים מיתוס, אולם היחס בין העיר למיתוס אינו רק יחס היסטורי מקרי, אלא ניתן למצוא אנלוגיות בין עצם מהותה של העיר למהות

היסטוריה של תכנית עיר: העיר המודרנית

730-2021, סמסטר ב', ימי רביעי 14:00-12:30

1 שש"ש, 1 נ"1

אדר' יוסי קליין

הקורס מציע עיון ביקורתי בהתפתחות מחשבת התכנון ובהתפתחות המרחב העירוני המודרני בארץ ישראל עד לשנת 1948, בהקשר אידיאולוגי ופוליטי רחב. נבחן מקורות אידיאולוגיים ופורמאליים לתכנון ולבניה בארץ בתקופה הנדונה וננתח את השפעותיהם של תיאוריות ודגמים תכנוניים קולוניאליים בריטים, מערב ומזרח אירופאים, אמריקנים, יהודים מסורתיים, אזוריים ומקומיים על פרדיגמות מודרניות ארצישראליות, עירוניות וארכיטקטוניות.

תכנון עיר ואזור: המחשבה התיכנונית

730-2031, סמסטר א', ימי רביעי 14:00-12:30

1 שש"ש, 1 נ"1

ד"ר נועה הייזלר רובין

הקורס יעסוק בהתפתחות התכנון העירוני המודרני מראשיתו ועד היום תוך התייחסות לתכנון כאל תוצר תרבותי, חברתי ופוליטי המשקף את תקופתו ויתרה מזו, את השאיפה התקופתית ל'עיר אידיאלית'. זהו ניסיון בקריאה מחודשת בתולדות התכנון העירוני המודרני, מתוך מטרה לייצר היסטוריה כוללת, מודעת וביקורתית ומתוך הבנה כי ההיסטוריון (שהוא לרוב, מתכנן בעצמו) משחק תפקיד חשוב בעיצוב הזיכרון והתודעה של הדיסציפלינה. במהלך הקורס נסתמך על החלוקה המקובלת כיום בספרות, לפיה ניכרות בתכנון העירוני המודרני ארבע תקופות עיקריות. בכל תקופה נתחקה אחר רעיונות מרכזיים ודמויות מפתח ונדון בטקסטים תכנוניים בולטים ובתכניות חשובות. במקביל, נבחן את התפתחות הפרקטיקה התכנונית ברחבי האימפריה הבריטית (ובהמשך, האימפריה-לשעבר) כביטוי לדרך שיח וכדיאלוג בין מקום היווצרות התיאוריה לבין 'שדה' הניסויים' הגדול שלה, האימפריה הבריטית והמרחב הפוסט-קולוניאלי, שם לבסוף תצמח גם הביקורת העיקרית על התכנון בעבר ובהווה. לסיכום נסקור את

122

סמינרים לבחירה

← יש לבחור שני קורסים, אחד בהיקף סמינר ואחד בהיקף רפרט:

שימור

2124־730, סמסטר א', ימי רביעי 9:00–12:00, 2 שש"ש, 4 ז"

פרופ' מייק טרנר, ד"ר נועה היילר רובין

מטרת הקורס להקנות למשתתפים ידע על תחום השימור והיכרות עם הכלים העדכניים הקיימים בתחום. במסגרת הקורס נגדיר את מושג האותנטיות בזיקה לזוהותה של מורשת תרבותית במישור המקומי, הארצי והעולמי תוך התייחסות לערכים תרבותיים וסוציו אקונומיים והשפעתם על קבלת החלטות בשימור. בהמשך נתוודע לרקע ולמבנה הארגוני של אונסקו, World Heritage Convention והגופים הבינלאומיים הנוגעים למורשת. נושאים אלו יכללו התייחסות לפיתוח ובינוי ובמושגים של נופי תרבות ו־Historic urban landscapes. נכיר אמנות שימור ואת הקריטריונים לסיווג ודירוג אתרים כולל רקע בהיבטים משפטיים מקומיים ובינלאומיים. ההתייחסות התכנונית תכלול נתוני רקע לתכנון ושימור, כולל הכנת תיעוד, סקרים, תכנון בר־קיימא וקשרים עם גורמים מקצועיים. נלמד ונסווג חקרי אירוע כגון אתר ארכיאולוגי, מבנים, נופי תרבותי ודרכים תרבותיות. לבסוף נציג פרויקטים של שימור בארץ בכלל וירושלים בפרט.

עיר ואמנות

2114־730

ד"ר נעמי מאירי דן

דווקא משום שנדמה כי האמנות והעיר מתקיימות בעולמות נפרדים מבחינת השיח – הן השיח על אודותן והן השיח ביניהן, נכון לזמן אותן לדיון במסגרת של לימודי תואר שני בעיצוב אורבני המתקיימים באקדמיה לאמנות. לצד התבוננות בהצגות של אמנות (לסוגיה השונים) בעיר ו/או בייצוגים של עיר (אמיתית וקונקרטיה כמו גם עתידית או אידיאלית) באמנות,

123

- כחובות הקורס על הסטודנט להתמקד בנושאים הבאים:
- התייחסות לתהליכי מעורבות הציבור ושינוי המבנה הארגוני.
- בחינה מעמיקה ו/או רחבה של אספקט מסוים בתהליך החייאת העיר. מבין הנושאים הרלוונטיים: ההקשר של החייאת העיר, מדיניות מגורים ופיתוח בר־קיימא.

קיימות הלכה ומעשה

2124־730, סמסטר ב', ימי רביעי 9:00–12:00, 2 שש"ש, 4 ז"

ד"ר רון לשם, שוני גולדברג ומרצים אורחים

מטרת הקורס להקנות למשתתפים ידע על התפתחות החשיבה הסביבתית והמעבר לחשיבה משולבת ובין תחומית, כפי שבאה לידי ביטוי בתפיסת הקיימות. נציג את המדיניות הלאומית שמקדמת ישראל בנושא ונפתח צוהר למגוון תחומי ידע, בהם מקבלת התפיסה התיאורטית של הקיימות, ביטוי בעולם המעשה. כמו כן נחשוף את המשתתפים לחשיבה אלטרנטיבית, בעלת השלכות נרחבות בתחומי הכלכלה, החברה והסביבה וננתח את השפעתה של חשיבה זו על תהליכי קבלת החלטות. במסגרת ההרצאות נציג את התיאוריה המתגבשת והיישום של קיימות במספר נושאים ביניהם: אנרגיה ושינוי אקלים, קיימות בתעשייה, שינויים בשוק ההון, ניהול משק המים, רשויות מקומיות, המרחב האורבני וצדק סביבתי. במסגרת הקורס נערוך סדנת סימולציה לדימוי קונפליקט סביב פרויקט, שבמסגרתה יערכו המשתתפים ניתוח אירוע, תוך שימוש בכלים של חשיבה בת קיימא.

תועלנה סוגיות הרלוונטיות לכל אחד מהתחומים בנפרד. העמדתן בהקשר משולב יכולה לשפוך אור חדש על השרות השונים ועל המפגש האפשרי ביניהם. כאלו הן, למשל, שאלות הקשר בין הזמן לחלל, בין מסורת לחדשנות, בין היפה לפונקציונאלי, בין הממסדי (המגויס והמגייס) לחתרני, בין הציבורי לפרטי ובין והאליטיסטי לשווה לכל נפש.

במהלך הקורס יועמדו לדיון יצירות אמנות (למשל: אנדרטות, פסלי חוצות וכתובות גרפיטי) ואתרים עירוניים (למשל: חזיתו של בניין, הכיכר והרחבה, הרחוב והפארק), שישמשו נקודת מוצא לבחינת המתח, יחסי־הגומלין וטשטוש הגבולות המתקיימים לסירוגין בין האמנויות השונות לבין האדריכלות, בפרט, והעיר, ככלל. בהכרח תעלה גם שאלת הקשר בין היוצרים – אמנים, אדריכלים, מעצבי/מתכנני עיר ומי שפועלים שזור בין הדיסציפלינות ותחומי העיסוק.

החייאת העיר – התחדשות עירונית

2134־730, סמסטר ב', ימי רביעי 9:00–12:00, 2 שש"ש, 4 ז"

פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר יונה וייץ

בעשור האחרון אנו עדים לתופעה גוברת בה חוברים גורמים ממשלתיים יחד עם מגוון גורמים פרטיים (NGO למשל) לשם החייאת העיר בכלל ומרכזי הערים בפרט. בתהליך זה משולבים יעדים כלכליים, חברתיים וסביבתיים, ולכן הוא דורש מגוון רחב של מיומנויות מקצועיות. סמינר זה מקנה את המיומנויות הנדרשות לטיפול בהיבט תכנוני חשוב זה.

מטרת: לפתח הבנה מעמיקה של התהליכים המביאים להחייאת העיר; לפתח את היכולת לזהות ולהעריך את התהליכים המוצלחים ביותר בהחייאת העיר; לפתח יכולות הערכה ביקורתיות של הדינאמיקות המניעות מועצות מקומיות ערים וכרכים; לשכלל יכולות אישיות ומקצועיות לשם ניצולן בצוותים רב־תחומיים.

הקורס מתמקד בשלושה אספקטים:

- תפישות מדיניות/תכנוניות שונות להחייאת עיר
- פיתוח חברתי תרבותי
- ניהול והערכה כלכלית

שני	רביעי - לימודים עיוניים וקורסי חובה/בחירה	חמישי - קורסי סטודיו
	11:00—09:00	10:30—9:00
	מתודות מחקר משולבות בסביבת עיצוב ד"ר וייץ יונה (פרו"ס חובה, הס"ת, 2 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)	מעבר לחומר הוד מליישמן (בחירה, 2 נ"ז, כיתה 807, קומה 8)
	14:00—11:30	13:30—10:30
	דילמות ניהוליות בפרטיקה של ניהול עיצוב פיורקו יובל (חובה, הס"ת, 2 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)	אסטרטגיה ועיצוב אלעד פרסוב ולהב גיל (מרצה אורח) (מעבדת עיצוב, 4 נ"ז, כיתה 807, קומה 8)
	16:00—14:30	16:00—14:00
	מושגי יסוד בשיווק ד"ר כסיף יחזקאל (חובה, הס"ת, 1 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)	עיצוב שירות דניס וייל ומיכל איתן (בחירה, 2 נ"ז, כיתה 807, קומה 8)
	18:30—16:30	
	כלכלה למעצבים ד"ר מנס ערן (חובה, הס"ת, שנתי, 2 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)	

אחר הצהריים

הודמנויות בתעשייה
ישראלית
מיכל איתן
(בחירה, 2 נ"ז)

רביעי – לימודים עיוניים וקורסי חובה/בחירה

12:00–09:00

שתי ההתמחויות: מחקר וכתובה בסביבת עיצוב
ד"ר יונתן ונטורה, דנציג שרון (סמינר חובה, הס"ת, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

14:00–12:30

אסטרטגיה בינלאומית
רף אוהד (חובה, הס"ת, 1 נ"ז, קומה 806, קומה 8)

16:00–14:30

נושאים נבחרים בתעשייה וניהול למעצבים
אלי זהב (בחירה, 1 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

עיצוב שינוי ומה שבניהם
מיכל איתן (בחירה, 1 נ"ז כיתה 807, קומה 8)

18:30–16:30

כלכלה למעצבים
ד"ר ערן מנס (חובה הס"ת, שנתי 2 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

חמישי – קורסי סטודיו

13:00–10:00

הפרקטיקה של ניהול עיצוב
פרופ' שמוליק קפלן (סדנא רעיונית, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

17:00–14:00

מבוא לניהול עיצוב ומותג
אלעד פרסוב ורן רבן (מעבדת עיצוב, 4 נ"ז, כיתה 807, קומה 8)

19:00–17:30

ניהול כספים
נטליה גיטלסון (קורס בחירה, 1 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

שנה ב' / סמסטר א'

חמישי - קורסי סטודיו

13:00–10:00

ניהול קריאייטיב

עומר קוצר (מעבדת עיצוב, 4 נ"ז, כיתה 808, קומה 8)

17:00–14:00

פרויקט מסכם-מחקר

ריכוז: אלעד פרסוב (6 נ"ז, כיתה 808, קומה 8)

20:00–17:00

פרקים בניהול עיצוב מתקדם

ד"ר מיכאל ססלר, יובל קידר (סדנא רעיונית, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

שנה ב' / סמסטר ב'

חמישי - קורסי סטודיו

13:00–10:00

יזמות בעיצוב

מיכל איתן, רועי ביגר (מעבדת ניהול עיצוב, 4 נ"ז, כיתה 808, קומה 8)

17:00–14:00

אתיקה למעצבים

עידו ברונו (קורס בחירה, 2 נ"ז, כיתה 808, קומה 8)

20:00–17:00

פרויקט מסכם-פיתוח

ריכוז: אלעד פרסוב (6 נ"ז, כיתה 805, קומה 8)

תואר שני בעיצוב תעשייתי M.Des. / אודות עיצוב

שנה א' / סמסטר א'

רביעי - לימודים עיוניים וקורסי חובה/בחירה

10:30–09:00

הפואטיקה של העיצוב: מחקר יוצר
אוטלונדר שרה, ד"ר פרנקל אלרואי טל (פרו"ס חובה, הס"ת, 2 נ"ז,
כיתה 807, קומה 8)

12:00–10:30

עיצוב עכשווי
ד"ר ברטל אורי, סער יובל
(סמינר שנתי, חובה, 4 נ"ז, כיתה 807, קומה 8)

16:00–14:30

קורסי בחירה היסטוריה ותאוריה (1 נ"ז)

17:30–14:30

קורסי בחירה

חמישי - קורסי סטודיו

13:00–10:00

רמיקס Up(to)Date
גלית שבו ומאיה בן דוד (סדנא רעיונית, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

17:00–14:00

Up(to)Date — Inside Out
פרופ' חנן דה לנגה ונטלי שמיע-עופר
(מעברת עיצוב, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

שלישי

12:00–9:00

מחקר וכתובה בסביבת עיצוב

ד"ר יונתן ונטורה ושרון דנציג
(סמינר חובה, הס"ת, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

14:00–12:30

עיצוב עכשווי

ד"ר אורי ברטל ויובל סער
(סמינר שנתי חובה, 4 נ"ז, כיתה 807, קומה 8)

17:30–14:30

קורסי בחירה

אחר הצהריים

אוצרות לעיצוב

גלית גאון (מזיאון חולון,
קורס בחירה, 2 נ"ז, 3 שעות)

חמישי - קורסי סטודיו

13:00–10:00

אמת מידה – Up(to)Date

פרופ' עמי דרך וליאורה רוזין (מעבדת עיצוב, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

17:00–14:00

Future lab: מעבדת מחקר עתיד

אייל אליאב ואייל פריד (קורס בחירה, 2 נ"ז, כיתה 807, קומה 8)

13:00–10:00

רמיקס Up(to)Date

גלית שבו ומאיה בן דוד (סדנא רעיונית, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

17:00–14:00

Up(to)Date — Inside Outפרופ' חנוך דה לנגה ונטלי שמיע'עופר
(מעבדת עיצוב, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

20:00–17:00

פרויקט מסכם מחקר

ריכוז: אייל אליאב (6 נ"ז, כיתה 808, קומה 8)

13:00–10:00

אמת מידה - Up(to)Date

פרופ' עמי דרך וליאורה רוזין (מעבדת עיצוב, 4 נ"ז, כיתה 806, קומה 8)

17:00–14:00

Future lab: מעבדת מחקר עתיד

אייל אליאב ואייל פריד (קורס בחירה, 2 נ"ז, כיתה 807, קומה 8)

20:00–17:00

פרויקט מסכם תערוכה

ריכוז: אייל אליאב (6 נ"ז, כיתה 808, קומה 8)

16:00–14:30

קורסי בחירה היסטוריה ותאוריה (1 נ"ז)

17:30–14:30

קורסי בחירה

16:00–14:30

קורסי בחירה היסטוריה ותאוריה (1 נ"ז)

17:30–14:30

קורסי בחירה

אחר הצהריים

אוצרות לעיצוב
גלית גאון (מוזיאון חולון,
קורס בחירה, 2 נ"ז, 3 שעות)

שישי - קורסי סטודיו
15:00—9:00
סטודיו א' מנחה: פרופ' זאב דרוקמן, פרופ' דוד גוגנהיים (6 נ"ז)
סטודיו ג' פרופ' מייק טרנר, אדר' נוף ג'ודי גרין, אדר' יאיר אביגדור (6 נ"ז)

רביעי - לימודים עיוניים וקורסי חובה/בחירה
12:00—09:00
עיר ואמנות ד"ר מאירי דן (סמינר, 4 נ"ז)
שימור פרופ' אדרטרנר מייק, ד"ר רובין נועה (סמינר, 4 נ"ז)

14:00—12:30
תכנון עיר ואזור א מחשבה תכנונית ד"ר נועה רובין (חובה, 1 נ"ז)
עיר ותעשיה פרופ' דידי לין (בחירה 1 נ"ז)

16:00—14:30
תכנון עיר עבור קבוצות שונות באוכלוסיה ד"ר נועה רובין (1 נ"ז)
ניהול וממשק העיר פרופ' מייק טרנר, ד"ר משה הירש, ד"ר רון לשם (4 נ"ז)

רביעי - לימודים עיוניים וקורסי חובה/בחירה

12:00–09:30

קיימות

ד"ר רון לשם (סמינר, 4 נ"ז)

סמינר ירושלים

ד"ר דורון בר, פרופ' דוד גוגנהיים
(סמינר, 4 נ"ז)

14:00–12:30

עיר מודרנית

ד"ר נועה רובין (בחירה, 1 נ"ז)

אנתרופוליס

ד"ר יונתן ונטורה (בחירה, 1 נ"ז)

18:00–14:00

ניהול וממשק העיר

פרופ' מייק טרנר, עו"ד יורם ברסלע, יעקב אודיש

פרויקט גמר

(6 נ"ז)

16:00–14:30

GIS

גב' תמר גנאור (1 נ"ז)

18:00–16:30

פרויקט גמר

(6 נ"ז)

שישי - קורסי סטודיו

15:00–9:00

סטודיו ב': ירושלים: חקר מקרה

מנחים: פרופ' זאב דרוקמן, פרופ' מייק טרנר, ד"ר נועה רובין
(6 נ"ז)

MFA	M.Urb.Des	M.Des	M.A
	12:00–09:00	10:30–09:00	
	<p>עיר ואמנות ד"ר מאירי דן (סמינר, 4 נ"ז)</p> <p>שימור פרופ' אדרטרנר מייק, ד"ר רובין נועה (סמינר, 4 נ"ז)</p>	<p>אודות: הפואטיקה של העיצוב – מחקר יוצר אוסלנדר שרה, ד"ר פרגקל אלרואי טל (פרוי"ס חובה, 2 נ"ז)</p> <p>11:00–09:00</p> <p>ניהול: מתודות מחקר משולבות בסביבת עיצוב ד"ר וייץ יונה (2 נ"ז, פרוי"ס חובה)</p> <p>12:00–10:30</p> <p>אודות: עיצוב עכשווי ד"ר ברטל אורי, סער יובל (סמינר שנתי, 4 נ"ז)</p> <p>14:00–11:30</p> <p>ניהול: דילמות ניהוליות בפרטיקה של ניהול עיצוב פיורקו יובל (חובה, 2 נ"ז)</p>	<p>12:00–10:30</p> <p>מילון מונחי הביקורת מנחם ברינקר, ד"ר דרור פימנטל (חובה, 2 נ"ז)</p> <p>אוצרות במבט ביקורתי יגאל צלמונה (חובה, 2 נ"ז, אוצרות)</p>
14:00–12:30	14:00–12:30		14:00–12:30
<p>פרקטיקות אוצרותיות נירית נלסון, נעם סגל (בחירה, 1 נ"ז)</p> <p>כתמי האחר – אמנות וספרות פרקטיקות אוצרותיות ד"ר יצחק בנימיני (בחירה, 1 נ"ז)</p> <p>אמנות וספרות ד"ר ברנד רועי (בחירה, 1 נ"ז)</p>	<p>תכנון עיר ואזור א מחשבה תכנונית ד"ר נועה רובין (חובה, 1 נ"ז)</p> <p>עיר ותעשיה פרופ' דידי לין (בחירה, 1 נ"ז)</p>		<p>אמנות ישראלית בראי ההיסטוריה יגאל צלמונה (חובה, 2 נ"ז)</p> <p>הפילוסופיה והפסיכולוגיה של התפיסה ד"ר אליעזר מלכיאל (בחירה, 2 נ"ז, ביקורת)</p>

16:00–14:30

פנומנולוגיה ופרשנות
ד"ר דרור פימנטל (בחירה, 2 נ"ז)

מוזיאונים, לאומיות, זהות
ד"ר שמוליק מאירי
(בחירה, 2 נ"ז, אצרות)

כתיבה על אמנות חזותית
בת־חלוף
ד"ר יעל כדורי (בחירה, 2 נ"ז)

18:00–16:30

סוגיות במוזיאולוגיה
ד"ר שמוליק מאירי (חובה, 2 נ"ז)

20:00–16:00

סוציולוגיה של התרבות
פרופ' אווה אילוז (סמינר חובה, 4 נ"ז)

סמסטר א'

חמישי

M.A

12:00–10:30

מתודולוגיה א'
ד"ר איגור ארנוב (חובה 2 נ"ז)

קורס בכתיבת ביקורת
ד"ר שירה סתיו (חובה לביקורת 2 נ"ז)

14:00–12:30

סדנא בכתיבה ביקורתית
ד"ר אריק גלסנר (קורס בחירה, 2 נ"ז)

16:00–14:30

ניהול: מושגי יסוד בשיעור
ד"ר כסיף יחזקאל (חובה, 1 נ"ז)

18:30–16:30

ניהול: כלכלה למעצבים
ד"ר מנס ערן (חובה, 2 נ"ז)

14:00–12:30

תרבות וזהות בעידן הגלובלי
ד"ר אשר סלה (בחירה 2 נ"ז, ביקורת)

16:00–14:30

סוציולוגיה של האמנות
פרופ' משה צוקרמן
(חובה, 2 נ"ז, לשני המסלולים)

20:00–16:30

אמנות וזהות
פרופ' משה צוקרמן (סמינר חובה 4 נ"ז)

16:00–14:30

תכנון עיר עבור קבוצות שונות
באוכלוסיה
ד"ר נועה רובין (1 נ"ז)

ניהול וממשק העיר
פרופ' מייק טרנר, ד"ר משה הירש, ד"ר
רון לשם (4 נ"ז)

17:30–14:30

מלנכוליה
ד"ר בן נפתלי מיכל (סמינר, 4 נ"ז)

אסתטיקה ואמנות עכשווית
ד"ר ברנד רועי (סמינר, 4 נ"ז)

לחשוב את האסון 2
ד"ר זגורי־אורלי רפאל (סמינר, 4 נ"ז)

19:00–17:30

ביקורת אמנות לחשוב
דרך אמנות
ד"ר זגורי־אורלי רפאל (חובה ב', 1 נ"ז)

האמנות של היות נמשל
קצת פחות
מעין אמיר (חובה א', 1 נ"ז)

רביעי

MFA	M.Urb.Des	M.Des	M.A
	12:00–09:30	12:00–09:00	12:00–10:30
	<p>קיימות ד"ר רון לשם (סמינר, 4 נ"ז)</p> <p>סמינר ירושלים ד"ר דורון בר, פרופ' דוד גוגנהיים (סמינר, 4 נ"ז)</p>	<p>שתי ההתמחויות: מחקר וכתובה בסביבת עיצוב ד"ר יונתן ונטורה, דנציג שרון (סמינר, 4 נ"ז)</p>	<p>מילון מונחי הביקורת פרופ' מנחם ברינקר, ד"ר דרור פימנטל (חובה 2 נ"ז)</p> <p>תערוכות העיצוב במאה ה-21 ד"ר אורי ברטל (בחירה, 2 נ"ז, אוצרות)</p> <p>קטלוגים ד"ר נעמי מאיריידן (בחירה, 2 נ"ז, אוצרות)</p>
	14:00–12:30	14:30–12:30	16:00–12:30
	<p>עיר מודרנית ד"ר נועה רובין (בחירה, 1 נ"ז)</p> <p>אנתרופוליס ד"ר יונתן ונטורה (בחירה, 1 נ"ז)</p>	<p>ניהול: אסטרטגיה בינלאומית רף אוהד (חובה, 1 נ"ז)</p> <p>אודות: עיצוב עכשווי ד"ר ברטל אורי, סער יובל (סמינר שנתי, 4 נ"ז)</p>	<p>המוזיאון: היסטוריה ותיאוריה ד"ר ברוך בליך (סמינר חובה, 4 נ"ז, אוצרות)</p> <p>האם אמנות היא שפה ? פרופ' מנחם ברינקר (סמינר חובה, 4 נ"ז, ביקורת)</p> <p>שדה האמנות ד"ר רועי ברנד (סמינר חובה, 4 נ"ז)</p>
	18:00–14:00	18:30–16:30	18:00–16:30
	<p>ניהול וממשק העיר פרופ' מייק טרנר, עו"ד יורם ברסלע, יעקב אודיש</p>	<p>ניהול: כלכלה למעצבים ד"ר מנס ערן (חובה, 2 נ"ז)</p>	<p>גבולות המדיה ד"ר ברוך בליך (בחירה, 2 נ"ז)</p> <p>אמנות והשוק ד"ר רועי ברנד (בחירה, 2 נ"ז, אוצרות)</p> <p>אמנות וזיכרון ד"ר דרור פימנטל (בחירה 2 נ"ז, ביקורת)</p>

סמסטר ב'

חמישי

M.A

13:00–11:30

אוצרות בין תיאוריה
לפרקטיקה
יגאל צלמונה (קורס בחירה 2 נ"ז)

16:00–14:30

מתודולוגיה ב'
ד"ר איגור ארונוב (חובה 2 נ"ז)

18:00–16:30

הקולנוע בין האמנויות
ד"ר אשר סלה (בחירה, 2 נ"ז)